

VIDES PĀRSKATS

ĶEGUMA NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA 2003. – 2015. g. grozījumiem

GALĪGĀ REDAKCIJA

Ķegums 2009

SATURS

<u>IEVADS.....</u>	<u>5</u>
<u>1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE MĒRĶI, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN TĀ SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....</u>	<u>6</u>
1.1. Plānošanas dokuments un tā mērķi	6
1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	6
<u>2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI.....</u>	<u>7</u>
2.1. Nepieciešamības pamatojums.....	7
2.2. Iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti.....	7
<u>3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS.....</u>	<u>9</u>
3.1. Ķeguma novada teritorijas vispārīgs raksturojums.....	9
3.2. Ķeguma novada teritorijas reljefs	9
3.3. Ķeguma novada hidrogrāfija.....	12
3.4. Ķeguma novada klimatiskais raksturojums.....	15
3.5. Augšņu raksturojums Ķeguma novadā.....	16
3.6. Ainavu novērtējums Ķeguma novadā.....	16
3.7. Ķeguma novada augu un dzīvnieku valsts raksturojums.....	17
3.8. Ķeguma novada demogrāfiskais raksturojums un apdzīvojuma struktūra.....	18
3.9. Ķeguma novada ceļu infrastruktūra.....	19
3.10. Ķeguma novada gaisa kvalitāte.....	20
3.11. Ķeguma novada ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana.....	20
3.12. Atkritumu apsaimniekošana Ķeguma novadā.....	22
3.13. Ķeguma novada piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.....	22
3.14. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.....	25
<u>4. VIDES STĀVOKĻIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT.....</u>	<u>26</u>
4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.....	26
4.2. Virszemes ūdeņu kvalitāte plānošanas teritorijā.....	27
4.3. Īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi.....	29
<u>5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS.....</u>	<u>33</u>

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI.....	36
6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	36
6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi un to integrēšana novada teritorijas plānojuma grozījumos	38
7. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GROZĪJUMOS PAREDZĒTO DARBĪBU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDĪ.....	41
7.1. Tiešās un netiešās ietekmes.....	41
7.2. Īslaicīgās, vidēji ilgas un ilglaicīgās ietekmes.....	42
7.3. Plānotās teritorijas izmantošanas nosacījumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi.....	44
7.3.1. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas.....	45
7.3.1.1. Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas.....	45
7.3.1.2. Aizsargjoslas ap purviem.....	45
7.3.1.3. Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem.....	46
7.3.1.4. Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām.....	46
7.3.1.5. Mežu aizsargjoslas ap pilsētām.....	47
7.3.2. Eksploatācijas aizsargjoslas.....	47
7.3.2.1. Aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem.....	47
7.3.2.2. Aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem.....	47
7.3.2.3. Aizsargjoslas ap valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un posteņiem un ap citiem stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem.....	48
7.3.2.4. Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem.....	49
7.3.2.5. Siltumtīklu aizsargjoslas.....	50
7.3.2.6. Aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm.....	51
7.3.2.7. Aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem.....	51
7.3.2.8. Aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem.....	51
7.3.2.9. Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem.....	51
7.3.2.10. Aizsargjoslas ap gāzesvadiem, gāzapgādes iekārtām un būvēm, gāzes noliktavām un krātuvēm.....	51
7.3.2.11. Aizsargjoslas ap aizsprostu drošuma noteikšanas kontrolmērietaisēm.....	52
7.3.2.12. Aizsargjoslas ap valsts aizsardzības objektiem.....	52
7.3.3. Sanitārās aizsargjoslas.....	53
7.3.3.1. Aizsargjoslas ap kapsētām.....	53
7.3.3.2. Aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām	53
7.3.3.3. Aizsargjoslas ap veterinārās uzraudzības objektiem.....	53
7.3.3.4. Aizsargjoslas ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm, ap izmantošanai pārtikā neparedzēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu lieljaudas sadedzināšanas uzņēmumiem un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm.....	55
7.3.4. Drošības aizsargjoslas.....	56
7.3.5. Aprobežojumi aizsargjoslās.....	57
7.3.6. Tauvas joslas.....	58
7.4. Plānotās teritorijas izmantošanas ieteikumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi.....	59
8. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS	62

<u>9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI.....</u>	<u>63</u>
<u>10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS.....</u>	<u>65</u>
<u>11. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAI LIETOTO GALVENO PAMATPRINCIPU UN METOŽU APRAKSTS</u>	<u>66</u>
<u>12. PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI.....</u>	<u>67</u>
<u>13. VIDES PĀRSKATĀ IEKĻAUTĀS INFORMĀCIJAS KOPSAVILKUMS.....</u>	<u>71</u>
<u>IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS.....</u>	<u>72</u>

PIELIKUMS:

- 1. pielikums Ķeguma novada reljefa erozijas aktivizācijas riska karte M 1:75 000**

IEVADS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas veicama likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un tam pakārtotajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir nepieciešams šādiem plānošanas dokumentu veidiem, kā arī to grozījumiem:

- plāniem, programmām, koncepcijām (kuras attiecas uz vairākām jomām) un nacionālajam plānojumam;
- reģionālā vai vietējā līmeņa attīstības stratēģijām, plāniem, programmām un nozaru politikas plānošanas dokumentiem (kuri attiecas uz visas nozares plānošanu);
- republikas pilsētu un rajonu teritoriju plānojumiem;
- visiem plānošanas dokumentiem, kas saistīti ar ostu attīstību

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums nepieciešams arī plānošanas dokumentiem, kuru ieviešana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes (NATURA 2000) īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk tekstā ĪADT), konkrētajā gadījumā tas ir Ķeguma novada teritorijā esošais dabas parks „Ogres ieleja” (kods 3045).

Vides pārskats ir Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2003. – 2015. g. grozījumu sastāvdaļa un šī pārskata pamatuzdevums ir noteikt plānošanas dokumentā paredzēto darbību un teritorijas izmantošanas iespējamo ietekmi uz vidi Ķeguma novadā.

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE MĒRĶI, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN TĀ SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1. Plānošanas dokuments un tā mērķi

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumi tiek izstrādāti uz 12 gadiem (2008.-2020.), tas ir novada turpmākās attīstības un zemes izmantošanas konceptuāls dokuments.

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu vispārīgais mērķis ir veicināt novada teritorijas racionālu izmantošanu, veicināt novada konkurētspēju tirgus ekonomikas apstākļos un, ņemot vērā pilsētas un lauku iespējas un priekšrocības, nodrošināt ilgtspējīgu un sabalansētu teritorijas attīstību, veselīgu vidi un maksimālas ērtības iedzīvotājiem un sabiedrībai kopumā. Teritorijas plānojumā tiek noteiktas un garantētas zemes īpašnieku un lietotāju tiesības īpašumu izmantošanā, kā arī nodrošinātas sabiedrības tiesības iegūt informāciju, izteikt savu viedokli un piedalīties novada teritorijas plānojuma izstrādāšanas procesā.

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumi sastāv no sekojošām sadaļām:

1. Paskaidrojuma raksts;
2. Plānojuma grafiskā daļa;
3. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
4. Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.
5. Vides pārskats.

1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu pirmā redakcija izstrādāta, ievērojot nacionālos tiesību aktus un citus saistošos normatīvos aktus. Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu pirmās redakcijas izstrāde tika uzsākta pamatojoties uz Ķeguma novada teritorijas plānojumu 2003. - 2015. gadam, Ķeguma novada sociāli ekonomisko attīstības programmu (2000. g.). Tika ņemti vērā Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2005. - 2025. gadam, Rīgas reģiona attīstības programma 2005. - 2011. gadam, Rīgas reģiona attīstības stratēģija 2000. - 2020. gadam, Ogres rajona attīstības programma 2005. - 2012. gadam, Vidzemes tūrisma attīstības stratēģija, kā arī Nacionālais plānojums, kas nosaka valsts intereses un prasības valsts teritorijas izmantošanā un attīstībā.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI

2.1. Nepieciešamības pamatojums

Vides pārskata sagatavošanas nepieciešamību nosaka sekojoši ES un nacionālie normatīvie akti:

1) Eiropas Savienībā:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu;

2) Latvijā:

- Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (4., 5. pants, VI. nodaļa);
- 23.03. 2004. gada Ministru kabineta noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums".
- LR likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā noteikts, ka stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veic teritorijas plānojumiem, kuros ietver pamatnosacījumus šī likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai vai kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000). Ķeguma novada teritorijā ietilpst viena NATURA 2000 teritorija – dabas parks "Ogres ieleja".

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs izskatīja Ķeguma novada domes 2008. gada 22. aprīļa iesniegumu Nr.1-6.7.2.2/263 par plānošanas dokumenta izstrādi Ķeguma novadā. Izvērtējot IVN valsts biroja rīcībā esošo informāciju saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, IVN valsts birojs ir pieņēmis lēmumu Nr. 27 (25.04.2008) piemērot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumiem.

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde tika uzsākta ar 2008. gada 2. janvāri.

2.2. Iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

Pamatdokuments, kurš tiks sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā ir Vides pārskats. Vides pārskata sagatavošanu veica līgumsabiedrība „GIS PRO”, sadarbojoties ar Ķeguma novada domi.

Novada teritorijas plānojuma ievietotā informācija par vides kvalitāti un nozīmīgākajām vides problēmām ir kvalitatīva un pietiekama, kas kopumā dod iespēju novērtēt vides stāvokli novadā. Papildus minētajai informācijai vides pārskata sagatavošanā tika izmantoti Vides ministrijas un Valsts ģeoloģijas dienesta sagatavotie, publicētie un vispasaules tīmeklī izvietotie informācijas avoti, Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas aģentūras (LVĢMA) un LR Centrālās statistikas pārvaldes dati. Ņemti vērā nosacījumi, ko sniegušas sekojošas institūcijas: Ogres rajona padome, Valsts kultūras un pieminekļu aizsardzības inspekcija, Latvijas Autoceļu direkcija, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra u.c. Daudzas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un aizsargājamie objekti, kā arī potenciālas vides problēmas apsektas uz vietas.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 157 no 23.03.2004. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, Ķeguma novada domes teritorijas plānojuma grozījumu pirmā redakcija un Vides pārskats tiks nodoti sabiedriskajai apspriešanai un atzinumu saņemšanai. Vides pārskats atzinuma sniegšanai tika nosūtīts Dabas aizsardzības pārvaldei un Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvaldei. Paziņojums par Vides pārskata nodošanu sabiedriskai apspriešanai tiks ievietots vietējā laikrakstā, kā arī „Latvijas Vēstnesī”. Sabiedriskās apspriešanas un rakstisku priekšlikumu pieņemšanas termiņš ir no 2009. gada 27. aprīļa līdz 2009. gada 8. jūnijam, šajā periodā vides pārskats būs pieejams Ķeguma novada padomē, sanāksme notiks

**Vides pārskats Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2005.-2015. g. grozījumiem:
galīgā redakcija**

novada domes telpās. Vides pārskata kopsavilkums un Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumi (2003. – 2015.) tiks ievietots Ķeguma novada mājas lapā <http://www.kegums.lv>, kur varēs iepazīties ar plānojuma pirmo redakciju, kā arī minētais paziņojums tiks nodots Vides pārraudzības valsts birojam elektroniskā veidā ievietošanai biroja mājas lapā Internetā <http://www.vidm.gov.lv/ivnvb> .

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumi nosaka novada teritorijas esošo un plānoto teritorijas izmantošanu, kā arī definē šīs izmantošanas ierobežojumus.

3.1. Ķeguma novada teritorijas vispārīgs raksturojums

Ķeguma novads izveidots pamatojoties uz 2002. gada 15.10. MK noteikumiem Nr. 460 „Noteikumi par Ogres rajona Ķeguma novada izveidošanu”, 2002. gada 15. oktobrī, apvienojoties Ķeguma pilsētai ar lauku teritoriju un Rembates pagastam. Pagājušā gadsimta sākumā Ķeguma teritorija bija Rembates novada sastāvdaļa, tātad šī apvienošanās ir arī vēsturiski pamatota, bet no sociāli ekonomiskā viedokļa nav labākais risinājums.

Jaunizveidotais novads aizņem 19 824 ha, mežiem 11052,6 ha (56,3%) un ūdeņiem 1 223,2 (6,1%) bagāts, pilsēta aizņem tikai 598 ha (3,4%), no kuriem 243 ha (39,7%) ir Daugavas akvatorijs. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme novadā aizņem 5480,5 ha tai skaitā aramzeme ir tikai 3562,0 ha, augļu dārzi 86,6 ha, pļavas 839,9 ha, ganības 992,0 ha. 3 881,3 ha no lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir meliorēta. Kopējais iedzīvotāju skaits (2008. g.) ir 4415 no tiem 2477 dzīvo pilsētā.

Ķeguma novads atrodas Latvijas centrālajā daļā, Ogres rajonā vidēji 40 līdz 50 km attālumā no Rīgas. Novada administratīvais centrs - Ķeguma pilsēta atrodas arī teritoriālā centrā un tālākās teritorijas ir ap 17 km attālumā (Rembates ziemeļaustrumu virzienā un Tomes ziemeļrietumu virzienā no Ķeguma). Ainaviski ļoti skaista teritorija, Daugava novada teritorijā tek 26 km garumā, novada ziemeļu daļu 11 km garumā šķērso Ogres upe. Tas robežojas ar Bauskas rajonu (Vecumnieku pagasts), Rīgas rajonu (Baldones pilsēta ar lauku teritoriju, Daugmales pagasts) un Ogres rajonu (Ikšķiles novads, Ogres novads, Suntažu pagasts, Lauberes pagasts, Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads, Birzgales pagasts).

Novada centrs ir Ķeguma pilsēta, kura kā ciemats ir sākta veidot 1936. gadā, kad uzsāka Ķeguma HES būvi. Pateicoties labvēlīgajam ģeogrāfiskajam stāvoklim šis ciemats laika gaitā ir mainījis savu administratīvo statusu un teritoriju, arvien pilnveidojies, pieaudzis arī iedzīvotāju skaits. Ķegums 1993. gadā ieguva pilsētas statusu un 1994. gada februārī tai pievienoja lauku teritoriju – bijušo Tomes pagastu.

Ķeguma pilsētas lielākā daļa atrodas Daugavas labajā krastā 45 km no Rīgas un 11 km no Ogres dienvidus virzienā.

Ķeguma novadā aug 17 aizsargājami dižkoki: trīs priedes, viena vīksna, viena kļava, viens melnalksnis un 11 ozoli (skat. 4.3. sadaļu).

Ievērojamākie novada dabas objekti ir dabas parks “Ogres ieleja”, kas ir NATURA 2000 īpaši aizsargājama dabas teritorija un ģeoloģiskais dabas piemineklis “Kalnrēžu dolomītsmilšakmens atsegums”.

3.2. Ķeguma novada teritorijas reljefs

Novads atrodas Viduslatvijas morēnu līdzenumā vai zemienē. Daugavas labajā krastā (Rembates) teritorija pārsvarā ir līdzena, izņemot Ķeguma pilsētas ziemeļaustrumu teritoriju, kur ir izteikts morēnu valnis paralēli Daugavai. Šis valnis ir Ogres Kangaru osu virknes dienvidus daļa, kas pakāpeniski pāriet līdzenumā. Daugavas kreisā krasta teritorija arī ir izteikta ar ledāju kušanas ūdeņu veidotu reljefu. Gar Daugavu stiepjas virspalu terase, kuras platums ir ļoti nevienmērīgs: pret Ķegumu tā ir līdz 2 km plata, bet pret Ogrī morēnu pauguri jau sākas tuvu Daugavai. Šīs pauguru grēdas ir paralēlas Daugavai un sasniedz ievērojamu augstumu, līdz 25 m un apgrūtina virszemes ūdeņu noteci uz Daugavu. Tādēļ aiz šiem morēnu vaļņiem ir sastopami dažādu lielumu purvi un ezeri. Novada reljefa absolūtais augstums Daugavas kreisajā krastā ir vidēji 25 – 40 m ar

atsevišķiem pauguriem līdz 67m, bet labajā krastā vidējais augstums ir ap 50m, pauguru grēda ap 70 m virs jūras līmeņa.

Izteismīgais reljefs un Daugavas un Ogres krasti labvēlīgi gan tūrisma, gan savrupmāju apbūves attīstībai.

Ķeguma novadā, saskaņā ar esošo likumdošanu (MK Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem, 2001;), tiek izdalīts viens valsts nozīmes aizsargājams ģeoloģiskais dabas piemineklis – Kalnrēžu dolomītsmilšakmens atsegums. Ķeguma novada pašvaldības plānošanas dokumentā būtu ieteicams iekļaut šī unikālā dabas pieminekļa apsaimniekošanas pasākumu plānu. Vienlaicīgi, ņemot vērā Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības (LR Aizsargjoslu likums, 1997), teritorijas plānojumā vajag paredzēt 10 m aizsargjoslu apkārt dabas piemineklim.

Ķeguma novadā ir vairākas kūdras atradnes. Kūdra ir dabisks organisks materiāls, kas plaši tiek izmantots tautsaimniecībā. Kūdras resursu ģeoloģiskā izpēte Ķeguma novadā nav veikta, visām kūdras atradnēm SIA „Ģeoloģiskais un ģeofiziskais centrs” noteicis prognozētos kūdras krājumus. Pēc 1928. – 1929. un 1957. – 1958. gadu izpētes darbu rezultātiem iespējams kūdras izplatījums varētu būt 482 ha purvu.

Novada purvu teritorijas apsaimnieko fiziskas personas, VAS „Latvijas valsts meži, Rīgas dome, kuru īpašumā ir iepriekš minēto purvu teritorijas.

Nosakot nogāžu slīpumu saskaņā ar standartmetodēm (Burrough, 1999) un pēc tam iegūtos datus vizualizējot, var secināt, ka reljefs ir vāji saposmots lielākajā Ķeguma novada teritorijas daļā, tikai Daugavas un Ogres ielejas pamatkrasta nogāzes izvietojuma joslā tas ir vidēji līdz stipri saposmots. (skat. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas karti „Reljefa karte”) Zemes virsas nelielais saposmojums nosaka arī reljefa formu nogāžu nelielo garumu (līdz 100 līdz 250 m) un slīpumu, kurš svārstās no 2-5°, retos gadījumos līdz 20°. Intensīvs plakniskās erozijas (augšnes noskalošanās) process sākas pie nogāžu slīpuma 6°, bet strūklveida un gravu erozija pie nogāžu slīpuma, kas pārsniedz 15° (skat. 3.2.1. tab. un pielikumu Nr. 1 „Ķeguma novada reljefa erozijas aktivizācijas riska karte”).

3.2.1.tabula

Nogāžu iedalījums pēc slīpuma un krituma leņķa (α), nogāžu procesi un saimnieciskās darbības ierobežojumi (Maldavs *et.al.* 1981; Zelčs, Markots, 1999).

Nogāžu grupa	Nogāžu tips	Krituma leņķis	Nogāžu procesi	Saimnieciskās darbības ierobežojumi
lēzenas		$\alpha \leq 3^\circ$		
	lēzenas	($\alpha < 3^\circ$)	Erozijas procesi praktiski nenorisinās	Nav ierobežojumu
	vidēji lēzenas	($3^\circ < \alpha < 6^\circ$)	Vāji izteikta plakniskā erozija, kura pastiprinās augsnes nepareizas apstrādes gadījumā vai virsmas tehnogēnā pārveidē, garās nogāzēs var sākt veidoties gravas	Zemes apstrādes virziena ierobežojumi - nedrīkst uzart laukus nogāzes krituma virzienā
	stāvi lēzenas	($6^\circ < \alpha < 10^\circ$)	Plakniskā erozija norisinās pat ievērojot agrotehniskos noteikumus, rodas ūdens turbulence, izskalojumvagas veidojas augsnes nepareizas apstrādes vai virsmas tehnogēnās pārveides gadījumā	Pazeminās tehnikas izmantošanas iespējas, stipri ierobežota celtniecība un zemes darbi

stāvas		$(\alpha > 10^\circ)$	
lēzeni stāvas	$(10^\circ < \alpha < 16^\circ)$	Strauji pieaug erozija, plāniskā erozija un izskalojumvagu erozija norisinās pat ievērojot agrotehniskos noteikumus, sākas gravu erozija	Riteņtraktoru izmantošana vai tehnogēnā pārveide nav ieteicama
vidēji stāvas	$(16^\circ < \alpha < 20^\circ)$	Intensīva erozija	Aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība, kuras rezultātā tiek iznīcināta velēnu vienlaidu sega, nogāzes apstrādāšana vai tehnogēnā pārveide ir aizliegta
ļoti stāvas	$(20^\circ < \alpha < 35^\circ)$	labvēlīgos apstākļos attīstās noslīdeņi un noplūdeņi	
kraujas	$(\alpha > 35^\circ)$	attīstās noslīdeņi un noplūdeņi, pie lielākiem slīpumiem attīstās nobiras un nogrūvumi	

Nogāžu slīpums ietekmē ne tikai pašu nogāžu procesu specifiku, bet arī būtiski ietekmē saimniecisko darbību. No teiktā izriet, ka nogāžu slīpums nosaka iespēju norisināties erozijas procesiem un nogāžu procesiem ar dažādu intensitāti tikai nelielā Ķeguma novada teritorijas daļā.

Gada nokrišņu daudzums (skat. 3.4. sadaļu) nodrošina plāniskās erozijas procesu norisi un ūdensteču kā sateces baseinā noskalotā un erodētā materiāla transporta “artēriju” funkcionēšanu. Vienlaicīgi notiek upišu, strautu, kā arī meliorācijas grāvju sistēmas aizsērēšana un dziļuma samazināšanās. Kā sekas tam ir saldūdens ekosistēmu daļēja degradācija (aizaugšana) visos hidrogrāfiskā tīkla posmos, noteces apstākļu pasliktināšanās un pārpurvošanās procesu pastiprināšanās.

Vidējā augāja masa 3 t/ha, ja tā ir vienmērīgi izvietota, praktiski pilnīgi novērš gāzienvēda nokrišņu erodējošo ietekmi, turklāt zemākie veģetācijas stāvi samazina ūdensplūsmu ātrumu, bet sakņu sistēma aizkavē augsnes noskalošanās procesus. Novada teritorijas plānojuma grozījumos jāņem vērā iepriekš minētie fakti un jāparedz, ka erozijas apdraudētās teritorijas vienības būtu jāizņem no lauksaimnieciski izmantojamo zemju fonda, un gadījumā, ja tās nav segtas ar vienlaidu veģetāciju, jā saglabā vienlaidus velēnu sega.

Kā atsevišķs sintētisks rādītājs, kas jāņem vērā vērtējot ģeomorfoloģisko risku, ir reljefa enerģija jeb maksimālās augstuma diferences metros uz 1 km² teritorijas, kas parāda teritorijas potenciālo bīstamību no tekoša ūdens īslaicīgo straumju erozijas iespējamības viedokļa, atsedz nogāžu procesu potenciālās norises areālus un ļauj noteikt ainaviski augstvērtīgās teritorijas tūrisma vajadzībām un perspektīvās rekreācijas vietas. Pagaidām šāda karte ļoti ģeneralizētā veidā (M 1 : 2 000 000) ir izstrādāta tikai visai Latvijas teritorijai kopumā (Rutkis, 1960), taču būtu ieteicams veikt LR VZD sagatavotajā pamatkartē M 1 : 50 000 ietvertā tematiskā slāņa „Reljefs” apstrādi ar ģeogrāfisko informācijas sistēmu programmatūru un reljefa enerģijas kartes sastādīšanu Ķeguma novadam.

Nogāžu procesi ietver plānisko noskalošanos, lineāro (gravu) eroziju, noslīdeņus, noplūdeņus un nogrūvumus. Kopumā nogāžu procesi ir vāji apzināti, tāpēc pastāv uzskats, ka to aktivitāte mūsdienās nav liela. Potenciālajam teritorijas apdraudējumam nogāžu procesu norises ietekmē ir jāpievērš īpaša vērība, paredzot iespējamo zemes virsas tehnogēno pārveidi. Īpaša uzmanība ir jāpievērš Ogres upes ielejai, Ķeguma pilsētas ZA daļai un Tomes pagasta centrālajai daļai, jo šajās teritorijās pastāv erozijas aktivizācijas risks (skat. pielikumu Nr. 1. Ķeguma novada reljefa erozijas aktivizācijas riska karti).

3.3. Ķeguma novada hidrogrāfija

Visa Ķeguma novada teritorija ietilpst Latvijas galvenās upes Daugavas baseinā. Novadā ūdeņi aizņem 1 213,1 ha, kas ir 6,1 % no kopējās platības, Daugavas Ķeguma un Rīgas ūdenskrātuves aizņem 976 ha, Ogres upe, mazās upītes, dīķi un novadgrāvji lauksaimniecības teritorijās kopā sastāda 173 ha, mežsaimniecību teritorijā ūdens aizņem 40 ha, zivsaimniecību dīķi 24 ha platību. Līčupe (Līču strauts) kopgarums ir 21 km. Upes baseina kopplatība – 49,4 km², kritums 32,8 m. Upes baseins atrodas lēzeni viļņotā Viduslatvijas nolaidenuma malā. Līčupei ir 11 nelielas pietekas. Ķilupes garums ir 17 km, baseina kopplatība – 47,3 km², kritums, 3,31 m. Ķilupes baseins atrodas lēzeni viļņotā apvidū. Kazupe – iztaisnota, tek pa pļavām paralēli Daugavai.

Ogres upe ir iecienīts ūdenstūristu maršruts. Tās krastos atsedzas dolomītu atsegumi („Kalnrēžu atsegums”), kā arī ir labvēlīgi nosacījumi nelielu ūdenskritumu izveidošanai - novada teritorijā atrodas 3 nelieli ūdenskritumi. Neliels ūdenskritums ar trim kaskādēm atrodas nelielā Ogres labā krasta pietekā ap 300 m lejpus Ķeguma - Suntažu ceļa tilta, platums 1-2 metri. Nākamais ūdenskritums atrodas Ogres labā krasta pietekā pie Skujnieku mājām, kas ir netālu no Glāžšķūņa, ap 1 km augšpus Ķeguma - Suntažu ceļa tiltam, platums ap 0,6 metri, augstums ap 0,9 metri. Vēl viens ūdenskritums atrodas augšpus Glāžšķūņa tiltam, platums ap 0,6 metri, augstums ap 0,9 metri (skat. 3.3.1. att.), (http://www.vietas.lv/objekts/udenskritumi_ogres_pieteka_pie_glazskuna).

3.3.1. attēls. Glāžšķūņa Garais ūdenskritums (www.vietas.lv)

Ķeguma novadā purvi aizņem 73,5 ha uz 01.01.2008.

Kopumā Ķeguma novada iekšējo ūdeņu raksturīgākās iezīmes ir sekojošas:

- Ķeguma novads atrodas Daugavas sateces baseinā, novada garākā un ūdeņiem bagātākā upe ir Daugava; atbilstoši Ūdens struktūrdirektīvai (ŪSD) iedalījumam, Daugavas baseina apgabals atrodas 15.ekoreģionā “Baltijas province” un 5.ekoreģionā “Baltijas jūra” (EEK 2000/60/EC); Daugavas baseina apgabals aizņem 27 000 km² jeb 42 % no kopējās Latvijas platības, attiecīgi visa Ķeguma novada teritorija 100% ietilpst Daugavas baseinā;
- Ķeguma novadā tekošajām upēm ir raksturīgs salīdzinoši zems ūdens līmenis vasarā un ziemā un augsts līmenis palu laikā.
- Garākās novada upes ir Daugava un Ogre;

- Ķeguma novadā virszemes ūdeņi galvenokārt tiek izmantoti ūdens ieguvei, notekūdeņu novadīšanai un rekreācijai.

Ūdens akvatoriju tuvums ir liels potenciāls ainaviski skaistu vietu ziņā un tūristu piesaistes ziņā, bet grūti regulējams apbūves pieprasījuma ziņā.

Ūdens rada arī riska faktoros: teritoriju iespējamā applūšana un Daugavas ūdenskrātuvju krastu izskalojumi, saistībā ar spēkstaciju darbību, ūdens līmeņa regulārajām svārstībām un lielās viļņošanās ietekmi.

Plānojuma galvenais uzdevums ir aizsargāt ūdens baseinu tīrību un veicināt to racionālāku izmantošanu.

Plūdu apdraudētās teritorijas. Plūdu riski ir vāji prognozējami. Klimata izmaiņu ietekmē Daugavas baseinā mainās caurplūduma un palu līmeņa maksimumi, tomēr patreizējā novērojumu rinda nedod iespēju pārliecinoši prognozēt nākotnes plūdu biežuma un apjoma atbilstību pagātnes novērojumiem. Vidējie noteces rādītāji 2006. gadā Daugavas baseinā nepārsniedza 83% no vidējās ilggadīgās noteces, 2007. gadā sasniedza 105 – 114% no ilggadīgās noteces. (LVĢMA dati) Kopumā vērojama tendence samazināties pavasara palu maksimumiem, bet pieaugt rudens perioda palu maksimumiem.

Lietus izraisīti plūdi iespējami dažādos gadalaikos, tomēr biežāk vērojami pavasaros. Lieli plūdi novērojami tikai atsevišķos gados, tomēr reizēm var būt visai ilgstoši un tie var nodarīt ievērojamus zaudējumus. Turklāt šādu plūdu mērogus palielina gan upju gultņu aizaugšana, gan slikti uzturētas meliorācijas sistēmas.

Izteikta tendence ir palielināties spēcīga vēja vai vētras izraisītu uzplūdu riskam. Vēja radīto uzplūdu rezultātā var applūst upju palienes un ūdenskrātuvei pieguļošās teritorijas, kā arī plašas teritorijas ar zemām zemes virsmas atzīmēm (piem. Tomes polderis). Pēdējos 20 – 30 gados Baltijas jūras piekrastē pieaug postošo rudens un ziemas vētru spēks, kurām kombinējoties ar spēcīgām lietavām un tehnoloģisku risku realizēšanos HES iekārtās, Daugavas ielejā Ķeguma novada teritorijā var ievērojami celties ūdens līmenis. Uz šāda riska iespējamību norāda 2005. gada 9. janvāra vētra, kad Rīgas HES sūkņu stacijas darbībā īslaicīgu elektropadeves traucējumu rezultātā strauji palielinājās gruntsūdeņu līmenis daļā Ogres, Ikšķiles un citās mazāk apdzīvotās vietās Rīgas HES dambja tuvumā. (Nacionālā programma Eiropas Reģionālās attīstības fonda apguvei. Vides risku samazināšana).

Ķeguma novada teritorijā ir vairāki plūdu riskus noteicoši faktori. Ogres upes lejasdaļas un Rīgas HES ūdenskrātuves inženieraizsardzība; Ķeguma HES ūdenskrātuves un Daugavas vidusteces platības pieskaitāmas pie nacionālas nozīmes paaugstināta applūšanas riska teritorijām. Tomēr izveidota nacionālas nozīmes meliorācijas sistēma – Tomes polderis, kura teritorija ir ikgadējo palu līmenī. Rembates pagastā plašas lauksaimniecības zemju teritorijas ir meliorētas, bet to patreizējais tehniskais stāvoklis nav novērtēts – visdrīzāk meliorācijas sistēmas ir sliktā stāvoklī. Šo un citu iemeslu dēļ Daugavas un Ogres ielejās lielu plūdu gadījumā iespējama plašu teritoriju, tai skaitā apdzīvoto vietu, atsevišķu māju applūšana. „Aizsargjoslu likuma” 37. panta 4) daļā noteikts aizliegums apbūvēt applūstošās teritorijas, kā arī veikt teritorijas uzbēršanu tajās. Modelējot applūstošās teritorijas saskaņā ar 03.06.2008. MK noteikumiem nr.406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika”, identificētas plūdu riskam pakļautās teritorijas, tām plānojumā iekļauti saimnieciskās darbības aprobežojumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem (skat. Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu 2003-2015.g. Paskaidrojuma raksta 5.5. sadaļu Riska faktori).

Saskaņā ar LR likuma „Aizsargjoslu likums” (05.02.1997. ar grozījumiem līdz 01.04.2008) 7.panta 2.daļu un 03.06.2008. MK noteikumiem nr.406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” un MK noteikumiem nr. 883. „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, pašvaldībai teritorijas plānojumā jānosaka applūstošās teritorijas. Ķeguma novada teritorijas plānojumā applūstošās teritorijas tika modelētas balstoties uz Latvijas vides, ģeoloģijas

un meteoroloģijas aģentūras sniegtajiem datiem (06.05.2008. vēstule nr. 4-6/1007) par statistiski iegūtajiem Rīgas un Ķeguma HES ūdenskrātuvju maksimālajiem ūdens līmeņiem ar 10 % varbūtību. Jāņem vērā, ka Aģentūras sniegtie lielumi Daugavas ielejai iegūti no novērojumu rindas, kura nav ilgāka par 27 gadiem, un novērojumi veikti Ogrē, un Jaunjelgavā. Aģentūra nav norādījusi izmantotās aprēķinu metodes iespējamo kļūdu (Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2005. - 2015. gadam grozījumu paskaidrojuma raksts).

Applūstošās teritorijas robežas ir noteiktas balstoties uz bij. PSRS ģenerālštāba 1963. g. topogrāfiskajām kartēm mērogā 1:10 000. Sekojošās topogrāfiskās kartes pagaidām ir visprecīzākais pieejamais informācijas avots par Ķeguma novada teritorijas reljefu. Topogrāfisko karšu izveidošanas gaitā informācija par reljefu tika iegūta ar fotogrammetrijas metodi, sekojoši vertikālā iespējamā kļūda variē atkarībā no teritorijas apauguma – klajā vietā veidojot ne vairāk kā +/- 0,8 m, zem meža tā var sasniegt pat +/- 2 m.

Tabula 3.3.1.

**Ūdens līmeņi Daugavas un Ogres upēs ar 10% varbūtību
(atkārtošanās varbūtība reizi 10 gados)***

	Ķeguma HES lejas- bjefs	Daugavā Ķeguma novada ZR robeža	Ķeguma HES ūdenskrātuvē pie DR robežas	Ogres upē pie robežas ar Ogresgala pagastu	Ogres upē pie robežas ar Lēdmanes pagastu.
Max_ŪL, mBS	20,03	18,65	32,07	43,33	54,66

*Piezīme. Dati no Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras.

Ņemot vērā visu applūšanas modeļa izejas datu iespējamo kļūdu, modeļa summārā kļūda var būt visai ievērojama. Tāpēc Plānojuma Apbūves noteikumos iekļauts nosacījums par iespēju izmantot teritorijas, apzīmētas kā applūstošas, saimnieciskiem mērķiem, arī apbūvei, ja tiek veikts teritorijas detālplānojums ar topogrāfisko uzmērīšanu un applūstošās teritorijas noteiktas dabā saskaņā ar 03.06.2008. MK noteikumiem nr.406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” 9. punktu.

Lielākās applūstošās teritorijas saskaņā ar applūduma modeli ir Daugavas krasts pie Berkavas un Rutku ciemiem, Ogres upes krasts Rēžu ciemā ap pamesto karjeru (Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2003 – 2015. g. grozījumu 1. redakcijas paskaidrojuma raksts).

Daugavas krastu erozijas riski. Ķeguma un Rīgas HES ūdenskrātuvju krasti ir pakļauti erozijai un krastu nobrukumam, jo ūdens līmeņu svārstības, saistītas ar HES darbību ir līdz 1,5 m, un viļņošanās līdz 0,5m. Daugavas platums pret Ķeguma pilsētu sasniedz 1,8 km. Riska faktori ir prognozējami. Saskaņā ar valsts civilās aizsardzības plānu Ķeguma hidroelektrostacijas (skat. 3.3.2. att.) ar ūdenskrātuves tilpumu 160 milj. m³ dambja pārrāvuma gadījumā tiks appludinātas Ogres un Ikšķiles pilsētas.

Rīgas HES ūdenskrātuves krastos ir ierīkota virkne polderu, no kuriem viens - Tomes polderis atrodas Ķeguma teritorijā. Tomes poldera maģistrālais kanāls ir 3 655 m garš, dambis 700 m garš, kā arī ir viena sūkņu stacija. Pie Daugavas poldera un meliorācijas sistēmu ietekmē gruntsūdens līmenis tiek mākslīgi regulēts (skat. 7.4.3. tabulu un 7.4.1. att. Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2003 – 2015. g. grozījumu 1. redakcijas paskaidrojuma rakstā)

Tomes poldera platība novada teritorijā aizņem 373,32 ha. Polderu sistēmu ierīkošana netieši arī ietekmē ūdens kvalitāti. Plašās palieņu pļavas ne vien uztver plūdu ūdeņus, bet arī nodrošina dabiskās attīrīšanās procesus.

3.3.2. attēls. Ķeguma HES (www.vietas.lv)

3.4. Ķeguma novada klimatiskais raksturojums

Klimats ir viens no svarīgākajiem dabas faktoriem, kas ietekmē daudzu ekonomikas nozaru attīstību, kā arī nosaka iespēju konkrētajā reģionā attīstīt kādu no saimnieciskās darbības vai pakalpojumu veidiem. Vienlaicīgi klimats un atsevišķi tā faktori ir jāņem vērā, izstrādājot teritorijas plānojuma grozījumus.

Klimata ietekme izpaužas gan tiešā, gan netiešā veidā. Tiešā veidā klimatiskie radītāji vai laika apstākļi, pirmkārt, nosaka kāda konkrētā saimnieciskās darbības veida vai pakalpojuma piedāvāšanas iespēju kā tādu, otrkārt, nosaka konkrētā saimnieciskās darbības veida vai pakalpojuma kvalitāti (piem. saules spīdēšanas ilgums, apmākušos dienu skaits, dienu skaits ar atbilstošu temperatūru nosaka lauksaimniecības kultūru audzēšanas iespējas un tml.).

Ķeguma novada klimats kopumā raksturojams kā pārejas no jūras uz kontinentālo klimatu, novada teritorija, tāpat kā visa Latvijas Republika, atrodas mēreni mitrajā atlantiski kontinentālajā klimata apgabalā, t.i. pārejas klimata apgabalā starp kontinentālo Austrumeiropas un maritimo Rietumeiropas klimatu. Šī ietekme ir ievērojama Ķeguma pilsētā un lauku teritorijā – Tomē, bet Rembatē Daugavas ietekme ir samērā maza un temperatūru svārstības ir lielākas. Ķeguma novada teritorijā vietējo klimatu veidojošais un līdz ar to arī klimata komforta pakāpi noteicošais galvenais faktors ir summārā saules radiācija. Aplūkojamā teritorija saņem relatīvi nelielu saules radiācijas daudzumu.

No saules saņemtā siltuma daudzuma un atmosfēras masu cirkulācijas ietekmē veidojas novada termiskais režīms. Tam ir raksturīga neliela temperatūru amplitūda gada laikā, pie kam ziemā gaisa temperatūra ir nedaudz augstāka, bet vasarā zemāka par ģeogrāfiskā platuma un summārās saules radiācijas noteikto klimatisko normu. Novirzes izskaidrojamas ar atmosfēras masu cirkulācijas ietekmi.

Ķeguma novada teritorijā gada vidējā gaisa temperatūra ir +5,6 °C.

Tāpat kā visā Latvijā arī aplūkojamajā teritorijā dominē atlantisko gaisa masu cirkulācija, klimatu raksturo liels gaisa mitrums, liels mākoņainums un samērā daudz nokrišņu – vidēji līdz 780

mm/gadā. Gada laikā novērojamas 150 – 190 dienas ar nokrišņiem. Valdošie rietumu vēji, kas nes mitrās atlantiskās gaisa masas un dominējošā cikloniskā tipa bārisko sistēmu virzīšanās pāri apskatāmajai teritorijai, ir par cēloni lielajam nokrišņu daudzumam.

Vēja režīmam piemīt sezonāls raksturs, sakarā ar vispārējo atmosfēras cirkulāciju virs Atlantijas un Eirāzijas. Ziemā valdošie vēji ir dienvidu un dienvidrietumu, bet vasarā - rietumu un ziemeļrietumu. Stipri vēji (>15 m/sek.) novērojami 10 – 45 dienas gadā. Vidēji 25 dienas gadā ir ar negaisu, kas sastāda apmēram 70 negaisa stundas gadā.

3.5. Augšņu raksturojums Ķeguma novadā

Augsne ir viens no nozīmīgākajiem dabas resursiem, kas nodrošina lauksaimniecības produkcijas ražošanu, un kā ekosistēmas komponents ietekmē biomasas producēšanu. Tā kalpo kā filtrs, kas aizsargā pazemes ūdeņus, ūdensteces un ūdenstilpes no ķīmiskā un bioloģiskā piesārņojuma, tomēr pārmērīga mitruma periodos agri pavasarī un rudenī augsne tiek caurskalota, un piesārņojošām vielām ir iespēja nokļūt ūdeņos. Augsne ir teritorijas bioloģiskās daudzveidības noteicēja un saglabātāja (Vides kvalitāte Latvijā, 2003).

Ķeguma novada teritorija ietilpst Viduslatvijas zemienes augšņu rajonā, Viduslatvijas nolaidenuma un Taurkalnes līdzenuma un Upmales paugurlīdzenuma apakšrajonos. Viduslatvijas zemienes augšņu rajons aizņem Viduslatvijas nolaidenumu, Taurkalnes līdzenumu, Upmales paugurlīdzenumu. (Āva, 1994 b).

Auglīgākās augsnes ir Daugavas labajā krastā (Rembates teritorijā) velēnu podzolētas smilšmāla un mālsmilts augsnes, kreisajā krastā (Tomes teritorijā) ir vāji podzolētas smilts un akmeņainas smilšmāla augsnes.

3.6. Ainavu novērtējums Ķeguma novadā

Saskaņā ar esošo ainavrajonēšanu (Ramans, 1994), Ķeguma novada teritorija ietilpst Dienvidvidzemes ainavzemē (Vidzemes (Sudas – Madlienas – Vecbeberu) nolaidas āraine), Daugavzemes ainavzemē (Lejasdaugavas (Daugavas spēkstaciju) nolaida) un Austrumzemgales ainavzemē (Baldones – Tomes mežaine).

Novada D un C daļā dominē līdzenumu ainavas, kur raksturīgas viļņaines ainavas. Viļņaine ir ainavu vienību tips, kas raksturīgs ar vaļņu un pauguru, kuriem ir lēzenas nogāzes un nelieli relatīvie augstumi (< 25 m), miju ar reljefa pazeminājumiem. Viļņainei raksturīgs viendabīgums un plašums. Zemes lietojumveidu daudzveidību nosaka augšņu un mitruma apstākļu atšķirības. Vaļņus parasti aizņem tūrumi un ganības, bet pazeminājumos sastopamas pļavas, zemie purvi un meži. Šāda tipa ainavās ir izteikta priekšrocība zemkopības attīstībai. Meliorācijas rezultātā parasti ainavas dabiskā struktūra stipri pārveidota. Daugavas un Ogres ielejā paveras ainavas, ko veido koridorveida skatu (upes krasti apauguši ar kokiem un krūmiem) mija ar panorāmas skatiem (paveras plašs skats uz apkārtni).

Ņemot par pamatu ainavas segas raksturojumu, Ķeguma novada ainavu raksturojums ir sekojošs

- novadā lielās platības ir raksturīgas mežāres, kur novērojama lauksaimniecībā izmantojamo zemju mija ar mežu masīviem un puduriem;
- novada teritorijas ir arī purvaines tipa ainavas, kur dominē purvu un mitrāju ainavas. Raksturīgs līdzens reljefs, kā rezultātā ir slikti dabiskās drenāžas apstākļi.
- cieši gar ceļiem lielākoties arī izvietojusies ciemu un viensētu apbūve, viensētās daudzos gadījumos saimniecību plānojums un būvju stils vairumā gadījumu atbilst Vidzemes tautas celtniecībai raksturīgajam lauku sētas tipam, kurā būves izvietotas kompakti, veidojot nelielu iekšpagalmu;

- Daugavas un Ogres krastu, autoceļu un dzelzceļa aizsargzonu apaugumi ar mazvērtīgu koksni un krūmiem aizsedz skaistas ainavas, rada diskomfortu tūristiem;
- Upes ieleja veido lineāru elementu apvidus ainavas struktūrā un veic ekoloģiskā „koridora” funkcijas;
- tāpat kā daudzviet citur, arī Ķeguma novadā daļa lauksaimniecībā izmantojamās zemes netiek apstrādāta un aizaug ar krūmājiem - notiek renaturalizācijas process, kā rezultātā ainava ap ceļiem noslēdzas.

3.7. Ķeguma novada augu un dzīvnieku valsts raksturojums

Ķeguma novads atrodas mērenā klimata joslas jaukto mežu dabas zonā, tāpēc te ir raksturīga gan skujkoku, gan platlapju veģetācija. Novada teritorijā ir saglabāties diezgan daudz mežu – tie aizņem aptuveni 55,9% no kopējās novada platības. Ķeguma novadā ir izplatīti priežu, priežu-egļu, priežu-sīklapju, egļu-sīklapju un sīklapju meži. Lielākos vienlaidus mežu masīvus veido bērzu, apšu un priežu-egļu meži. Meži novadā ir lielos masīvos un ekoloģiski tīri, kuros ir daudzveidīga augu valsts ar aizsargājamiem augiem un dzīvniekiem. Reizē ar meža biotopu inventarizāciju tika ierosināti mikroliegumi ap reto putnu sugu ligzdošanas vietām un reto augu atradnēm.

Pēc Valsts meža dienesta rīkojuma 1998. g. tika uzsākta dabisku mežu biotopu inventarizācija valsts mežos. Šo darbu rezultātā Ķeguma novadā konstatēti dabiska meža biotopi (DMB) 57 nogabalos un potenciāli DMB 52 nogabalos (Rembatē 20, Birzgales iecirknī 90 nogabalos). Šajos mežu nogabalos atrodas reti sastopamas sugas, īpaši aizsargājamās sugas, vai atsevišķi aizsargājami koki. Šie nogabali tiks izvērtēti un vērtīgākos ierosinās mikrolieguma izveidošanai

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas vadlīnijas teritorijas plānojumā ir:

- turpināt meža biotopu inventarizāciju;
- kailcirtēs atstāt necirstus vismaz 10 ekoloģiskos kokus uz ha;
- turpināt izdalīt likumā paredzētos mikroliegumus aizsargājamiem putniem un augiem;
- mežmalās saglabāt visas pameža krūmu sugas, trupējošo koksni, kritālas, pāraugušos, zarainos un dobumainos kokus;
- atstāt necirstas joslas gar strautiem, avotu izplūdēm, caurtekošajām upēm;
- atstāt necirstus mikronogabalus pie dzīvnieku alām;
- nodrošināt meža kopšanas, atjaunošanas un infrastruktūras kvalitātes prasības;
- ievērot regulāras meža kopšanas kvalitātes prasības;
- infrastruktūras kvalitatīva uzturēšana;
- meža veselības stāvokļa uzraudzība;
- meža apsardzības nodrošināšana.

No apdraudētām un aizsargājamām augu sugām novada teritorijā mežos ir sastopami lāsis, iesārtā glīvene, krustainā drudzene, jumstiņu gladiola, pļavas silpurene, jūrmalas augstiņš, meža vizbulis, sirdsveida divlape, Ženēvas cekuliņš, seklais plakanstaipeknis u.c.

Dzīvnieku valsts neizceļas ar lielu daudzveidību, Ķeguma novadā ir konstatētas 2 īpaši aizsargājamas dzīvnieku sugas – bebrs un ūdrs. Toties novadā ir konstatētas retas un aizsargājamas bezmugurkaulnieku un putnu sugas: zivju dzenītis, baltmuguras dzenis, vidējais dzenis, melnā dzilna (skat. 4.1. nodaļu un dabas parka „Ogres ieleja” dabas aizsardzības plānu).

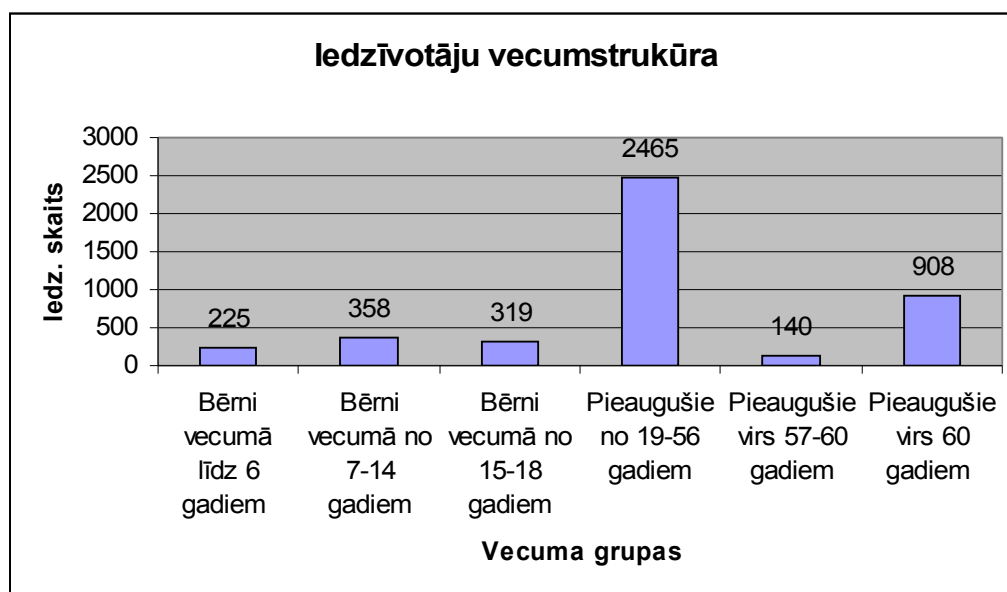
Ķeguma novada īpaši aizsargājamai dabas teritorijai – dabas parkam „Ogres ieleja” par savām unikālajām īpatnībām jāpateicas attiecīgajai Ogres upes ielejai. Liela daļa ielejas mijiedarbībā ar teritorijas reljefa formu kompleksu veģetāciju nosaka augstvērtīgu ainavu un ES nozīmes biotopu esamību Ķeguma novadā (skat. 4.1. nodaļu un dabas parka „Ogres ieleja” dabas aizsardzības plānu).

3.8. Ķeguma novada demogrāfiskais raksturojums un apdzīvotuma struktūra

Uz 2008. gada 1. janvāri novadā dzīvoja 4 415 iedzīvotāji, 2 107 vīrieši, 2 308 sievietes. Iedzīvotāju blīvums uz kopējo novada teritoriju ir 22 iedz./km², Ķeguma pilsētā 358 iedz./km², bet Daugavas labajā krastā pilsētas apdzīvotība ir 710 iedz./km².

Valstī kopumā turpinās iedzīvotāju samazināšanās gadā vidēji par 0,5 %– 0,6 %, bet Rīgas un Ogres rajonos pēdējos gados iedzīvotāju skaits ir palielinājies.

Ķeguma novadā pēdējos sešos gados iedzīvotāju skaits ir praktiski nemainīgs, bet pēdējos 3 gados ir tendence palielināties, tādēļ nākošajos 10 gados varam prognozēt iedzīvotāju pieaugumu, balstoties uz novada pievilcīgāko areālu gar Daugavu., kā arī imigrācijas palielināšanās iespēju, iestājoties Eiropas Savienībā (skat. 3.8.1.att).

3.8.1.att. Ķeguma novada iedzīvotāju vecumstruktūra

Iedzīvotāju nodarbošanās pamatjomas: lauksaimniecība, kokapstrāde, pašvaldību iestādes (izglītība, novada pārvaldes aparāts u.c.).

Saskaņā ar 1998. gadā publicēto Latvijas apdzīvoto vietu klasifikāciju, novadā ir vidējciemi – Rembate, Tome, mazciemi – Arāji, Bekuciems, Latgaļi, Līdakas, Nariņi, Rutki, Tomes zivjuaudzētava, Glāžšķūnis, Duklāvi, Grauzupes, Kārļi, Rembates skola un 1 skrajciems -Sala (Turlajs, Milliņš, 1998). Saskaņā ar 06.06.1991. LR likumu "Par Latvijas Republikas administratīvo teritoriju izveidošanu un apdzīvoto vietu statusa noteikšanu" ar grozījumiem līdz 25.10.2006., kas no 31.12.2008. vairs nav spēkā, lai lauku apdzīvoto vietu ieskaitītu ciemu kategorijā, vietējās pašvaldības domei (padomei), kuras teritorijā atrodas attiecīgā lauku apdzīvotā vieta, jāpieņem lēmumu par ciema statusa piešķiršanu lauku apdzīvotajai vietai. Pašlaik spēkā ir LR likums „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums” (spēkā ar 31.12.2008.).

Ar 1997. gada Ķeguma pilsētas ar lauku teritoriju domes lēmumu Nr.14 par ciemiem tika noteiktas sekojošas apdzīvotās vietas: vidējciems –Tome, mazciemi – Arāji, Bekuciems, Latgaļi, Līdakas, Nariņi, Rutki, Tomes zivjuaudzētava, Muiža un 1 skrajciems –Sala.

Ar 2000. gada 21. jūnija Rembates pagasta lēmumu Nr. 5.-1.3. par ciemiem tika noteiktas sekojošas apdzīvotās vietas: vidējciems – Rembate.

2005. gadā apstiprinātajā teritorijas plānojumā paplašinātās Tomes robežas ietvēra sevī Muižu u.c. Ar lēmumu noteiktās un plānojumā apstiprinātās apdzīvotās vietas – Bekuciems, Rutki, Latgaļi – uzskatāmi par ciemiem no 2005. gada 1. februāra.

Teritorijas plānojuma grozījumos atkārtoti noteikti plānotie ciemi, precizējot to robežas un vadlīnijas turpmākai to ielu infrastruktūras un ainavas attīstībai – Berkava, Arāji, Gražupes, Ozolkalni, Duklāvi, Rēžas.

3.9. Ķeguma novada ceļu infrastruktūra

Ķeguma novadā ir labi attīstīta ceļu infrastruktūra. Novadā atrodas reģionālās, valsts un starptautiskas nozīmes autoceļi un dzelzceļš; multimodāla transporta sistēma. Transporta tīkla attīstības pamatā Ķeguma novada teritorijā ir nacionālā un rajona līmenī izvirzīta autoceļu un dzelzceļa tīkla attīstība. Šajā ziņā Ķeguma novads ir ļoti izdevīgā situācijā, jo nacionālā līmenī svarīgs ir tilts pār Daugavu, līdz ar to veidojas satiksmes infrastruktūras koncentrācija.

Novadu šķērso valsts centrālās daļas nozīmīgākās transporta maģistrāles:

- valsts galvenais autoceļš Rīga – Daugavpils – Vitebska (A6) ar atzaru Rēzekne – Maskava (A12);
- perspektīvā automaģistrāle *VIA Latgale* jeb Rīga–Maskava (P80) Tīnūži – Koknese.

kā arī 1 un 2 šķiras autoceļi:

- Inciems – Sigulda – Ķegums (P 8);
- Rīgas HES – Jaunjelgava (P 85);
- Baldone – Tome (V 4);
- Ogresgals – Lielvārde (V 969);
- Ogre – Viskaļi (V 996);
- Ogre – Rembate (967);
- pievadceļš Tomes zivju audzētavai (V 981);
- elektrificēts dubultsliežu dzelzceļš Rīga – Aizkraukle ar pieturu “Ķegums”, turpinājumā Krustpils – Rēzekne – Maskava ar atzaru Daugavpils – Orla;

Novadā ir sarežģīti transporta infrastruktūras objekti:

- autoceļa tilts pār Daugavu Ķeguma pilsētā (uzcelts 1936.g. Ķeguma HES hidrobūvju apkalpei);
- LR AM Nacionālo Bruņoto Gaisa spēku lidlauks (438,46 ha platībā).

Novada zemes sadalījumā pēc stāvokļa uz 01.01.2008. pa lietošanas mērķiem, zem ceļiem un ielām ir 641,2 ha, kas sastāda 3,23 % no kopējās novada platības. Valsts satiksmes infrastruktūras objekti ir 326,3 ha platībā, pašvaldības ielas un ceļi aizņem 111,4 ha, mežsaimniecības ceļi ir 131,4 ha. Novadā pašvaldības ielas un ceļi ir 111,4 km garumā, no tiem 13,2 km vai 11,7 % asfaltēti, 82,65 km vai 73,8 % ar grants segumu un 15,55 km vai 14,4 % bez seguma grants ceļi, teritoriāli tie sadalās sekojoši.

Ķeguma pilsētā ir 42 ielas 17,285 km garumā un 3,375 km gājēju celiņi un ietves, kas sastāda 19,2% no ielu kopgaruma. Ielu segums 34,4% asfalta, 61,2 % grants un 4,4 % betons

Rembates ciemā ir 10 ielas 3,435 km garumā, visas ielas ir grants seguma. Rembates lauku teritorijā pašvaldības pārraudzībā ir 30 ceļi 58,0 km garumā. 10,8 % ir melnā seguma ceļi, 70,2 % grants un 19 % grants.

Sakarā ar automaģistrāles E22 posma Tīnūži-Koknese (P80-7,4 km) būvniecības projektu ļoti izmainīsies patreizējais pašvaldības ceļu tīkls šai apvidū. Tiks izbūvēts divlīmeņu krustojums ar autoceļu P8 un viens tunelis, likvidēti 14 patreizējie vietējo ceļu pieslēgumi maģistrālei, tiks izbūvēti 2, 7 km garumā jauni maģistrālei paralēli ceļi un 7 km garumā uzlaboti esošie pašvaldības ceļi.

Pašvaldības esošo ielu un ceļu parametri ir apstiprināti 2001.gadā Ķeguma pilsētas ar lauku teritoriju domē un Rembates pagasta padomē. Ielu un ceļu pārskata tabula un shēmas pievienoti

pielikumā. Zemes reformas sākumā daudzi ceļi, kas pēc būtības ir pašvaldības ceļi ir iekļauti īpašumos, kā servitūti. Tā ir praktiski nelabojama reformas sākuma kļūda.

Novada ielu un ceļu attīstība ir saistīta ar valsts ceļu risinājumiem autoplūsmu struktūrā. Automaģistrāles VIA Latgale izbūve būtiski mainīs, samazinās autoplūsmu pa maģistrāli A6 caur Ķeguma pilsētu, kas ir būtiski no vides piesārņojuma un gājēju drošības viedokļa (skat. Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2003. - 2015. g. grozījumu grafiskās daļas karti „Ķeguma novada satiksmes infrastruktūra”).

3.10. Ķeguma novada gaisa kvalitāte

Lai nodrošinātu gaisa kvalitāti cilvēka veselības un ekosistēmas aizsardzībai tiek noteikti gaisa kvalitātes normatīvi (2003. gada 21. oktobra LR MK noteikumi Nr. 588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”), kas paredz pieļaujamo gaisa piesārņojuma līmeni. Gaisa kvalitātes normatīvus nosaka: sēra dioksīdam, slāpekļa oksīdam un dioksīdam, putekļiem PM_{10} un $PM_{2,5}$, svinam, ozonam, benzolam, oglekļa oksīdam.

Lai novērtētu gaisa piesārņojuma līmeni piesārņojošām vielām, kurām nav noteikti gaisa kvalitātes normatīvi, izmanto gaisa kvalitātes mērķlielumus, kas norādīti LR MK noteikumu Nr.588 8. pielikumā (gaisa piesārņojuma līmenis, kuru pārsniedzot var radīt kaitējumu cilvēka veselībai vai videi kopumā).

Ķeguma novada teritorijā nav lielu uzņēmumu, kas būtiski varētu ietekmēt atmosfēras gaisa kvalitāti. Lielākie gaisa piesārņojuma avoti novadā ir esošās katlu mājas, dzelzceļa un auto ceļu (galvenokārt A6, P85) transports. Minēto transporta maģistrāļu radītais piesārņojums koncentrējas to tuvumā. Šobrīd trūkst datu, lai varētu novērtēt piesārņojošo vielu daudzumu, jo gaisa piesārņojuma pārbaude novada teritorijā netiek veikta un nav Vides pārvaldes vērtējuma.

Ķeguma novadā 2008. g. ir izveidota jauna katlu māja, kas ir aprīkota ar modernām un augstākajiem vides standartiem atbilstošām katlumājas iekārtām, kura siltumu ražos ar šķeldu. Uzstādāmo šķeldas katlu kurināmā izmantošanas lietderības koeficients būs ap 85%, bet katlu mājas - 83%. Jaunā katlumāja apsildīs aptuveni 37 000 kvadrātmetru dzīvojamās platības. Līdz šim esošā Ķeguma katlumāja apsildīja ap 27 000 kvadrātmetru dzīvojamās platības, pēc nodošanas ekspluatācijā jaunā katlumāja apsildīs arī to teritoriju, kuru apkalpoja Ķeguma novada domes katlumāja, kur ir ap 10 000 kvadrātmetru dzīvojamās platības. Apvienotā jaunā katlumāja Ķeguma iedzīvotājiem nodrošinās vienotu un izlīdzinātu siltumenerģijas tarifu. Galvenais ieguvums katlumājas darbībā būs zaļās primārās enerģijas izmantošana siltumenerģijas ražošanai, jo fosilā kurināmā vietā turpmāk tiks izmantots atjaunojamais energoresurss – šķelda. Turklāt ļoti būtisks aspekts ir tas, ka katlumājas darbība neradīs siltumnīcefektu izraisošo gāzi - CO_2 , tādā veidā dodot ieguldījumu klimata pārmaiņu samazināšanā.

3.11. Ķeguma novada ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana

Latvenergo sistēmai Ķeguma pilsētā pieder divas akas 115 un 50 m dziļumā ar jaudu $Q=70$ un $48\text{ m}^3/\text{h}$, abās akās sūkņu ražība $40\text{ m}^3/\text{h}$, kas nodrošina ūdens padevi $200-300\text{ m}^3/\text{dn}$ Ķeguma HES un 400 iedzīvotāju vajadzībai.

Ķeguma Stars Ķeguma pilsētā ir viena 120 m dziļa aka, kuras debits $10\text{ m}^3/\text{h}$, sistēma padod $100\text{ m}^3/\text{dn}$, nodrošinot ar dzeramo ūdeni daudzdzīvokļu mājas ar 600 iedzīvotājiem, kopā 42 %.

Rembatē ir divas ūdens apgādes akas 43 un 140 m dziļas, kuru debits ir $8,3$ un $14\text{ m}^3/\text{h}$, sistēma padod $110\text{ m}^3/\text{dn}$, nodrošinot ar dzeramo ūdeni 570 iedzīvotājus.

Tomē ciematam ūdens apgādes sistēma daudzus gadus bijusi a/s „Tomieši” īpašumā un apsaimniekošanā. 2005. gadā Tomes ūdensapgādi savā pārziņā pārņēma SIA „Ķeguma stars”. Tomes zivju audzētavai sava lokāla ūdens apgāde.

2008. gadā kopējais ūdens patēriņš Ķeguma pilsētā bija 59 521 m³.

Ķeguma pilsētā kanalizācijas tīkls ir labi uzturēts. Tā kopgarums uz 2008. gada 1. janvāri ir 12 km kanalizācijas vadu kopgarums 200, 250 mm un 300 mm diametrā. Attīrīšanas iekārtas un sūkņu stacija pieder Ķeguma pašvaldībai un tās ekspluatē SIA “Ķeguma Stars”. Bioloģiskās attīrīšanas iekārtas projektētas ar jaudu 700m³/dn sastāv no diviem airotankiem un gaisa padeve tiek nodrošināta ar diviem gaisa pūtējiem, kurus katru piedzen elektrodzinējs ar jaudu 11kW. Sūkņu stacija ir gandrīz 20gadu veca, tajā ir 2 sūkņi ar 40 m³/h kopējo ražību un 22 kW jaudu.

Ķeguma pilsētā 58% iedzīvotāju mājokļu nav pieslēgta kanalizācijas sistēmai.

Kanalizācijas tīklu garums Rembates pagasta centrā uz 2008. g. 1. janvāri bija 2400 m.

Uz 01.01.2009. pie centrālās kanalizācijas sistēmas ir pieslēgti 51 % mājokļu Ķeguma pilsētā un 83% Rembates pagasta centrā.

Ķeguma pilsētas attīrīšanas iekārtu un pārsūkņēšanas stacijas darba apjomi 2008. g. 180 000 m³.

Ķeguma pilsētā un Rembatē darbojas bioloģiskās attīrīšanas iekārtas, kur netīrie notekūdeņi tiek attīrīti ar aktīvajām baktērijām. Attīrīšanas procesā aerācijas baseinā esošās baktērijas atmirst, tās nonāk nostādinātājā. No nostādinātāja atmirušās baktērijas – dūņas tiek atsūkņētas uz dūņu baseiniem, kur tās atrodas vismaz vienu gadu. Šajā laika periodā dūņas izžūst un atkarībā no analīžu rezultātiem tiek izmantotas galvenokārt apzaļumošanas stādījumos. Ķeguma attīrīšanas iekārtās ir trīs, bet Rembates novada attīrīšanas iekārtās divi dūņu baseini (skat. Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2003. - 2015. g. grozījumu grafiskās daļas karti Nr. 18 un Nr. 25; Nr. 26).

2007.gadā tika pabeigta kanalizācijas un ūdenssaimniecības tīklu attīstības projekta “Ūdenssaimniecību attīstība Austrumlatvijas upju baseinos” pirmā kārtā, kuras ietvaros tika veikta kanalizācijas un ūdensvada tīklu paplašināšana Kuģu ielas un Upes ielas rajonā, kanalizācijas sūkņētavas rekonstrukcija Komunālajā ielā un jauna spiedvada izbūve līdz attīrīšanas iekārtām, par kopējo summu vairāk kā 1,8 miljoni eiro (Ķeguma pašvaldības 2007. gada publiskais pārskats).

Ar Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekta palīdzību Nr.2001/LV\16\PE\007 “Ūdenssaimniecību attīstība Austrumlatvijas upju baseinos” līguma Nr.20018/LV\16\O\PE\007-4.10 „Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija Ķegumā” ietvaros 2008. gadā tika veikta Ķeguma pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija, pēc attīrīšanas notekūdeņi tiek novadīti Daugavā.

Tāpat Ķeguma pilsētas ūdens apgādes un kanalizācijas jautājumi tiek risināti ar pilsētas iekļaušanos projektā „Ūdensapgādes pakalpojumu attīstība Austrumlatvijas upju baseinu pilsētās”. Šā projekta ietvaros Ķeguma pilsētā notikuši un notiks sekojošie pasākumi:

- jaunu patērētāju pieslēgšana centralizētajai ūdens piegādes un kanalizācijas sistēmai, nodrošinot privātmāju iedzīvotājus Kuģu-Upes un Daugavgrīvas ielu rajonos;
- dzeramā ūdens sagatavošanas stacijas rekonstrukcija Staru ielā, arī jaunas rezerves artēziskās akas urbšana un pieslēgšana;
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un pārsūkņēšanas stacijas rekonstrukcija (arī esošā kanalizācijas spiedvada nomaiņa), tādējādi uzlabojot notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti un optimizējot attīrīšanas procesu (ievērojami samazinot notekūdeņu attīrīšanas un pārsūkņēšanas energoietilpību, nomainot monitoringa aprīkojumu un mērierīces-skābekļa, temperatūras, jaudas, caurplūdes mērītāji, pH noteicēji, automātisks paraugu noņēmējs).

Lietus notekūdeņu kanalizācija

Lietus ūdeņu sistēmu Ķeguma pilsētā ekspluatē Ķeguma Stars. Latvenergo apkalpes teritorijā ir slēgtie vadi, ūdeņus ievada bez apstrādes Daugavā, bet pārējā teritorijā ir vaļējo grāvju sistēma.

Rembatē daudzstāvu dzīvojamo māju rajonā lietusūdeņu noteka ievadīta kanalizācijas sistēmā, privātmāju rajonā ir vaļējo grāvju sistēma vai filtrācija uz vietas.

Tomēr vietēja rakstura katrai mājai.

3.12. Atkritumu apsaimniekošana Ķeguma novadā

Saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par pašvaldībām" un Atkritumu apsaimniekošanas likumu Ķeguma novada dome izstrādāja saistošos noteikumus "Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ķeguma novadā", kuri ir saistoši novada administratīvajā teritorijā visām fiziskām un juridiskām personām- atkritumu radītājiem un apsaimniekotājiem. Ķeguma novads ietilpst Rīgas atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Saskaņā ar reģiona atkritumu apsaimniekošanas plānu Rīgas un Ogres rajonos plānots izveidot 501 atkritumu dalītās vākšanas punktu pilsētās un 302 punktus ciematos. Lai izveidotu atkritumu dalītās vākšanas sistēmu, Ķeguma novads piedalās ERAF projektā "Dalītās atkritumu vākšanas punktu izveide Ogres rajonā".

Ar atkritumu saimniecības apsaimniekošanu Ķeguma novadā nodarbojās trīs firmas – A/S "L&T", SIA „MARS” un SIA „ĶILUPE”. Atkritumi tiek uzkrāti konteineros.

Konteineri ir novietoti speciāli izveidotos laukumos pie Ķeguma pilsētas, Rembates novada daudzdzīvokļu mājām, pie iestādēm – novada domes, skolām, tautas namiem, bibliotēkām, pirmskolas izglītības iestādes, sociālās veselības un aprūpes centra, pie privātmājām. Atkritumu uzkrāšana un apsaimniekošana novada teritorijā nenotiek, nav paredzēts izveidot sadzīves atkritumu izgāztuves novada teritorijā arī nākotnē. Aizliegts ierīkot jebkāda veida atkritumu izgāztuves un glabātuves. Akumulatorus iespējams nodot Rembatē esošajā SIA „Rembates metāls”, galvaniskos elementus iespējams nodot degvielas uzpildes stacijā „Asterte”.

Novada teritorijā daļēji notiek bīstamo atkritumu savākšana.

Konteineru saturs savlaicīgi tiek izvests uz atkritumu izgāztuvēm citu pašvaldību teritorijā. Atkritumu savākšanas un transportēšanas pakalpojumi tiek piedāvāti visām Ķeguma novada iestādēm, privātmājām un daudzdzīvokļu māju apsaimniekotājiem. Ir iespējas izvēlēties ne tikai firmu, kura veiks atkritumu saimniecības apsaimniekošanu, bet slēdzot konkrētu līgumu, vienoties par uzstādīto atkritumu konteineru lielumu un to izvešanas biežumu. A/S "L&T" piedāvā arī dalīto atkritumu savākšanu, šķirošanu un uzstāda konteinerus otreizējiem resursiem, kuru izvešana ir bez maksas. Fiziskas personas paši var noslēgt līgumu ar atkritumu apsaimniekošanas firmām par atkritumu izvešanu.

Palielinoties patēriņa produktu iepakojuma daudzumam un uzlabojoties atkritumu apsaimniekošanas sistēmai, savākto atkritumu daudzumam ir tendence palielināties.

3.13. Ķeguma novada piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Saskaņā ar Ķeguma novada teritorijas plānojumu novada lielākās piesārņotās vietas ir joslas gar autoceļiem, bijušās mehāniskās darbnīcas, bijušā armijas lidlauka teritorija Rembates pagastā, minerālmēsļu noliktavas u.c. (skat. 3.13.1. tab).

Ķeguma novada pašvaldībai savā administratīvajā teritorijā būtu jāizstrādā piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu monitoringa programma, jāveic potenciāli piesārņoto vietu apzināšanu un jāpiesaista līdzekļi piesārņojuma rakstura un līmeņa izpētei. Gadījumā, ja tiks konstatēts, ka piesārņojums pārsniedz maksimāli pieļaujamās normas, izstrādāt sanācijas programmu un veikt piesārņoto vietu sanācijas darbus.

Piesārņota vai potenciāli piesārņota vieta Ķeguma novadā
(pēc Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datiem uz 2008. gada sākumu)

Reģ. Nr.	Vietas nosaukums	Pagasts, pilsēta	Iela	Māja	Sīkaks tipa apraksts	Tuvākais ezers, dīķis (m)	Tuvākā upe, strauts (m)	Gruntsūdens (m)	Tuvākā aka (m)	Tuvākās mājas (m)	Tuvumā ir īpaši jutīgs objekts (skola, bērnudārzs, mazdārziņi, slimnīca)	Objekta pašreizējais zonējums	Sīkaks paskaidrojums par objekta lietošanu	Iemesli
74098/3973	Ķeguma SCO	Ķegums	Celtnieku iela	1	Celtniecības uzņēmums ar garāžām, tehnikas remontu, katla māju	50 m	Daugava-650m	1.5-2m	nav z.	50m	mazdārziņi blakus	Rūpniecības apbūves teritorija	Katlu māja pašvaldības un vēl 8 īpašnieki	Iespējams piesārņojums ar naftas produktiem
74098/3974	Ķeguma HES katlu māja	Ķegums			Katlu māja un šķidrās degvielas tvertnes	nav	Daugava-150m		Dziļurbums	50m	mazdārziņi blakus		katlu māja	Iespējams piesārņojums ar naftas produktiem
74848/3985	Glāzšķūnis, Ķeguma novads	Ķegums	Glāzšķūnis	Cejinieki	Mehāniskas darbnīcas un degvielas glabāšana un uzpilde	nav	Ogre-300m	2-4m	50m	50m	600m	Rūpniecības apbūves teritorija	2 zemes īpašnieki	Iespējams piesārņojums ar naftas produktiem
74848/3999	Bijušā armijas lidlauka teritorija, Rembates pag.	Ķegums	Rembates pagasts	Vecupītes, Vecpīrāgi	Daļa no Lielvārdes lidlauka, kas tagad pieder privātpersonām			1-3m			nav	lauksaimniecības zemes	?	Iespējams piesārņojums ar naftas produktiem
74848/1710	NBS Gaisa spēku Aviācijas bāze, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	Ķegums	Rembates pagasts		Līdzenums, krūmājs	ugunsdzēsšanai	Ogre-1500 m	1-2m	1000m	1000m	nav	Rūpniecības apbūves teritorija	64 ēkas un zemes gabals 4384600 m ² platībā	1. Veca katlu māja, kurināja ar mazutu, vadi un šahtas pilnas ar mazutu.2.Degvielas bāze kopš 1978.gada, tagad neizmanto. Aviācijas degvielas bāze 10-15ha platībā. Piesārņojuma pazīmes virszemē nav. Gruntsūdeņi nav pētīti. Blakus šai bāzei ķīmisko vielu noliktava -dihloretāns, hlorpeksīns - 31 muca - 200kg katrā.3. Transporta un degvielas bāzi patreiz izmanto (6ha), 3 mucas virs zemes, kop.tilpums 70t. Sēra kaudze zem klajas debess 15m ³ .

Vides pārskats Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2005.-2015. g. grozījumiem:
galīgā redakcija

Reģ. Nr.	Vietas nosaukums	Pagasts, pilsēta	Iela	Māja	Sīkaks tipa apraksts	Tuvākais ezers, dīķis (m)	Tuvākā upe, strauts (m)	Gruntsūdens (m)	Tuvākā aka (m)	Tuvākās mājas (m)	Tuvumā ir īpaši jutīgs objekts (skola, bērnudārzs, mazdārziņi, slimnīca)	Objekta pašreizējais zonējums	Sīkaks paskaidrojums par objekta lietošanu	Iemesli
74848/3997	Minerālmēslu noliktava "Laučiņi", Rembate	Ķegums	Rembates pagasts	"Laučiņi"	Liela minerālmēslu noliktava, amonjaka mucas	nav			1000m	1000m	nav		nelieto	Darbības veids un ilgums ar ķīmiskām vielām
74848/3986	Mehāniskās darbnīcas Rembatē	Ķegums	Rembates pagasts	Ķļaviņas	Lauksaimniecības uzņēmuma mehāniskās darbnīcas, ķīmikāliju un minerālmēslu noliktava	nav	400m		50	teritorijā	mazdārziņi - 100 m		Sadalīts vairākiem privātpašumā	Ilgstoša saimnieciskā darbība ar naftas produktiem, pesticīdiem, minerālmēsliem
74298/3987	Tomes mehāniskās darbnīcas	Ķegums	Tome		Bijušā kolhoza "Sarkanais strēlnieks" mehāniskās darbnīcas	nav	100m	1-3m	nav z.		nav		nelieto	Iespējams naftas produktu piesārņojums

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanu un sākotnējo novērtēšanu savā administratīvajā teritorijā organizē un veic vietējā pašvaldība sadarbībā ar Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi. Likums „Par Zemes dzīlēm” (spēkā ar 04.06.1996.) aizliedz sadzīves atkritumu un piesārņojošo vielu izgāztuvju ierīkošanu karjeros. Neskatoties uz to Ķeguma karjeros ir ierīkotas nesankcionētas sadzīves atkritumu izgāztuves. Ķeguma novada teritorijā samilzusi problēma ir nesankcionēta atkritumu izgāšana mežu teritorijās.

3.14. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Saskaņā ar Teritorijas plānošanas likumu un LR MK noteikumiem Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” no 19.10.2004., teritorijas plānojums ir pašvaldības attīstības pamatdokuments, kurā tiek uzrādīta pašvaldības teritorijas pašreizējā izmantošana, atļautā izmantošana nākotnē un tajā izvirzītie nosacījumi ir pašvaldības saistošie noteikumi darbībai pašvaldības teritorijā.

Teritorijas plānojuma esamība nosaka saimnieciskās darbības noteikumus Ķeguma novada iedzīvotājiem un komersantiem atbilstoši esošajai likumdošanai. Apstākļos, kad Ķeguma novadam netiktu izstrādāts plānošanas dokuments, neizbēgami rastos likumdošanas pārkāpumi vides aizsardzībā, aizsargjoslu ierobežojumu ievērošanā, ūdens resursu izmantošanā, saimniecisko objektu un dzīvojamo ēku celtniecībā un atjaunošanā u.c. Teritorijas plānojuma trūkums prasītu ievērojami vairāk laika un līdz ar to arī finanšu līdzekļu no komersantu puses, sevišķi gadījumos, kad tiktu plānotas jaunas saimnieciskās darbības uzsākšana. Neizstrādājot plānošanas dokumentu, ievērojami tiktu apgrūtināta infrastruktūras objektu izveide un rekonstrukcija novada teritorijā, kā arī ūdensapgādes un citu objektu plānošana. Apstākļos, kad nav teritorijas plānojuma, potenciālās saimnieciskās darbības attīstības teritorijas tiktu izvietotas aizsargājamo teritoriju (dabas parks, aizsargjoslas u.c.) vai dzīvojamo ēku tiešā tuvumā, kas turpmāk nākotnē neizbēgami veicinātu vides stāvokļa pasliktināšanos, biotopu degradāciju, bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, vides piesārņojumu un novestu pie Ķeguma novada iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes pazemināšanās.

Gadījumā, ja netiktu izstrādāti Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumi, pašvaldībai būtu apgrūtināta sekojošu uz teritorijas attīstību attiecināmu darbību veikšana:

- detālpilānojumu izstrāde atsevišķām Ķeguma novada teritorijas daļām;
- jaunu saimniecisko objektu un dzīvojamo ēku celtniecības projektēšana un būvniecība;
- esošo ēku un būvju remonta, rekonstrukcijas, renovācijas vai restaurācijas projektēšana un veikšana;
- zemes grāmatā nostiprināto īpašumu un zemes nogabalu sadalīšana, apvienošana vai robežu pārkārtošana;
- sakaru un transporta komunikāciju un ar tiem saistītu būvju projektēšana, būvniecība vai atjaunošana;
- tūrisma infrastruktūras objektu projektēšana un būvniecība;
- teritorijas labiekārtošana.
- Derīgo izrakteņu ieguves uzsākšana
- Ogres dabas parka neitrālās zonas izmantošana saimnieciskiem mērķiem
- Ogres ielejas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu ieviešana (ciemom 10 m un lauku teritorijā 300 m aizsargjosla gar Ogres upi)
- NBS bāzes „Lielvārdes lidlauks” ietekmes uz apdzīvotām vietām mazināšana (plānojumā nosakot ierobežojumus būvēties, tiek samazināts cilvēku skaits, kuri tiks pakļauti lidlauka ietekmei)

4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Apskatot vides stāvokli teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt, uzsvars tiek likts uz sekojošiem būtiskiem aspektiem no vides aizsardzības viedokļa:

- vides stāvoklis NATURA 2000 aizsargājamā dabas teritorijā – dabas parkā “Ogres ieleja”;
- virszemes ūdeņu kvalitāte plānošanas teritorijā;
- īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi.

Vides stāvoklis uz plānošanas dokumentu attiecināmajā ĪADT ir raksturots topošā dabas parka “Ogres ieleja” dabas aizsardzības plānā, tāpēc situācija šajā jomā ir uzskatāma par apmierinošu.

4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Ķeguma novadā atrodas nozīmīga aizsargājama teritorija – dabas parks „Ogres ieleja”, kas ietilpst NATURA 2000 sarakstā. Kopējā dabas parka platība ir 7 515.7 ha, no tiem 462.5 ha jeb 6.1% no kopējās teritorijas ietilpst Ķeguma novada teritorijā (skat. 4.1.1.tab.). Dabas parkam „Ogres ieleja” ir izstrādāts un apstiprināts dabas aizsardzības plāns 2008. - 2018.g. Dabas parka dabas aizsardzības plānu izstrādāja SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”. Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu dabas parkam nav, jo Vides ministrijā tika pieņemts lēmums vispirms izstrādāt īpaši aizsargājamai teritorijai dabas aizsardzības plānu. Dabas parka teritorijai nav savas administrācijas, tāpēc to apsaimnieko nekustamo īpašumu īpašnieki. Dabas parka pārvaldību koordinē Dabas aizsardzības pārvalde, kas ir Vides ministrijas padotā institūcija.

Ogres upes apkārtnes makšķernieki un dabas draugi ir apvienojušies biedrībā “Mēs zivīm”, kas pēdējos trīs gadus sadarbībā ar pašvaldībām veic zivju mazuļu ielaišanu upē. Biedrība plāno organizēt Ogres upē licencēto makšķerēšanu un Ogres upes apsaimniekošanu.

4.1.1. tabula

Ķeguma novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vispārīgs raksturojums

Kategorija	Nosaukums	Valsts (V)/ vietējās nozīmes (v)	NATUR A 2000 teritorija	Kopējā platība, ha	Dabas parka platība novada teritorijā, ha
Aizsargājamo ainavu apvidi:					
Dabas parks	Ogres ieleja	V	+	7516	462,5

4.1.2. tabula

Ķeguma novada īpaši aizsargājamā dabas parka “Ogres ieleja” – īss raksturojums

Ogres ieleja	
Administratīvais iedalījums	Ķeguma novads, Rembates pagasts
Platība, ha	7516 ha no kuriem 462,5 ha atrodas Ķeguma novada teritorijā
Dibināšanas gads	2004.g.
Dabas vērtības	Ogres ieleja kopumā ir starp bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai nozīmīgākākajām neregulētu upju ielejām Latvijā biotopu dažādības un

	<p>savdabības dēļ. Te konstatēti 11 Eiropas Padomes direktīvas 92/43/EEC „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” 1. pielikuma biotopi, no kuriem 5 ir prioritāri (Nogāžu un gravu meži, parkveida pļavas, sugām bagātas atmatu pļavas, sugām bagātās vilkakūlas pļavas, pārmitri platlapju meži), kā arī vienlaikus 15 Latvijā īpaši aizsargājami biotopi. Ielejai raksturīgi nogāžu un gravu meži upes nogāzēs. Viena no nedaudzajām vietām, kur sastopami Latvijā ļoti reti biotopi – parkveida pļavas un jaukti ozolu, gobu, ošu meži upju krastos. Upe līkumota, ar mainīgu dziļumu, straumes ātrumu un relatīvo kritumu - vietām izcilas straujtecēs. Teritorijā ietilpst 3 ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi. Sastopamas vairākas tieši Ogres ielejai raksturīgas retas augu sugas (augstais gaiļpiesis, daudzgadīgā mēnesene), kā arī daudzas Latvijā retas īpaši aizsargājamas augu sugas. Konstatētas vairākas Eiropas Padomes direktīvas 92/43/EEC „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” pielikumos iekļautās augu un dzīvnieku sugas. Īpaši vērtīgas ir vairāku Ogres pieteku ielejas: Līčupe, Veģerupīte, Noruža. Atsevišķos posmos vērtīgas Ogres vecupes. Vietām upes ielejā ir izcilas upes sāngravas, kurās arī ir nogāžu un gravu meži, ielejas piekāpēs sastopami minerālvielām bagāti avoti. Gravās daudz bioloģisko daudzveidību vairojošu elementu (kritalas, mirusi koksne, strauti u.c.)</p>
--	---

Īpaši aizsargājamus biotopus, augus, ķērpjus, sēnes, putnus, zīdītājdzīvniekus, abiniekus un rāpuļus, kā arī zivis, kas atrodas novada teritorijā var apskatīt dabas parka „Ogres ieleja” dabas aizsardzības plānā un tā pielikumos (<http://www.dap.gov.lv/?objid=527>). Ķeguma novada teritorijā ir izveidoti trīs mikroliegumi, informāciju par kuriem var saņemt Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas aģentūrā.

Ja īpaši aizsargājama dabas teritorijai nav apstiprināti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, tad šajā teritorijā spēkā ir Ministru kabineta 2003. gada 22. jūlija noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Atsevišķiem projektiem nepieciešamības gadījumā jāveic ietekmes uz vidi novērtējums (sākotnējais un nepieciešamības gadījumā arī ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 2006. gada 6. jūnija noteikumiem Nr.455 „Kārtība, kādā novertējama ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)”).

4.2. Virszemes ūdeņu kvalitāte plānošanas teritorijā

Vidzemes reģionā mazo upju pētījumi uzsākti 1993. gadā, tomēr pārsvarā dati par ūdeņu bioloģisko kvalitāti iegūti 1997. gadā, piedaloties LVDC hidrobioloģiem. Kvalitātes kartēs apkopota informācija par 48 upēm 78 posmos. Ķeguma novadā tika apsektas divas upes – Daugava un Ogre. Abu upju ūdens kvalitāte atbilst vidēji piesārņotu ūdeņu kvalitātei. Jāatzīmē arī, ka negatīvas demogrāfiskas tendences un iedzīvotāju skaita samazināšanās, kā arī lauksaimniecības lejupslīde kopumā rada priekšnoteikumus upju pašattīrīšanās procesu intensifikācijai un ūdeņu kvalitātes pieaugumam.

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē piesārņojošo organisko vielu iekļūšana ūdenstecēs un ūdenstīpēs no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (piem. no Tomes ciema), kūtīm un fermām (arī likvidētām, jo turpinās augsnē akumulētā organiskā piesārņojuma, slāpekļa un fosfora ieskaļošana), virszemes un pazemes notece no lauksaimniecības zemēm (lauksaimniecībā izmantojamo

ķīmikāliju piesārņojums) un autoceļiem un dzelzceļiem (smago metālu, smērvielu un degvielas piesārņojums).

1980-jos gados Līčupē, kas atrodas Mazozolu pašvaldībā notika apjomīga ekoloģiska avārija, kura radās traktoram neveiksmīgi šķērsojot braslu, kā rezultātā Līčupē izplūda vairākas tonnas amonjaka. Piesārņojums sasniedza arī Ogres upi un izplatījās tajā. Bojā gāja ļoti daudz zivju. Piesārņojuma nodarītie zaudējumi bija nopietni Ogres upes ekosistēmai un, pēc iedzīvotāju komentāriem, izjūtami vēl mūsdienās (dabas parka „Ogres ieleja” dabas aizsardzības plāna projekts 2008. - 2018. gadam).

Ķeguma novadā esošajās ūdenstecēs nav veikti kompleksi vides kvalitātes pētījumi, kas ļautu spriest par šo ūdensobjektu stāvokli un tos apdraudošajiem faktoriem (piem. ūdens ziedēšana, biogēnu koncentrācijas, toksisko hlororganisko savienojumu koncentrācijas, u.c.). Lielākā daļa no centralizētos pakalpojumus neizmantojošiem piem., Tomes, Glāžšķūņa ciemu iedzīvotājiem notekūdeņus novada septiskajās tvertnēs vai izsmeļamās bedrēs, vai arī bez attīrīšanas tos izvada vidē.

Pēdējais no minētajiem faktiem rada draudus to cilvēku veselībai, kuri sadzīves vajadzībām izmanto gruntsūdeņus, jo fekālais piesārņojums no viensētās esošajām sausajām tualetēm un lopu kūtīm, kā arī sadzīves notekūdeņi (galvenokārt sintētiskie mazgāšanas līdzekļi un pārtikas atkritumi) no viensētām piesārņo gruntsūdeņus, kuri ar pazemes noteci nonāk akās.

Centralizētajai ūdensapgādei izmantojamie artēziskie Gaujas ūdens horizonti, kurus klāj ūdens vāji caurlaidīgie nogulumi, ir daudz drošāk aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Artēziskie ūdeņi var tikt piesārņoti, galvenokārt, caur esošajiem urbumiem, ja netiek ņemtas vērā aizsargjoslu prasības.

4.2.1. tabula

Monitoringa un slodžu riska apkopojums Ķeguma novada lielākajai upei - Daugavai
(Upju baseinu apgabalu monitorings, 2005)

Ūdensteces nosaukums	VŪO kods	Tips	Monitorings	N _{kop}	P _{kop}
Daugava	D487	6	3	3	2

1	Augsta kvalitāte (2)
2	Labā kvalitātes klase (2)
3	Vidēja kvalitātes klase (1B)
4	Slikta kvalitātes klase (1A)
5	Ļoti slikta kvalitātes klase (1A)

Virszemes ūdeņu kvalitāti negatīvi ietekmējošie faktori, kurus nepieciešams minimizēt teritorijas plānojuma realizācijas gaitā:

- Aizsargjoslu likuma prasību neievērošana;
- neattīrītu vai daļēji attīrītu sadzīves notekūdeņu novadīšana ūdenstecēs un ūdenstilpēs no apdzīvotām vietām un viensētām (skat. 3.13. sadaļu);
- fekālais piesārņojums no viensētās esošajām sausajām tualetēm un lopu kūtīm piesārņo gruntsūdeņus, bet ar virszemes un pazemes noteci nonākot ūdenstecēs un ūdenstilpēs veicina to ūdens kvalitātes pasliktināšanos un eitrofikāciju;
- strauja ūdens ekosistēmu degradācija un vides stāvokļa pasliktināšanās biogēnu (P, N) apjoma pieauguma rezultātā, kā indikators tam ir regulāra ūdens „ziedēšana” vasaras otrajā pusē.

4.3. Īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi

Ķeguma novadā atrodas 17 īpaši aizsargājami dižkoki, diemžēl par tiem nav aktualizēta informācija – respektīvi, uz teritorijas plānojuma izstrādes momentu nav zināms, kāds ir dižkoku veselības stāvoklis.

Ķeguma novada īpaši aizsargājamie dižkoki

N.p.k.	Suga	Apkārtmērs 1.3 m augstumā	Pašvaldība	Atrašanās vieta
1.	Parastā priede	2.82	Ķeguma novads	Tomes mežniecības 106.kvartāls, 21.liters, 1995.g. izcirtuma vidū - nelielā uzkalniņā, izcirtums 1995.g. apmežots ar egli 2.1ha platībā
2.	Melnalksnis(<i>Alnus glutinosa (L.) Gaertn.</i>)	4.05	Ķeguma novads	Ozolu 18 (iepretī), 300m no stacijas uz Rīgas pusi, labajā pusē
3.	Parastais ozols (<i>Quercus robur L.</i>)	6.3	Ķeguma novads	Ozolu ielas NW galā, 150m uz NE no vietas, kur ielu šķērso augstsprieguma līnija, kalna nogāzes S/SW pusē.
4.	Parastais ozols (<i>Quercus robur L.</i>)	5.8	Ķeguma novads	400m no Ozolu ielas gala (netālu no pārbrauktuves) [orientieris - augstsprieguma līnija], stāvas kāpas W nogāzes krantī.
5.	Parastā priede (<i>Pinus sylvestris L.</i>)	3.62	Ķeguma novads	Tomes Ķirši. Pie autobusa pieturas - Tomes mehāniskās darbnīcas
6.	Parastais ozols (<i>Quercus robur L.</i>)	6.04	Ķeguma novads	Pie Rembates pamatskolas. Laukmalē
7.	Parastais ozols (<i>Quercus robur L.</i>)	3.62	Ķeguma novads	Buļļi (bij. Buļļukrogs). No Ķeguma stacijas 1.5km Daugavas krastā
8.	Parastais ozols (<i>Quercus robur L.</i>)	4.35	Ķeguma novads	Glāzšķūnis, Burtnieki, 70m E no dzīv. ēkas, šosejas malā, uz lauka, apaudzis ar ievām
9.	Parastais ozols <i>Quercus robur L.</i>)	4.25	Ķeguma novads	Glāzšķūnis Cekuļi, 50m N no mājām, uz lauka
10.	Parastais ozols (<i>Quercus robur L.</i>)	4.88	Ķeguma novads	Glāzšķūnis Kalnstrauti, Ogres labais krasts, W pie mājām

Vides pārskats Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2005.-2015. g. grozījumiem:
galīgā redakcija

11.	Parastais ozols (Quercus robur L.)	4.2	Ķeguma novads	Glāzšķūnis Kalnstrauti, 200m E no Kalnstrautu mājām, autoceļa Ogre- Lēdmane labajā pusē, aiz Zilavu dzīv. ēkas
12.	Parastais ozols (Quercus robur L.)	5.6	Ķeguma novads	Glāzšķūnis, 20m augšpus tilta, Ogres labais krasts, nogāzes apakšējā malā
13.	Parastais ozols (Quercus robur L.)	3.9	Ķeguma novads	Tīnūžu-Kokneses ceļa l. malā, 300m pirms Jaunstakaru iebraucamā ceļa gala, tīrumā 170m S no šosejas
14.	Parastais ozols (Quercus robur L.)	4.3	Ķeguma novads	Vecpīrāgi, 200m W no mājām, uz lauka
15.	Parastā kļava (Acer platanoides L.)	3.91	Ķeguma novads	Glāzšķūnis, aiz bij. pienotavas; Ogres labais krasts, Ziedugravas S pie mājām
16.	Parastā priede (Pinus sylvestris L.)	2.89	Ķeguma novads	Jaunstakari, 100m SE no pirts, uz lauka
17.	Vīksna(Ulmus laevis Pall.)	3.73	Ķeguma novads	Jaunstakari, pie sūkņa mājas

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumos dižkokiem ir jānosaka 10 m aizsargjosla, kas pasargātu to sakņu sistēmu un nodrošinātu dižkoku tālāku eksistenci. Ķeguma novadā būtu jāuzstāda atbilstošas informācijas zīmes ("ozollapa" - dabas piemineklis), kas informētu par dabas objekta aizsardzības statusu.

Ķeguma novada teritorijā atrodas īpaši aizsargājamais dabas piemineklis Kalnrēžu dolomītsmilšakmens atsegums, kas ir aizsargājams kopš 1977.gada (skat. 4.3.1. tab., 4.3.1.att.) 2001. - 2003. gados Emerald/Natur 2000 projekta ietvaros teritorijā veikta sugu un biotopu inventarizācija.

4.3.1.tabula

Ķeguma novada teritorijas īpaši aizsargājamā dabas pieminekļa īss raksturojums

Kalnrežu dolomītsmilšakmens atsegums	
Administratīvais iedalījums	Teritorija ietilpst Ķeguma novada Rembates novadā
Kods:	4130
Platība, ha	7.3
Dibināšanas gads	1977.g.
Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi:	Nav
Dabas vērtības	Ogres kanjonveida ielejas posms lejpus Glāzšķūņa tilta, augšdevona Ogres svītas stratotips ar glaukonītu saturošiem smilšakmeņiem un fosilo zivju atliekām. Klintīs līdz 3,2 m gara ala.

4.3.1. attēls. Kalnrēžu dolomītsmilšakmens atsegums (www.vietas.lv)

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Ķeguma novada teritorijas plānojums rada priekšnoteikumus novada teritorijas izmantošanai, dabas resursu apsaimniekošanai un dabas vērtību saglabāšanai. Ņemot vērā pašvaldības nospraustos mērķus un uzdevumus, kā arī iedzīvotāju ieteikumus, un pamatojoties uz iespējamo novada sociālekonomiskās attīstības analīzi, ar teritorijas plānojumu tiek risinātas novada teritoriālās attīstības problēmas. Kopsavilkums par būtiskākajām uz Ķeguma novada teritoriju attiecināmajām vides problēmām ir sekojošs:

bioloģiskās daudzveidības saglabāšana

- kūlas dedzināšana ir kļuvusi par tradicionālu lauku un pļavu apsaimniekošanas veidu, kā arī nereti tiek veikta vispār bez nopietnas motivācijas vai pat izklaidei; nekontrolētā dedzināšana nodara postošas sekas videi un īpašumam; kūlas dedzināšana atstāj būtisku iespaidu uz putniem, jo ietekmē to barošanās un ligzdošanas vietas, kā arī tiek nodarīts kaitējums augiem, kukaiņiem, bezmugurkaulniekiem, jo sevišķi sugām, kas ir neizturīgākas pret dedzināšanu; mineralizējoties organiskām vielām, jo sevišķi dedzinot atkārtoti, noplicinās augsne, kā arī uguns var pārnesties uz ēkām, mežiem;
- meža biotopus negatīvi var ietekmēt mežsaimnieciskā darbība, it sevišķi gadījumā ja tiek veikta nelegāla mežistrāde;
- agrāk apsaimniekoto upju palieņu un piekrastes pļavu aizaugšana ar krūmājiem veicina bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un veicina īpaši aizsargājamo augu sugu un dzīvnieku sugu (galvenokārt bezmugurkaulnieku un putnu, piem. griežu) atradņu skaita samazināšanos;
- Ķeguma novada upju, strautu un ūdenskrātuvju bioloģisko daudzveidību ietekmē neattīrītu vai daļēji attīrītu sadzīves notekūdeņu novadīšana tajos no apdzīvotām vietām un viensētām;

vides piesārņojums

- sadzīves atkritumu un bīstamo atkritumu (nolietotas riepas, galvaniskie elementi, automašīnu akumulatori, izdegušās luminiscentās spuldzes, nolietotā sadzīves tehnika u.c.) nelegālo izgāztuvju ierīkošana Ķeguma novadā, problēmu pastiprina tas, ka daļa šādu nelegālo izgāztuvju satura nāk no tranzīta ceļa A6;
- patreizējā situācijā lielākais drauds Daugavas un citu upju ūdeņu kvalitātes saglabāšanai ir neattīrītu vai daļēji attīrītu sadzīves notekūdeņu novadīšana tajos no ciemiem un viensētām;
- dzeramajā ūdenī, ko iegūst no dziļurbumiem, ir augsts dzelzs saturs;
- Ķeguma novada ūdensapgādes vadu sistēmas arī ir novecojušas un lielākā daļa ūdensvadu sistēmas atrodas avārijas stāvoklī, nolietotā centralizētā ūdensapgādes sistēma palielina mikrobioloģiskā piesārņojuma risku, taču projekta ietvaros jau ir veikta kanalizācijas un ūdensvada tīklu paplašināšana Kuģu ielas un Upes ielas rajonā, kanalizācijas sūknētavas rekonstrukcija Komunālajā ielā un jauna spiedvada izbūve līdz attīrīšanas iekārtām (skat. 3.12. sadaļu);
- fekālais piesārņojums no viensētās esošajām sausajām tualetēm un lopu kūtīm piesārņo gruntsūdeņus, bet ar virszemes un pazemes noteci nonākot ūdenstecēs un ūdenstilpēs, veicina to ūdens kvalitātes pasliktināšanos un eutrofikāciju, kā arī rada piesārņojuma draudus decentralizēto (seklo aku) dzeramā ūdens apgādē;
- sadzīves notekūdeņu, galvenokārt sintētisko mazgāšanas līdzekļu un pārtikas atkritumu nekontrolēta nopludināšana no viensētām;
- zemes īpašnieku nekontrolēta vai pārmērīga dažādu augu aizsardzības līdzekļu (pesticīdi, herbicīdi u.c.) vai mēslojuma lietošana novadā, it sevišķi Daugavas ielejas applūstošajā daļā – ar pazemes noteci vai pavasara palu laikā daļa šo toksisko vai eutrofikāciju pastiprinošo vielu var nokļūt Daugavā;

- gaisa piesārņojuma avoti Ķeguma novadā ir dīzeļvilcienu, katlu mājas, dzīvojamo māju dūmvadi, kokapstrādes uzņēmumu ventilācijas iekārtas, autotransports; vislielākais gaisa piesārņojums novadā ir no dīzeļvilcienu un autotransporta dzinēju radītās izplūdes gāzes, jo novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija un valsts galvenais autoceļš A6 (skat. 3.11. nodaļu);
- Daugavas augštecē esošo pilsētu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu Daugavā iepludinātais piesārņojums nonāk Ķeguma novadā;
- Baltkrievijas pasivitāte Helsinku konvencijas “Par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru izmantošanu un aizsardzību” īstenošanā Daugavas baseinā, līdz ar to ūdens piesārņojums arī no Baltkrievijas nonāk arī Ķeguma novadā;
- Valsts galvenais autoceļš A6 „Rīga - Daugavpils - Krāslava” un dzelzceļa „Rīga – Daugavpils” iecirknis, kas iekļauts pasažieru ātrgaitas satiksmes dzelzceļa koridorā. Intensīva automašīnu un vilcienu kustība negatīvi ietekmē atmosfēras gaisa un augsnes piesārņojumu ar putekļiem un izplūdes gāzēm, kā arī rada paaugstinātu trokšņa līmeni. Dzelzceļa avāriju risks. Avārija ar intensīvajām degvielām un ķīmiskajām kravām Ķeguma pilsētas teritorijā radītu iedzīvotājiem, teritorijai un Daugavai neprognozējamu katastrofālu sekas;
- Nacionālo bruņoto spēku aviācijas bāze, kas pārņēmusi Padomju Armijas atstāto lidlauku, ar visām tā radītām sekām – apjomīgu augsnes un gruntsūdeņu piesārņojumu ar naftas produktiem (uzsākti sanācijas darbi), arī pati rada augsnes, gaisa un gruntsūdeņu piesārņojumu (putekļi, benzīns, dažādi ogļūdeņraži), kā arī paaugstinātu trokšņa līmeni. Aviācijas bāze netieši ietekmēs vides stāvokli Ogres dabas parkā un Glāžšķūņa ciemā - no lidlauka pacelšanās joslas gala līdz Ogres ielejai un Glāžšķūņa ciematam ir nepilni 2 km;
- Daugavas un Ogres piesārņojuma risks. Šobrīd Daugavu piesārņo nekontrolētas kanalizācijas izplūdes mazstāvu dzīvojamo māju apbūvē. Lielāki piesārņojumi iespējami pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu, DUS un HES tehnoloģisko iekārtu avāriju gadījumos.

vides stāvokļa pasliktināšanās

- agrāk apsaimniekoto meliorācijas sistēmu un grāvju aizsērēšana un aizaugšana veicina mežu, lauksaimniecības zemju un pļavu platību pārpurvošanu;
- limitētas ir iespējas kontrolēt mežu apsaimniekošanas plānu praktisko realizāciju privātajos mežos;
- padomju periodā ieviestās lauksaimnieciskās saimniekošanas sistēmas sabrukums ir radījis zemes apsaimniekošanas veida un formas izmaiņas; līdz ar to Ķeguma novada teritorijā ir vērojamas ainavas telpiskās struktūras izmaiņas, ko nosaka pēdējos desmit gados notikušā iedzīvotāju skaita samazināšanās un neapsaimniekoto platību renaturalizācija;
- lauksaimnieciskās darbības finansiālās neefektivitātes dēļ daļa agrāk apsaimniekotās platības aizaug, tādejādi samazinās saimnieciski izmantojamo zemju platības;

vides informācijas nepietiekamība

- zema sabiedrības informētības pakāpe vides izglītības jomā (iedzīvotāju darbības lokālās, reģionālās un globālās ietekmes, piem. vidi piesārņojošo vielu (veļas pulveri, tīrīšanas līdzekļi, balinātāji u.c.) izmantošanas pieaugums Ķeguma novadā pasliktina vides kvalitāti ne tikai Ogres upē (lokālais līmenis), bet arī Daugavā (reģionālais līmenis) un Baltijas jūrā (globālais līmenis);
- zemes īpašnieku nepietiekamās zināšanas vides likumdošanas jomā (atļautās, ierobežotās un aizliegtās darbības ĪADT, kā arī aizsargjoslās), kā rezultātā var veidoties konfliktsituācijas starp īpašnieka iecerēto un teritorijas plānojumā paredzēto zemes izmantošanu;
- privāto mežu īpašnieku nepietiekamas zināšanas par meža nozīmi vides kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, kā arī meža apsaimniekošanā;

- novada iedzīvotājiem grūti iegūt informāciju par vides komponentu – gaisa, ūdens kvalitāti un tās ietekmi uz veselību;
- komersantiem un iedzīvotājiem nav pietiekamas informācijas par bīstamām ķīmiskām vielām un nepieciešamajiem drošības pasākumiem to utilizācijā;
- nepietiekama sabiedrības informēšana par ķīmiskām vielām, ģenētiski modificētiem komponentiem pārtikā un produktiem, kuri nopērkami tirdzniecības tīklā;
- sabiedrībai ir salīdzinoši zema vides tīrības saglabāšanas apziņa un motivācija.

citas problēmas

- klimata globālo izmaiņu kontekstā pastāv risks, ka novada teritorijās, kas pakļautas paaugstinātam ģeoloģiskajam riskam, plānošanas dokumenta realizācijas gaitā var aktivizēties erozijas un nogāžu procesi, it sevišķi nokrišņu daudzuma un intensitātes pieauguma gadījumā;
- pieaugošā antropogēnā noslodze. Dabas parka teritorijā antropogēnā slodze tūrisma kontekstā pie šobrīd esošās apmeklētāju plūsmas nav vērtējama kā dabas vērtību apdraudošs faktors, pie nosacījuma, ja tūrisma aktivitātes nākotnē tiks plānotas saskaņā ar ilgtspējīga tūrisma pamatprincipiem un atbilstošu infrastruktūru.

Ir svarīgi atzīmēt, ka minētās problēmas ietverot Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumos, šī teritorijas plānojuma un vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitā novada iedzīvotājiem ir dota iespēja izvērtēt šīs problēmas, to risinājuma ceļus un iesniegt savus priekšlikumus.

Pozitīvi ir vērtējams, tas, ka novada teritorijā (Rembates pagasts) atrodas 6 bioloģiskās saimniecības. Bioloģiskos produktus iegūst, saimniekojot ar dabiskām metodēm – nelietojot ķīmiski sintezētas vielas, piemēram, pesticīdus, minerālmēslus un tam līdzīgi. Saimniekošanas priekšnoteikums ir veselīga augsne, kas ir dabiska un dzīva vienība ar daudzveidīgu floru un faunu un ražas palielināšanai tiek rosinātas dzīvības norises augsnē. Bioloģiskās lauksaimniecības pamatā ir veselīga un bagāta augsne, kas pati spēj pretoties kaitēkļiem un slimībām.

Bioloģiskā lauksaimniecība ir ne tikai sintētisko minerālmēslu un pesticīdu lietošanas ierobežojums, bet arī:

- bioloģisko un ekoloģisko ciklu vadības sistēma, kurā augsne, tajā notiekošie procesi, augi un dzīvnieki ir savā starpā cieši saistīti,
- sistēma, kuras pamatā tiek samazinātas augu un dzīvnieku veselības problēmas,
- droša kvalitātes garantija, kuras mērķis ir augstas kvalitātes produktu ražošana, samazinot kaitīgo ietekmi uz vidi, un dzīvnieku labturības uzlabošana.

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Plānošanas dokumenta starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir formulēti starpvalstu konvencijās un Eiropas Padomes direktīvās, kuras ir ratificētas Latvijā. Ķeguma novada plānošanas dokumentam ir svarīgi mērķi un uzdevumi, kas deklarēti sekojošos dokumentos:

Riodežaneiro konvencija (**Konvencija par bioloģisko daudzveidību**) Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "Par 1992. gada 5. jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību" (08.09.1995.). Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana. Galvenais uzdevums dalībvalstīm - bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tas ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmas un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

Ramsāres konvencija (**Konvencija par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi**) Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "Par 1971. gada 2. februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi", ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2002. gada 13. novembrim (05.04.1995). Konvencija nosaka, kas ir mitrāji un ūdensputni. Šīs konvencijas izpratne mitrāji ir platības ar purviem, dumbrājiem vai ūdeņiem, kuri var būt dabiski vai mākslīgi veidojušies, pastāvīgi vai īslaicīgi. Konvencijas izpratnē ūdensputni ir putni, kas atkarīgi no mitrājiem, tāpēc nepieciešama to aizsardzība.

Bernes konvencija (**Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību**) Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu" (17.12.1996). Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

UNESCO konvencija (**Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību**) Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu "Par Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību" (17.02.1997), tā definē jēdzienu „dabas mantojums” un nosaka sekojošus uzdevumus tā aizsardzībai:

- dabas pieminekļi – fizikāli un bioloģiskie veidojumi vai šādu veidojumu grupas ar īpašu, universālu estētisku vai zinātnisku vērtību;
- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un noteiktas zonas – apdraudētu augu un dzīvnieku sugu dzīves vietas ar īpašu zinātnisku vai saglabāšanas nozīmi;
- dabas teritorijas, kam īpašas nozīmes universālas vērtības no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa;
- valsts pienākums ir tās teritorijā nodrošināt kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizēšanu un saglabāšanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ maksimāli jāizmanto esošie valsts resursi un nepieciešamības gadījumā arī starptautiskā palīdzība un sadarbība.
- lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, konservāciju un popularizēšanu, šīs konvencijas dalībvalstis atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:
- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu kultūras un dabas mantojumam piešķirt noteiktas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību plānošanas programmās;

- izveidot, ja tādu nav, vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizēšanas dienestus ar atbilstošu personālu un līdzekļiem;
- attīstīt zinātniskos un tehniskos pētījumus, lai valsts spētu novērtēt un novērst kultūras un dabas mantojumam draudošās briesmas;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt nacionālo un reģionālo centru izveidošanu un attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas jomās un veicina attiecīgus zinātniskos pētījumus.

Bonnas konvencija (**Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija**) Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1979. gada Bonnas Konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību” (11.03.1999). Puses atzīst migrējošo sugu saglabāšanas nozīmīgumu un šim mērķim lietojamo pasākumu saskaņošanu starp areāla valstīm, un, kur tas iespējams un ir mērķtiecīgi, sevišķu uzmanību veltot tām migrējošām sugām, kuru aizsardzības statuss ir nelabvēlīgs, kā arī veicot pasākumus, kas nepieciešami šādu sugu vai to dzīves vides saglabāšanai.

Orhūsas konvencija (**Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem**) Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” (18.04.2002.). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

Līgums par sikspārņu aizsardzību Eiropā Latvijā pieņemts un apstiprināts ar Ministru kabineta 2003. gada 7. janvāra noteikumiem Nr. 10 "Noteikumi par Līgumu par sikspārņu aizsardzību Eiropā". Tā mērķis ir sekmēt sikspārņu aizsardzību un sekmēt sabiedrības apziņas veidošanos par sikspārņu saglabāšanas nozīmīgumu.

Eiropas Padomes **Direktīva “Par savvaļas putnu aizsardzību” 79/409/EEC** no 1979. gada 2. aprīļa. Dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai saglabātu migrējošo sugu populācijas tādā līmenī, kas atbilst īpašajām ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas vajadzības, vai regulēt šo sugu populāciju lielumu atbilstībā šim līmenim.

Eiropas Padomes **Direktīva “Par sugu un biotopu aizsardzību” 92/43/EEC** no 1992. gada 21. maija un Komisijas 1991. gada 6. marta **Direktīva**, ar ko groza Padomes Direktīvu 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (91/244/EEK). Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. Direktīvas paredz, ka katrai dalībvalstij ir jāizveido aizsargājamo dabas teritoriju tīkls (saukts par *NATURA 2000*), kas nodrošinātu direktīvu pielikumos minēto sugu un biotopu adekvātu aizsardzību.

MK noteikumi Nr. 199. **“Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) izveidošanas kritēriji Latvijā”** (28.05.2002.) nosaka kritērijus, kuri piemērojami Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanai Latvijā. Ķeguma novada ĪADT, saskaņā ar projekta “Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar *EMERALD/NATURA 2000* aizsargājamo teritoriju tīklu” rezultātiem, ir iekļauta *NATURA 2000* vietu sarakstā. *NATURA 2000* ir Eiropas Savienības (ES) īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas tiek veidots visās ES

dalībvalstīs. Šāda tīkla izveidi nosaka ES Biotopu direktīva. NATURA 2000 teritoriju tīklu veido teritorijas, kas ir nozīmīgas ES Biotopu direktīvas I pielikumā norādīto dabisko biotopu aizsardzībai un II pielikumā minēto sugu dzīvotņu aizsardzībai. Šajā tīklā tiek iekļautas arī īpaši aizsargājamās teritorijas putniem, kas ir visatbilstošākās Putnu direktīvas I pielikumā uzskaitīto putnu sugu aizsardzības nodrošināšanai. NATURA 2000 tīklam pievienojas katra ES dalībvalsts ar savu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmu.

6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi un to integrēšana novada teritorijas plānojuma grozījumos

Ķeguma novada teritorijas plānojumā paredzētās rīcības atbilst Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam 2003. – 2012. gadam, Bioloģiskās daudzveidības nacionālajai programmai un citiem dokumentiem, savukārt teritorijas plānojuma nacionālos vides aizsardzības mērķus nosaka „Nacionālais vides politikas plāns 2004. - 2008. gadam” (<http://www.mk.gov.lv/site/files/3/16951.doc>). Tā īstenošana paredzēta nākošo triju gadu laikā un dokumentā tiek formulēti vides aizsardzības principi, galvenie politikas mērķi un rīcības to sasniegšanai, par galveno uzdevumu nosakot cilvēku veselības labvēlīgu dzīves apstākļu nodrošināšanu, kas gala rezultātā palielinās mūža garumu un uzlabos iedzīvotāju veselības un labsajūtas stāvokli. Minētais dokuments nosaka arī būtiskākās problēmas un vides politikas mērķus nacionālā līmenī, kuri ir aktuāli arī Ķeguma novadā. Vieni no svarīgākajiem vides aizsardzības mērķiem ir saistīti ar **ūdens kvalitātes aizsardzību un uzlabošanu**:

- aizsargāt ūdens ekosistēmas un no ūdens atkarīgas sauszemes ekosistēmas un mitrājus;
- veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu izmantošanu;
- nodrošināt labu virszemes un pazemes ūdens kvalitāti, samazināt esošo piesārņojumu un novērst tālāku piesārņojumu.

Ķeguma novads ir bagāts ar iekšējiem ūdeņiem, kuru kvalitāte šobrīd lielākoties vērtējama kā laba, taču esošās notekūdeņu attīrīšanas ierīces pašreizējās noslodzes apstākļos ne vienmēr nodrošina notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši vides kvalitātes prasībām.

Valsts noteiktais **bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas** (http://www.vidm.gov.lv/vad/Latviski/Plani/BD_nac_programma/Saturs.html) mērķis Ķeguma novadā saistāms ar īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanu. Šobrīd Ķeguma novadā atrodas viena nozīmīga aizsargājama teritorija „Ogres ieleja”, kas atbilst NATURA 2000 statusam. Pašreizējā un plānota teritorijas izmantošana visumā nodrošina minētās teritorijas saglabāšanu un formālu aizsardzību. Bioloģisko daudzveidību ĪADT negatīvi var ietekmēt 5 nodaļā minētās problēmas, no kurām nozīmīgākās ir kūlas dedzināšana, nelegāla mežizstrāde, vides piesārņojums un mozaikveida ainavas izzušana. Dabas parkam „Ogres ieleja” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, tāpēc situācija šajā jomā ir uzskatāma par apmierinošu.

Dabas aizsardzības pasākumi ir jārealizē ne tikai tajās vietās, kurās ir aizsargājami biotopi un sugas, un kuru dēļ teritorijai ir noteikts NATURA 2000 statuss, bet arī gadījumos, ja īpaši aizsargājamās teritorijas esošās sugas un biotopus ietekmē kādi ārējie faktori, piem. gaisa piesārņojuma pārnese.

Svarīgākie vides aizsardzības politikas mērķi **mežsaimniecības** jomā ir aktuāli arī Ķeguma novadā:

- saglabāt mežu bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens regulēšana, kā arī augsnes aizsardzībai;
- veicināt koksnes un tās izstrādājumu izmantošanu, lai saglabātu koksnē uzkrāto oglekli saistītā veidā;

- paaugstināt meža īpašnieku, apsaimniekotāju un sabiedrības zināšanas par meža bioloģiskās daudzveidības un meža ekoloģisko funkciju nozīmību.

Zivsaimniecībā viens no mērķiem ir saglabāt Latvijas ūdeņu bioloģisko daudzveidību un zivju sugu populāciju struktūru. Saskaņā ar Ministru Kabineta noteikumu nr.118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” (12.03.2002.) 2. pielikumu Daugava – no robežas līdz grīvai, ir iekļauta prioritāro zivju ūdeņu sarakstā.

Zveja un cita veida nodarbošanās dabas parkā notiek saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, kā arī MK noteikumiem Nr. 857 “*Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos*” (02.01.2002.).

Ķeguma HES lejas bjefā izveidots makšķerēšanas liegums 1 km garumā un izstrādāti licencētās makšķerēšanas noteikumi (Ķeguma novada domes saistošie noteikumi nr. 8., 19.03.2008.)

Teritorijas attīstībā liela nozīme ir piesārņoto vietu apzināšanai, izpētei un sanācijai. Šo pasākumu mērķi ir:

- novērst vai mazināt iepriekšējās militāras vai saimnieciskas darbības rezultātā radušos piesārņojumu un tā kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību, īpašumu, vidi un bioloģisko daudzveidību;
- panākt augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu piesārņotajās vietās;
- nepieļaut piesārņoto vielu iekļūšanu virszemes un pazemes ūdeņos;
- atjaunot un uzlabot vides kvalitāti piesārņotajās vietās;
- teritoriju plānošanā ņemt vērā esošo vides piesārņojumu;
- noteikt reālo zemes vērtību un atbilstošu nekustamā īpašuma nodokli, ņemot vērā piesārņotības pakāpi.

Ķeguma novadā pie degradētām teritorijām pieskaitāmas liela daļa padomju laika lielfermu un ražošanas uzņēmumu teritorijas. Potenciāli piesārņotas ir šādas teritorijas:

- nelegālās sadzīves atkritumu izgāztuves;
- minerālmēslu un ķīmikāliju noliktavas,
- DUS;
- amonjaka glabātava;
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtas u.c.(skat. Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu 2003. - 2015.g. paskaidrojuma rakstu un grafiskās daļas kartes).

Rekultivācija nepieciešama:

- mehānisko darbnīcu teritorijai.

Tūrisma nozarē galvenie vides politikas mērķi ir:

- nodrošināt ilgtspējīgu tūrisma attīstību, kas radītu nozarei papildus izaugsmes iespējas un ļautu izmantot Latvijas tūrisma svarīgākos resursus;
- turpināt vides pārvaldības sistēmu ieviešanu tūrisma nozarē;
- veicināt vienotas tūrisma informācijas sistēmas izveidošanu;
- veicināt dabas, lauku, dziednieciskā, ekotūrisma, velotūrisma un ar to saistītās infrastruktūras attīstību;
- veicināt optimālu resursu izmantošanu, samazinot slodzi uz vidi.

Ķeguma novadā ir labi priekšnosacījumi lauku tūrisma, velotūrisma un ekotūrisma attīstībai, tomēr aktīvāku novada teritorijas izmantošanu tūrismā ierobežo atbilstošas infrastruktūras un informācijas trūkums.

Vides jautājumu risināšanā liela nozīme ir sabiedrības līdzdalībai, tāpēc virkne politikas mērķu ir saistīta ar **vides informāciju un sabiedrības līdzdalību**:

- nodrošināt aktīvāku sabiedrības līdzdalību ar vidi saistītu lēmumu pieņemšana;

- nodrošināt vides informācijas izmantošanu un analīzi normatīvo aktu izstrādes un politikas lēmumu pieņemšanas procesā un politikas efektivitātes izvērtēšanā.

Vides ministrijas vides stratēģijas un informācijas nodaļa izstrādājusi **Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes** (1998). Ilgtspējīgas attīstības mērķi ir:

- Latvijai jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu;
- Latvijai jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus;
- Latvijai jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- Latvijai jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskas daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- Latvijai sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
- Latvijai no starptautiskās palīdzības saņēmējas valsts pakāpeniski jākļūst par valsti, kas spēj pati nodrošināt savas vajadzības un nepieciešamības gadījumā pat sniegt palīdzību citām valstīm;
- Latvijai jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plāns vides politikas līdzekļu pielietojumam visās citās nozaru politikās;
- Latvijai jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai;
- Latvijai jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos;
- Latvijai nepārtraukti jānovērtē tās progress noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšana.

Novada teritorijas plānojuma grozījumu mērķi un to sasniegšanai paredzētās rīcības kopumā atbilst Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņēm.

7. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GROZĪJUMOS PAREDZĒTO DARBĪBU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDĪ

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu realizācija laika posmā no 2003. līdz 2015. gadam radīs arī ietekmi uz vides stāvokli pašvaldības teritorijā. Tas nozīmē, ka no izstrādātā plānošanas dokumenta satura un kvalitātes lielā mērā būs atkarīga gan novada tālāka sociālekonomiskā attīstība, gan vides stāvoklis. Tāpēc teritorijas plānojumā nepieciešams paredzēt tiešās un netiešās, īslaicīgās, ilgstošās u.c. ietekmes, kā arī iekļaut plānotās teritorijas izmantošanas nosacījumus un ieteikumus, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi.

7.1. Tiešās un netiešās ietekmes

Veicot Ķeguma novada teritorijas plānojuma analīzi, iespējams izdalīt plānošanas dokumentā paredzēto pasākumu tiešās un netiešās ietekmes uz vides kvalitāti.

Tiešās ietekmes

- Nepietiekami attīrītu notekūdeņu novadīšana veicina eitrofikācijas procesu un ūdens ekosistēmu degradāciju.
- Jaunas apbūves attīstība teritorijā sekmēs sociālās vides sakārtošanu.
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas „Ogres ieleja” saglabāšana sekmēs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.
- Tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstība Ķeguma novadā sekmēs sociālekonomisko attīstību, taču dažos gadījumos var veicināt vides kvalitātes pasliktināšanos.
- Izvirzītās prasības virszemes un pazemes ūdens resursu aizsardzībai nodrošinās ūdens kvalitātes saglabāšanu.
- Teritorijas plānojums nodrošinās mozaikveida ainavas saglabāšanu, līdz ar to tas būtiski neietekmēs bioloģisko un ainavisko daudzveidību novadā kopumā.
- Lai saglabātu vides kvalitāti teritorijā, tās attīstību nākotnē nepieciešams plānot cieši pieturoties pie jau izstrādātā teritorijas plānojuma, kā arī ievērot vides aizsardzības normatīvos iekļautās prasības. Par sevišķi jutīgām, šajā kontekstā, uzskatāms teritorijas, kas robežojas ar dabas parku “Ogres ieleja”, tādēļ to izmantošanu nepieciešams pastiprināti kontrolēt.

Netiešās ietekmes

- Dīkšsaimniecību attīstība no vienas puse var sekmēt bioloģiskās daudzveidības palielināšanos, bet no otras puses, neievērojot vides prasības, var izraisīt virszemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanos (biogēnu, galvenokārt N/NH₄ koncentrācijas pieaugums, neizmantojot zivju barības nonākšana vidē un tml.).
- Uzņēmējdarbības (kokapstrāde, mežizstrāde u.c.) attīstība, ja tā notiek netālu no ĪADT „Ogres ieleja”, to ietekmēs netieši (gaisa piesārņojuma pārnese, gruntsūdens līmeņa izmaiņas, smakas, putekļu daļiņas, troksnis u.c.). Pirms darbības paplašināšanas vēlams konsultēties ar vides aizsardzības speciālistiem, lai minimizētu iespējamo ietekmi.
- Atpūtnieku plūsmas pieaugums Ogres ielejā rada netiešus draudus īpaši aizsargājamai dabas teritorijai – dabas parkam “Ogres ieleja”.
- Gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojums palielinās līdz ar saimnieciskās aktivitātes kāpumu. Ja šāds piesārņojums nepārsniedz noteiktos limitus, tas vides kvalitāti teritorijā nepasliktina.
- Liela daļa piesārņojošo vielu aerosolu, gāzu un putekļu veida nonāk Ķeguma novada teritorijā no lielākajiem šī reģiona gaisu piesārņojošiem objektiem Rīgā, Ķegumā, Ogrē, Lielvārdē. Šāds piesārņojuma tranzīts var negatīvi ietekmēt NATURA 2000 īpaši aizsargājamo dabas teritoriju – dabas parku “Ogres ieleja”, tajā gan neizraisot īpaši

aizsargājamo sugu bojāeju vai biotopu tūlītēju degradāciju, taču pasliktinot vides kvalitāti kā tādu.

- Ceļu infrastruktūras attīstība palielinās satiksmes plūsmas intensitāti novadā, kas savukārt palielinās gaisa piesārņojumu, samazinās satiksmes drošību un paaugstinās vides piesārņojuma risku, pēdējais sevišķi attiecas uz bīstamo kravu pārvadājumiem pa dzelzceļu.

7.2. Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Ķeguma novada teritorijas plānojumā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās (paliekošas) ietekmes darbībās.

Īslaicīgās ietekmes

Par īslaicīgās ietekmes darbībām var uzskatīt teritorijas plānojumā paredzētos esošo saimniecisko objektu un dzīvojamo ēku, kā arī sakaru un transporta komunikāciju un ar tiem saistītu būvju rekonstrukcijas un atjaunošanas darbus. Par cik minētie objekti jau eksistē un to atjaunošanas gaitā nenotiek zemes lietojuma transformācija, rekonstrukcijas darbi rada salīdzinoši īslaicīgu traucējumu vidē. Galvenās problēmas, kas ar to ir saistītas, ir troksnis, zemsedzes bojājumi, putekļu un izplūdes gāzu emisija, būvgruži. Lielākā daļa šo faktoru tiek neutralizēti līdz ar darbības izbeigšanos.

Vidēji ilgās ietekmes

Vidēji ilgās ietekmes ir saistītas ar mežizstrādi, kā rezultātā uz meža atjaunošanās periodu mainās veģetācijas tips, mikroklimatiskie, mitrinājuma un apgaismojuma apstākļi, kā rezultātā var tikt iznīcināti bioloģiski vērtīgi biotopi vai retu augu atradnes.

Intensīva mežsaimniecība teritorijā bija vērojama jau pirms dabas parka izveides 2004. gadā, jo, sākoties „Ogres ielejas“ dabas parka izveidošanas procesam, bija vērojama tendence pastiprināti nodarboties ar cirsmu izstrādi, veicot kailcirtes. Mežsaimnieciskās darbības rezultātā ne tikai tiek ietekmētas dabas vērtības mežu teritorijās, bet arī bojāti ceļi un veicināti noslīdeņu procesi upes krastos.

Ilglaicīgās ietekmes

Par ilglaicīgās ietekmes darbībām var uzskatīt teritorijas plānojumā paredzētos jaunu saimniecisko objektu un dzīvojamo ēku, kā arī jaunu sakaru un transporta komunikāciju un ar tiem saistītu būvju celtniecības darbus. Būvdarbu izpildes laikā šīs darbības izpaužas kā īslaicīgās ietekmes, taču ņemot vērā faktu, ka notiek paliekoša zemes lietojuma transformācija no viena zemes izmantošanas mērķa citā, un vidē parādās jauni, mākslīgi radīti objekti, plānošanas dokumentā paredzētās šāda veida aktivitātes radīs ilglaicīgu ietekmi uz vidi un negatīvo faktoru ietekme saglabāsies arī pēc darbības izbeigšanos.

Nozīmīgākās Plānošanas dokumenta īstenošanas radītās tiešās un ilglaicīgās ietekmes uz vidi saistītas ar esošo apdzīvoto vietu paplašināšanos (Rembate, Sala, Rēžas, Arāji, Rutki, Berkava, Bekuciems, Duklāvi, Ozolkalni, Latgaļi, Gražupes) un iespējamām ietekmēm, ko rada būvniecības process un būvobjektu turpmākā ekspluatācija. Teritorijas plānojumā ir noteiktas vairākas perspektīvās apbūves teritorijas Glāžšķūņa, Rembates ciemos un tiem piegulošajās teritorijās, lauku apbūves teritorijas pašreizējo lauksaimniecības zemju platībās, kā arī jaunas ražošanas apbūves teritorijas, u.c. apbūves teritorijas.

Veidojot jaunas apbūves teritorijas, ir iespējama ietekme uz virszemes noteci un gruntsūdens plūsmām, jo palielinās ar cieto segumu klātās teritorijas, atsevišķās vietās prognozējama

meliorācijas pasākumu veikšanas nepieciešamība. Būvniecības procesā iespējama piesārņojošo vielu emisija, it sevišķi no būvtechnikas. Veidojot jaunas apbūves teritorijas tiek veidota arī atbilstoša infrastruktūra (piebraucamie ceļi, ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas). Infrastruktūras līnijveida objektu izbūve var būtiski ietekmēt virszemes un pazemes noteci. Būtisku ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti var radīt notekūdeņu apjoma palielināšanās, ja netiek nodrošināta to atbilstoša apsaimniekošana. Tā kā šobrīd novadā notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma ir nepilnīga, tad notekūdeņu apjoma būtisks pieaugums var radīt negatīvu ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņiem, palielinot to piesārņojumu.

Atsevišķās vietās dabas parka „Ogres ieleja” teritorijā vai tās tuvumā ir uzsākta viesu māju, pirtu un citu rekreācijas objektu būvniecība, kā arī esošo ciemu robežu paplašināšana (Glāžšķūnis) un jaunu ciemu izveide (Rēžas). Šo objektu izveidē vērība jāveltī lokālajām sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, izvēloties optimālus tehnoloģiskos risinājumus, lai Ogres upē tiktu ievadīti maksimāli attīrīti notekūdeņi, jo, lai arī plānotais ciems atrodas dabas parka neitrālajā zonējumā nepareizas apsaimniekošanas dēļ var rasties negatīva ietekme. Apdzīvotas vietas Glāžšķūnis apkārtnē zemes īpašumus plānots dalīt platībās pat līdz 0,25 ha. Atsevišķi apbūvēšanai paredzētie īpašumi atrodas pie paša Ogres stāvkrasta malas. Plānojumā pie Ogres stāvkrasta ir paredzēta 10 m būvlaide. Transformējot lauksaimniecības zemes, būtiski mainīsies Ogres upes ainava. Krastu apbūve var izraisīt negatīvu ietekmi uz upes ekosistēmu un krastu biotopiem (var veidoties noslīdeņi utt.).

Liela nozīme teritoriju attīstībai ir pieejamā ceļu infrastruktūra, kura ir salīdzinoši labi attīstīta gar Daugavas krastiem. Teritorijas A daļā izbūvējot jauno autoceļu P80 mainīsies apdzīvojuma struktūra un īpašumu pārdale, jo blakus esošos ciemos (Glāžšķūnis) attīstīsies maģistrālei nepieciešamā infrastruktūra, palielināsies atsevišķu ceļu nozīme (P8, V996), kas palielinās antropogēno slodzi uz dabas parku „Ogres ieleja”.

Ķeguma novada DA daļā blakus Rembates ciemam atrodas LR NBS bāze „Lielvārdes lidlauks”. Ņemot vērā tā izmantošanas plānoto intensitāti, objekts neatstās tiešo negatīvo ietekmi uz ĪADT, iespējams pacelšanās un nolaišanās laikā lidmašīnu radītais troksnis traucēs dabas parka „Ogres ieleja” Glāžšķūņa ciema apkārtnē mītošos dzīvniekus, jo lidosta atrodas netālu no dabas parka un tās skrejceļš ir vērsts uz dabas parka pusi. (skat. Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2003. - 2015.g. grozījumu grafiskās daļas karti Nr. 4.; Nr. 5.; Nr. 6.).

Antropogēno ietekmi uz teritoriju rada arī apmeklētāji, kuri to izmanto rekreācijas nolūkos. Dabas parka teritorijā katru pavasari novērojama intensīva Latvijas īpaši aizsargājamo augu lakšu ievākšana to nedaudzajās, bet bagātīgajās atradnēs. Ogres upe ir iecienīta ūdenstūristu vidū, jo īpaši pavasarī un rudenī. Kā galveno problēmu zemju īpašnieki uzsver tūristu atstātos atkritumus. Atsevišķās teritorijās zemju īpašnieki ir ļoti ieinteresēti tūristu piesaistīšanā: tiek plānoti kempingi, telšu vietas, viesnīcas, viesu mājas, pirtis, atpūtas kompleksi. Saimnieciskās aktivitātes tūristu piesaistīšanai ir vērtējamās ļoti pozitīvi. Iekārtojot un apsaimniekojot telšu vietas un kempingus, daļēji varētu tikt novērsta tūristu radīto atkritumu problēma (S.O. “Ceļteka”, 2004.).

Pie ilglaicīgām ietekmēm pieskaitāma arī lauksaimniecības zemju aizaugšana, kas noved pie transformācijas meža zemēs. Rezultātā samazinās bioloģiski vērtīgo ilgstoši kultivēto pļavu biotopu aizņemtā platība, kas savukārt veicina īpaši aizsargājamo augu sugu un dzīvnieku sugu (galvenokārt bezmugurkaulnieku un putnu, piem. griežu) atradņu skaita samazināšanos.

Pašreizējā teritorijas plānojumā nav iestrādātas rīcības meliorācijas objektu tehniskā stāvokļa uzlabošanai, kā rezultātā iespējama augsnes pārpurvošanās un lauksaimnieciski izmantojamo zemju degradācija.

7.3. Plānotās teritorijas izmantošanas nosacījumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi

Ķeguma novada teritorijā saskaņā ar Aizsargjoslu likumu noteikti šādi aizsargjoslu veidi:

- a) **vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas:**
 - 1) virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas,
 - 2) aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem,
 - 3) aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām,
 - 4) mežu aizsargjoslas ap pilsētām;
 - 5) aizsargjoslas ap purviem.
- b) **eksploatācijas aizsargjoslas:**
 - 1) aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem,
 - 2) aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem,
 - 3) aizsargjoslas ap valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un posteņiem un citiem stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem,
 - 4) aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem,
 - 5) aizsargjoslas gar siltumtīkliem,
 - 6) aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm,
 - 7) aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem,
 - 8) aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem,
 - 9) aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem,
 - 10) aizsargjoslas ap gāzes vadiem, gāzes apgādes iekārtām un būvēm, gāzes noliktavām un krātuvēm,
 - 11) aizsargjoslas ap pazemes ūdeņu valsts nozīmes monitoringa posteņiem un dziļurbumiem,
 - 12) aizsargjoslas ap seismoloģiskā monitoringa posteņiem,
 - 13) aizsargjoslas ap aizsprostu drošuma noteikšanas kontrolmērietaisēm,
 - 14) aizsargjoslas ap valsts aizsardzības objektiem.
- c) **sanitārās aizsargjoslas:**
 - 1) aizsargjoslas ap kapsētām,
 - 2) aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām,
 - 3) aizsargjoslas ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm, ap izmantošanai pārtikā neparedzēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu lieljaudas sadedzināšanas uzņēmumiem vai pārstrādes uzņēmumiem un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm;
- d) **drošības aizsargjoslas:**
 - 1) aizsargjoslas ap ogļūdeņražu ieguves vietām, naftas un naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu cauruļvadiem, tilpnēm, krātuvēm, pārstrādes un pārkraušanas uzņēmumiem,
 - 2) aizsargjoslas ap aizsprostiem,
 - 3) aizsargjoslas ap vēja ģeneratoriem,

- 4) aizsargjoslas ap gāzesvadiem ar spiedienu virs 1,6 megapaskāliem, ap gāzes regulēšanas stacijām, gāzes mērīšanas stacijām, dabasgāzes kompresoru stacijām, dabasgāzes savākšanas punktiem, gāzes krātuvju urbumiem, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes noliktavām, krātuvēm un uzpildes stacijām, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavām un tirdzniecības punktiem, automobiļu gāzes uzpildes stacijām;
- 5) aizsargjoslas gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas un produktus,
- 6) aizsargjoslas gar virszemes siltumvadiem, kuru diametrs ir 400 milimetru un lielāks.

7.3.1. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas

7.3.1.1. Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas

(1) Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūdināmajās zonās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

(2) Minimālie virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi tiek noteikti:

a) *lauku apvidos (neatkarīgi no zemes kategorijas un īpašuma):*

- 1) *Daugavai – ne mazāk kā 500 m plata josla katrā krastā,*
- 2) *Ogrei – ne mazāk kā 300 m plata josla katrā krastā,*
- 3) *citām ūdenstecēm (10 - 25 km garām) – ne mazāk kā 50 m plata josla katrā krastā,*
- 4) *līdz 10 km garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 10m plata josla katrā krastā,*
- 5) *līdz 10 ha lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 10 m plata josla,*
- 6) *ūdenstilpei vai ūdenstecei ar izteiktu periodiski applūstošu palienu – ne mazāk kā visā palienes platumā līdz ūdens līmenim neatkarīgi no iepriekš noteiktā minimālā aizsargjoslas platuma;*
- 7) *regulētām ūdensnotekām (maģistrālajiem kanāliem un koplietošanas ūdensnotekām) lauksaimniecības zemēs ekspluatācijas joslu nodzaka abās pusēs 8 – 10 m attālumā no ūdensnotekas kroles.*

b) *pilsētas un ciema teritorijā ne mazāk kā 10 m plata josla katrā krastā, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams esošās apbūves dēļ.*

c) *Aizsargjoslas platumu nosaka, ņemot vērā gada vidējo ūdens līmeni, bet, ja ir skaidri izteikts stāvs pamatkrasts, – no tā augšējās krants.*

d) *Ja krastu veido vienlaidu dambis, aizsargjosla tiek noteikta līdz dambja ārējās nogāzes pakājei, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.*

e) *Visi aizsargjoslas noteikumi attiecināmi arī uz teritoriju starp ūdens līmeni un vietu, no kuras mēra aizsargjoslas platumu.*

7.3.1.2. Aizsargjoslas ap purviem

(1) Aizsargjoslas ap purviem tiek noteiktas, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un stabilizētu mitruma režīmu meža un purvu saskares (pārejas zonā).

(2) Minimālie aizsargjoslu platumi ap purviem tiek noteikti:

- a) 10 līdz 100 hektārus lielām platībām – 20 m josla,
- b) par 100 hektāriem lielākām platībām – 50 m josla meža augšanas apstākļu tipos uz sausām, nosusinātām, slapjām minerālaugsnēm un nosusinātām kūdras augsnēm un vismaz 100 m josla meža augšanas apstākļu tipos uz slapjām kūdras augsnēm.

7.3.1.3. Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem

- (1) Aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz nekustamiem kultūras pieminekļiem.
- (2) Ja aizsargjosla ap kultūras pieminekli nav noteikta īpaši, tās minimālais platums pilsētās (ciemos) ir 100 m, lauku apvidos - 500 m.

7.3.1.4. Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām

- (1) Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti visā ūdensgūtnes ekspluatācijas laikā (ne mazāk kā uz 25 gadiem).
- (2) Ap ūdens ņemšanas vietām nosaka stingra režīma, kā arī bakterioloģisko un ķīmisko aizsargjoslu. Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskas personas), aizsargjoslu nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.
- (3) Aizsargjoslas ap centralizētās ūdens ņemšanas vietām aprēķina, ņemot vērā ūdens ņemšanas vietas dabiskos apstākļus un prognozējamo ūdens patēriņu.
- (4) Ja centralizētai ūdensapgādei tiek izmantots gruntsūdeņu (neaizsargāts) ūdens horizonts vai pazemes ūdens krājumu mākslīgas papildināšanas metode, stingrā režīma aizsargjoslu aprēķina tā, lai nodrošinātu ūdens filtrācijas laiku no aizsargjoslas robežas līdz ūdens ieguves urbumiem ne mazāku par gadu.
- (5) Stingra režīma aizsargjoslu, ņemot vērā ūdens horizonta dabiskās aizsargātības pakāpi nosaka:
 - a) 50 m platu joslu ap ūdens ņemšanas vietu neaizsargātam ūdens horizontam, kur nav mazcaurlaidīgu nogulumu,
 - b) 30-50 m platu joslu ap ūdens ņemšanas vietu relatīvi aizsargātam ūdens horizontam, kur mazcaurlaidīgo nogulumu biezums ir 1,0 - 10 m,
 - c) 10-30 m platu joslu ap ūdens ņemšanas vietu labi aizsargātam ūdens horizontam, kur mazcaurlaidīgo nogulumu biezums ir 10 - 20 m,
 - d) 10 m platu joslu ap ūdens ņemšanas vietu ļoti labi aizsargātam ūdens horizontam, kur mazcaurlaidīgo nogulumu biezums ir lielāks par 20 m;
- (6) Bakterioloģisko aizsargjoslu aprēķina tā, lai nodrošinātu mikroorganismu dzīvotspējas izbeigšanos ūdens dabiskās plūsmas laikā līdz ūdens ņemšanas vietai, kur mikroorganismu izdzīvošanas laiks ir noteikts:
 - a) 400 diennaktis gruntsūdens vai bezspiediena ūdens horizontam,
 - b) 200 diennaktis artēziskā ūdens horizontam;
- (7) Ķīmisko aizsargjoslu aprēķina tā, lai nodrošinātu, ka ķīmiskais piesārņojums ūdens ņemšanas vietā tās ekspluatācijas laikā nav iespējams.

(8) Pazemes ūdens ņemšanas vietu bakterioloģiskajā un ķīmiskajā aizsargjoslā papildus iekļauj virszemes ūdenstilpes un ūdenstece, ja tās ir ūdens horizonta infiltratīvās barošanās avots.

(9) Pazemes ūdens ņemšanas vietu aizsargjoslas nosaka, tās saskaņojot ar Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas Aģentūru un Sabiedrības veselības aģentūras Rīgas reģionālo filiāli.

7.3.1.5. Mežu aizsargjoslas ap pilsētām

(1) Mežu aizsargjoslas ap pilsētām tiek noteiktas, lai nodrošinātu pilsētu iedzīvotājiem atpūtai un veselības uzlabošanai nepieciešamos apstākļus, kā arī samazinātu vai kompensētu pilsētu negatīvo ietekmi uz vidi.

7.3.2. Eksploatācijas aizsargjoslas

7.3.2.1. Aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem

(1) Aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem tiek noteiktas, lai samazinātu ielu, autoceļu un dzelzceļu negatīvo ietekmi uz vidi, nodrošinātu transporta maģistrāļu eksploatāciju un drošību, kā arī izveidotu no apbūves brīvu joslu, kas nepieciešama ielu un autoceļu rekonstrukcijai.

(2) Gar ielām un autoceļiem aizsargjoslas nosaka šādi:

a) *Pilsētās un ciemos gar ielām un autoceļiem – teritoriju plānojumos likumā noteiktajā kārtībā un atzīmē zemes gabalu plānos kā sarkano līniju (esoša vai projektēta ielas robeža) un būvlaidi (līnija, kas nosaka attālumu no sarkanās līnijas līdz apbūvei);*

b) *lauku apvidos aizsargjoslu platums gar autoceļiem no ceļa ass uz katru pusi ir:*

- valsts galvenajiem autoceļiem	100 m,
- valsts 1. šķiras autoceļiem	60 m,
- valsts 2. šķiras un pašvaldības autoceļiem	30 m.

(3) Dzelzceļa eksploatācijas aizsargjoslas minimālais platums ir vienāds ar dzelzceļa zemes nodalījuma joslas platumu. Aizsargjosla gar dzelzceļu saskaņā ar likumu Ķeguma pilsētā un ciemos teritorijas plānojumā noteikta 50m, bet lauku apvidū – 100m.

7.3.2.2. Aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem

(1) Aizsargjoslas gar visu veidu un piederības elektronisko sakaru tīkliem un to infrastruktūras būvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu elektronisko sakaru tīklu un to infrastruktūras būvju maksimālu aizsardzību no cilvēka, dabas vai citu faktoru nevēlamas ietekmes, kuras rezultātā var tikt traucēta elektronisko sakaru tīklu droša eksploatācija, radīti zaudējumi tautsaimniecībai un valstij. Aizsargjoslām ir šāds minimālais platums:

a) *gar pazemes elektronisko sakaru tīklu līnijām un kabeļu kanalizāciju, elektronisko sakaru tīklu gaisvadu līnijām - zemes gabals un gaisa telpa elektronisko sakaru tīkla līnijas augstumā, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas elektronisko sakaru tīkla līnijas katrā pusē 2,5 metru attālumā no elektronisko sakaru tīkla līnijas vai kabeļu kanalizācijas ass;*

b) *gar elektronisko sakaru tīklu kabeļu līnijām, kuras šķērso kuģojamās vai plostojamās upes, ezerus, ūdenskrātuves un kanālus, - ūdens platība, ko visā tās dziļumā no ūdens virsmas līdz gultnei ietver paralēlas plaknes, kas atrodas*

100 metru attālumā no kabeļa (katrā tā pusē) upēs, ezeros, ūdenskrātuvēs un kanālos;

- c) ap virszemes un pazemes elektronisko sakaru tīklu līniju neapkalpojamiem pastiprināšanas un reģenerācijas punktiem, kabeļu sadales skapjiem un kastēm - zemes gabals un gaisa telpa elektronisko sakaru tīkla līnijas augstumā, ko norobežo nosacīta vertikāla virsma 3 metru attālumā no pastiprināšanas punkta, kabeļu sadales skapja vai kabeļu sadales kastes vistālāk izvirzīto daļu projekcijas uz zemes virsmas;*
- d) stīgām mežu masīvos un stādījumos, kur koku augstums nav lielāks par 4 metriem, - 2,5 metri katrā pusē no līnijas ass līdz koku zariem;*
- e) stīgām mežu masīvos un stādījumos, kur koku augstums ir lielāks par 4 metriem - 3,5 metri katrā pusē no līnijas ass līdz koku zariem;*
- f) vietās, kur iespējami bieži koku krišanas gadījumi, stigas platums nedrīkst būt mazāks par stādījumu vidējo augstumu katrā elektronisko sakaru tīkla līnijas pusē. Atsevišķi koki vai koku grupas, kas aug stigas malās, nocērtamas, ja to augstums ir lielāks nekā koku vidējais augstums. Ja elektronisko sakaru tīkla gaisvadu līnija šķērso parkus, dārzus, dabas rezervātus, dabas liegumus vai citu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas rezervāta, stingrā režīma, dabas lieguma vai regulējamā režīma zonas vai mikroliegumus, pēc savstarpējas vienošanās ar attiecīgajiem uzņēmumiem, organizācijām vai institūcijām atļauts noteikt mazāku stigas platumu.*

(2) Aizsargjoslas ap elektronisko sakaru tīklu radiosakaru līniju torņiem, antenu mastiem un to atsaitēm veido:

- a) ap elektronisko sakaru tīklu radiosakaru līniju torņiem un antenu mastiem - zemes gabals un gaisa telpa torņa vai masta augstumā, ko norobežo nosacīta vertikāla virsma 1 m attālumā ārpusē no to nožogojuma vai 5 m attālumā no to vistālāk izvirzīto daļu projekcijas uz zemes vai citas virsmas, ja tornis vai masts nav nožogots.*
- b) ap elektronisko sakaru tīklu radiosakaru līniju torņiem un antenu mastu atsaitēm zemes gabals un gaisa telpa torņa vai masta augstumā, ko norobežo nosacīta vertikāla virsma 2,5 metru attālumā no atsaites projekcijas uz zemes virsmas un atsaites nostiprinājuma vietas zemē vai citā virsmā.*

7.3.2.3. Aizsargjoslas ap valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un posteņiem un ap citiem stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem

(1) Aizsargjoslas ap valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un posteņiem un ap citiem stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem nosaka, lai nodrošinātu novērojumu precizitāti un nepārtrauktību.

(2) Aizsargjoslas platumu nosaka Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, un tā nedrīkst pārsniegt:

- a) ap meteoroloģisko novērojumu staciju un posteņu novērojumu laukumiem – 200m no novērojumu laukuma ārējās robežas;*
- b) ap meteoroloģisko novērojumu posteņiem, arī ap stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem – 20m rādiusā no to centra;*
- c) ap meteoroloģiskajām radiolokācijas iekārtām – 300m rādiusā no antenas masta centra;*

- d) *ap sauszemes hidrometriskajiem (hidroloģiskajiem) novērojumu posteņiem-5m no iekārtas ārējās robežas uz sauszemes, bet ūdenstilpē – 10m uz abām pusēm no nosacītās līnijas, kas novilkta no iekārtas centra perpendikulāri ūdenstilpes krastam līdz īpašai zīmei vai ne vairāk par 50m no krasta līnijas.*

(3) Aizsargjoslas platumu ap pazemes ūdeņu valsts monitoringa un ap seismoloģiskā monitoringa posteņiem nosaka Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, un tas nedrīkst pārsniegt 10m no posteņa konstrukcijas ārējās malas.

7.3.2.4. Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem

(1) Aizsargjoslas gar visu veidu un jebkuras piederības elektriskajiem tīkliem, to iekārtām un būvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu elektrisko tīklu, to iekārtu un būvju ekspluatāciju un drošību.

(2) Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem veido:

- a) *gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām pilsētās un ciemos - zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītās vertikālas virsmas abpus līnijai:*

- 1) *gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu līdz 20 kilovoltiem – 2,5 m attālumā no līnijas ass;*
- 2) *gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu vairāk par 20 kilovoltiem līdz 110 kilovoltiem – 4m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas;*
- 3) *gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu vairāk par 110 kilovoltiem – 8 m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas.*

- b) *gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ārpus pilsētām un ciemiem, kā arī pilsētu lauku teritorijās - zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītās vertikālas virsmas abpus līnijai:*

- 1) *gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu līdz 20 kilovoltiem – 6,5 m attālumā no līnijas ass;*
- 2) *gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu vairāk par 20 kilovoltiem līdz 110 kilovoltiem – 20 m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas;*
- 3) *gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu vairāk par 110 kilovoltiem – 30 m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas.*

- c) *gar elektrisko tīklu kabeļu līnijām - zemes gabals vai gaisa telpa, ko norobežo nosacītās vertikālas virsmas kabeļu līnijas katrā pusē 1 metra attālumā no kabeļu līnijas ass. Ja kabelis atrodas tuvāk par 1 metru no ēkas vai būves, tad šajā kabeļa pusē aizsargjoslu nosaka tikai līdz ēkas vai būves pamatiem;*

- d) *gar elektrisko tīklu kabeļu līnijām, kuras zem ūdens līmeņa šķērso virszemes ūdensobjektus - ūdens platība, ko visā dziļumā no ūdens virsmas līdz gultnei ietver paralēlas plaknes 100 metru attālumā katrā pusē no kabeļu līnijas ass;*

- e) *ap elektrisko tīklu sadales iekārtām, fīderu punktiem, transformatoru apakšstacijām - zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacīta vertikāla virsma 1 metra attālumā ārpus šo iekārtu nožogojuma vai to vistālāk izvirzīto daļu projekcijas uz zemes vai citas virsmas.*

(3) Elektrisko tīklu īpašniekiem un lietotājiem:

- a) *jāuztur elektrolīniju trases ugunsdrošā stāvoklī;*

- b) *jāuztur gaisvadu elektrolīniju trases mežos šādā platumā:*

- 1) *līdz 0,4 kilovoltu elektrolīnijām* *5,0 m,*
- 2) *6 līdz 20 kilovoltu elektrolīnijām* *13 m,*

- 3) 110 kilovoltu elektrolīnijām 26 m,
4) 330 kilovoltu elektrolīnijām 54 m;
- c) jāuztur kabeļlīniju trases mežos 4,0 m platumā;
d) jāizcērt krūmi un koki elektrolīniju trasēs, kā arī koki, kas aug ārpus trasēm un var krist uz vadiem vai balstiem.
- (4) Neatkarīgi no noteiktā aizsargjoslu platuma saskaņā ar spēkā esošo tiesību aktu prasībām 30 m platā joslā no gaisvadu elektrolīnijas malējā vada darbs ar celšanas mehānismiem pirms tā sākšanas ir jāsaskaņo ar attiecīgo elektrisko tīklu lietotāju.
- (5) Ar LR Rūpniecības un enerģētikas ministrijas 1993. g. 18. maija pavēli Nr. 130 ieviestie *Elektrisko tīklu aizsardzības noteikumi* elektrisko tīklu aizsardzības nolūkā nosaka arī šādas elektrisko tīklu aizsardzības zonas (aizsargjoslas):
- a) *Gar elektrisko tīklu gaisvadu līniju pārejām pār ūdenstilpēm (upēm, kanāliem, ezeriem u.c.) – gaisa telpa virs ūdens virsmas, ko norobežo nosacītas vertikālas plaknes abās līnijas pusēs: kuģojamām ūdenstilpēm – 100 m attālumā no malējiem vadiem, kas nav novirzījušies no sava normālā stāvokļa, bet nekuģojamām ūdenstilpēm – attālumā, kāds paredzēts aizsargjoslām gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām.*
- b) *Ja elektrisko tīklu gaisvadu līnija iet caur mežu, aizsargjoslas platumu nosaka uz abām pusēm no elektrisko tīklu gaisvadu līnijas malējiem vadiem attālumā, kas vienāds ar koku garumu, bet nav mazāks par 1. rindkopā 1) apakšpunktā noteiktajiem.*
- (6) Aizsargjoslas robežu zemes robežu plānos atzīmē neatkarīgi no tā, vai aizsargjoslas nosacītā robeža šķērso būves vai aizskar citu īpašumu.
- (7) Detālplānojumos aizsargjoslu īpašās informatīvās zīmes plāno:
- a) *līdz 20 kilovoltu gaisvadu elektrolīnijās – trases taisnajos posmos redzamības robežās, bet ne tālāk par 500 m un trases pagriezienu punktos,*
- b) *110 un 330 kilovoltu gaisvadu elektrolīnijās – uz visiem balstiem,*
- c) *6 līdz 20 kilovoltu kabeļlīnijās (bez asfalta seguma) – trases taisnajos posmos ik pēc 200 m un trases pagriezienu punktos.*
- d) *taisnajos posmos ik pēc 200 m un trases pagriezienu punktos.*

7.3.2.5. Siltumtīklu aizsargjoslas

- (1) Aizsargjoslas gar siltumtīkliem, to iekārtām un būvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu siltumtīklu, to iekārtu un būvju ekspluatāciju un drošību.
- (2) Siltumtīklu aizsargjoslas veido:
- a) *gar pazemes siltumvadiem, siltumapgādes iekārtām un būvēm – zemes gabals, kuru aizņem siltumvadi, iekārtas un būves, kā arī zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas 2 metru attālumā katrā pusē no cauruļvada apvalka, kanāla, tuneļa vai citas būves ārmas;*
- b) *ap virszemes siltumvadiem, sadales iekārtām un siltuma punktiem – zemes gabals, kuru aizņem siltumvadi, iekārtas un būves, kā arī zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas 1 metra attālumā katrā pusē no siltumvadu, iekārtu un būvju nožogojuma vai to vistālāk izvirzīto daļu projekcijas uz zemes vai citas virsmas.*

7.3.2.6. Aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm

- (1) Aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu meliorācijas būvju un ierīču ekspluatāciju un drošību.
- (2) Aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap valsts un koplietošanas meliorācijas būvēm un ierīcēm lauksaimniecībā izmantojamās zemēs un meža zemēs paredz MK 2003. gada 13. maija noteikumi Nr. 258. "Noteikumi par ekspluatācijas aizsargjoslu ap meliorācijas būvēm un ierīcēm noteikšanas metodiku lauksaimniecībā izmantojamās zemēs un meža zemēs".

7.3.2.7. Aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem

- (1) Aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem tiek noteiktas, lai nodrošinātu ūdensvadu un kanalizācijas tīklu ekspluatāciju un drošību. Noteikšanas metodiku nosaka MK noteikumi Nr. 198. Aizsargjoslām ir šāds platums:
 - a) gar ūdensvadiem un kanalizācijas spiedvadiem, ja tie atrodas līdz 2 m dziļumam - 3 metri katrā pusē no cauruļvada ārējās malas;
 - b) gar ūdensvadiem un kanalizācijas spiedvadiem, ja tie atrodas dziļāk par 2 m - 5 metri katrā pusē no cauruļvada ārējās malas;
 - c) gar pašteces kanalizācijas vadiem - 3 metri katrā pusē no cauruļvada ārējās malas.

7.3.2.8. Aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem

- (1) Aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem nosaka, lai nodrošinātu ģeodēzisko punktu ilgstošu saglabāšanos un stabilitāti.
- (2) Aizsargjosla ap ģeodēzisko punktu ir vienu metru plata zemes josla no ģeodēziskā punkta konstrukcijas ārējās malas.

7.3.2.9. Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem

- (1) Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu navigācijas tehnisko līdzekļu nepārtrauktu un efektīvu darbību LR jurisdikcijā esošajos ūdeņos un gaisa telpā.

7.3.2.10. Aizsargjoslas ap gāzesvadiem, gāzapgādes iekārtām un būvēm, gāzes noliktavām un krātuvēm

- (1) Aizsargjoslas ap gāzesvadiem, gāzapgādes iekārtām un būvēm, gāzes noliktavām un krātuvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu gāzesvadu, gāzapgādes iekārtu un būvju, gāzes noliktavu un krātuvju ekspluatāciju un drošību.
- (2) Aizsargjoslu veido:
 - a) gar gāzesvadiem - zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas katrā pusē no gāzesvada ass, gāzesvadam ar spiedienu:
 - 1) līdz 0,4 megapaskāliem - 1 m attālumā;
 - 2) vairāk par 0,4 megapaskāliem līdz 1,6 megapaskāliem - 5 m attālumā;
 - 3) vairāk par 1,6 megapaskāliem - 15 m attālumā.
 - b) gar gāzesvadiem, kuri zem ūdens līmeņa šķērso virszemes ūdensobjektus - ūdens platība, ko visā dziļumā no ūdens virsmas līdz gultnei ietver paralēlas plaknes 100 metru attālumā katrā pusē no gāzesvada ass;
 - c) ap gāzapgādes iekārtām un būvēm - zemes gabals un telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas ārpus šo objektu būvju ārsienām, iezogojuma vai norobežojošām konstrukcijām.

- 1) *ap kondensāta uzglabāšanas tvertnēm - 25 m attālumā;*
 - 2) *ap gāzes regulēšanas stacijām - 6 m attālumā;*
 - 3) *ap dabasgāzes kompresoru stacijām un dabasgāzes savākšanas punktiem – 30 m attālumā;*
 - 4) *ap skapjveida gāzes regulēšanas punktiem un mājas regulatoriem ar gāzes ieejas spiedienu līdz 0,4 megapaskāliem - 1m attālumā;*
 - 5) *ap skapjveida gāzes regulēšanas punktiem un mājas regulatoriem ar gāzes ieejas spiedienu vairāk par 0,4 megapaskāliem līdz 0,6 megapaskāliem – 5m attālumā;*
 - 6) *ap atsevišķās būvēs novietotiem gāzes regulēšanas punktiem ar gāzes ieejas spiedienu līdz 0,6 megapaskāliem - 5m attālumā;*
 - 7) *ap skapjveida gāzes regulēšanas punktiem un atsevišķās būvēs novietotiem gāzes regulēšanas punktiem ar gāzes ieejas spiedienu vairāk par 0,6 megapaskāliem - 6m attālumā;*
 - 8) *ap automobiļu dabasgāzes uzpildes kompresoru stacijām (AGUKS) - 25 m attālumā;*
 - 9) *ap pretkorozijas elektroķīmiskās aizsardzības iekārtām un to anodu zemējumam - 4 m attālumā no iekārtas vai zemējuma kontūras.*
- d) *ap gāzes noliktavām un krātuvēm - zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas ārpus šo objektu būvju ārsienām, iežogojuma vai norobežojošām konstrukcijām:*
- 1) *ap gāzes krātuvju urbumiem - 50 m attālumā;*
 - 2) *ap sašķidrinātās oglūdeņražu gāzes noliktavām krātuvēm un uzpildes stacijām - 100 m attālumā;*
 - 3) *ap gāzes balonu grupu iekārtām – 10 m attālumā;*
 - 4) *ap automobiļu gāzes uzpildes stacijām (AGUS) – 10 m attālumā;*
 - 5) *ap sašķidrinātās oglūdeņražu gāzes balonu noliktavām un tirdzniecības punktiem – 10 m attālumā;*
 - 6) *ap sašķidrinātās oglūdeņražu gāzes pazemes cisternu (rezervuāru) grupu iekārtām - 10 m attālumā;*

7.3.2.11. Aizsargjoslas ap aizsprustu drošuma noteikšanas kontrolmērietaisēm

(1) Aizsargjoslas ap aizsprustu drošuma noteikšanas kontrolmērietaisēm (gruntsūdeņu līmeņa noteikšanas urbumi, grunts un būvju horizontālo noviržu mērījumu urbumi un atbalsta punkti, vertikālo deformāciju mērīšanas atbalsta punkti u. tml.) nosaka, lai nodrošinātu šo mērietaišu ilgstošu saglabāšanos, aizsardzību un nepārtrauktas novērtēšanas iespējamību.

(2) Aizsargjoslas ap aizsprustu drošuma noteikšanas kontrolmērietaisēm nosaka ne mazāk kā 2 m rādiusā ap tām.

7.3.2.12. Aizsargjoslas ap valsts aizsardzības objektiem

(1) Aizsargjoslas ap valsts aizsardzības objektiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu valsts aizsardzības objektu drošību un ekspluatāciju, kā arī mazinātu šaušanas un spridzināšanas rezultātā radušos triecienviļņu un trokšņu negatīvo ietekmi uz cilvēkiem, mājdzīvniekiem un būvēm, kas atrodas valsts aizsardzības objekta tuvumā, un garantētu cilvēku un viņu īpašuma drošību ārkārtējos gadījumos.

(2) Aizsargjoslām ap valsts aizsardzības objektiem minimālais platums ir 25 metri, skaitot no valsts aizsardzības objekta ārējām robežām, maksimālais platums – 600 metru.

(3) To valsts aizsardzības objektu sarakstu, ap kuriem tiek veidotas aizsargjoslas, un aizsargjoslas platumu ap katru valsts aizsardzības objektu nosaka Ministru kabinets.

7.3.3. Sanitārās aizsargjoslas

Sanitārās aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības. To galvenais uzdevums ir sanitāro prasību nodrošināšana.

7.3.3.1. Aizsargjoslas ap kapsētām

(1) Aizsargjoslas platums ir 300 m no kapsētas teritorijas robežas ārējās malas. Ja kapsētā ir tikai pēc kremācijas veiktie apbedījumi, aizsargjoslas platums ir 100 m.

(2) Lai nodrošinātu vides un cilvēka sanitāro aizsardzību, aizsargjoslas teritorijā aizliegts ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas, izņemot gadījumus, ja ir veikti iespējamās dzeramā ūdens ņemšanas vietas bakterioloģiskās aizsargjoslas aprēķini un konstatēts, ka iespējams nodrošināt kvalitatīvu dzeramo ūdeni ievērojot 2004. gada 20. janvāra MK noteikumu Nr. 43 „Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika” 7.2. apakšpunktā noteiktās prasības.

(3) Ja kapsēta vai atsevišķa apbedījuma vieta ir kultūras piemineklis, aizsargjosla nosakāma saskaņā ar likumu "Par kultūras pieminekļu aizsardzību", bet ne šaurāka, kā noteikts šajos noteikumos.

(4) Kapsētām, kurās apbedīšana ir pārtraukta vismaz 25 gadus, aizsargjosla nav nepieciešama, izņemot kapsētas, kurās apbedīti mēra upuri, un kapsētas vai apbedījuma vietas, kuras ir kultūras pieminekļi.

(5) Aizsargjoslu likvidē pašvaldība pēc saskaņošanas ar teritoriālo Sabiedrības veselības aģentūras filiāli un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju.

(6) Aizsargjoslu uztur valdītājs, uz kura zemesgabala atrodas kapsēta vai tās aizsargjosla.

7.3.3.2. Aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām

(1) Aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām tiek noteiktas, lai nepieļautu tām piegulošo teritoriju sanitāro apstākļu pasliktināšanos.

(2) Aizsargjoslas platums ir 500 m no dzīvnieku kapsētas teritorijas robežas ārējās malas.

(3) Aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap dzīvnieku kapsētām nosaka LR MK 1999. gada 22. jūnija noteikumi Nr. 225.

7.3.3.3. Aizsargjoslas ap veterinārās uzraudzības objektiem

(1) Šis aizsargjoslu veids Aizsargjoslu likuma 2002. gada redakcijā ir izslēgts. Tomēr Apbūves noteikumos agrākās prasības iekļautas kā orientējošas rekomendācijas.

(2) Rekomendēti šādi minimālie attālumi no dzīvojamās apbūves:

a) līdz mājlopu fermām:

1) cūku fermām:

- ar gada apgrozību līdz 12 tūkst. cūku gadā 500 m,

- ar gada apgrozību 12-54 tūkst. cūku gadā 1500 m,

2) govju fermām 300 m,

3)	aitu fermām	300 m,
4)	kažokzvēru, trušu fermām	300 m,
5)	putnu fermām	300 m,
6)	zirgu fermām	100 m;
b)	līdz mājlopu kūtīm zemnieku saimniecībās	50 m;
c)	līdz vircas bedrēm, kas atrodas pie mājlopu kūtīm	50 m;
d)	līdz kūtsmēslu glabātuvēm, kas atrodas pie mājlopu kūtīm	50 m;
e)	līdz kūtsmēslu kompostēšanas laukumam	100m;
f)	līdz dzīvnieku barības pārstrādes uzņēmumiem	1000 m.
(3)	Rekomendēti šādi minimālie attālumi no karantīnas telpām:	
-	līdz mājdzīvnieku novietnēm	200 m,
-	līdz putnu novietnēm	500 m.
(4)	Rekomendēti šādi minimālie attālumi no dzīvnieku fermām:	
-	līdz automaģistrālēm	300 m,
-	līdz valsts nozīmes autoceļiem	150 m,
-	līdz vietējās nozīmes ceļiem	50 m,
-	līdz dzīvojamiem kvartāliem ciematā	300 m.
(5)	Nav vēlams, ka ganu ceļi un saimnieciskie ceļi šķērso ciematu, pilsētas teritorijas.	
(6)	Atsevišķu, nesabloķētu dzīvnieku mītņu sanitārā aizsargjosla rekomendēta ne mazāka par 30 m.	
(7)	Veterināro objektu sanitārās aizsargjoslas rekomendētas līdzīgas fermu attālumu normām, bet ne mazākas par ugunsdrošībā pieļautajiem 30 m.	
(8)	Sanitārās aizsargjoslas starp dažādu sugu dzīvnieku novietnēm:	
a)	no govju fermas:	
-	līdz putnu fermaī	200 m,
-	līdz cūku, zirgu fermaī	150 m,
-	līdz kažokzvēru, trušu fermaī	1500 m;
b)	no cūku fermas:	
-	līdz putnu fermaī	200 m,
-	līdz govju, zirgu fermaī	150 m,
-	līdz kažokzvēru, trušu fermaī	1500 m;
c)	no aitu fermas:	
-	līdz putnu fermaī	200 m,
-	līdz govju, cūku, zirgu fermaī –	150 m,
-	līdz kažokzvēru, trušu fermaī –	1500 m;
d)	no zirgu fermas:	
-	līdz putnu fermaī –	200 m,
-	līdz govju, cūku fermaī –	150 m,
-	līdz kažokzvēru, trušu fermaī –	1500 m;
e)	no putnu fermas:	
-	līdz putnu fermaī –	200 m,

- līdz govju, cūku, zirgu fermai – 200 m,
- līdz kažokzvēru, trušu fermai – 1500 m;
- f) no kažokzvēru fermas un trušu fermas:
 - līdz putnu fermai - 1500 m,
 - līdz govju, zirgu fermai – 1500 m,
 - līdz kažokzvēru, trušu fermai – 100 m.
- (9) Rekomendēti šādi minimālie attālumi no lauksaimniecības produktu (piena, gaļas, zivju) pārstrādes uzņēmumiem, kas nav tieši saistīti ar fermām:
 - līdz putnu fermai – 1500 m,
 - līdz govju, cūku, zirgu fermai – 1500 m,
 - līdz kažokzvēru fermai un trušu fermai – 1500 m.
- (10) Rekomendēti šādi minimālie attālumi no lopkopības produktu pārstrādes uzņēmumiem:
 - līdz dzīvojamajai apbūvei – 1000 m,
 - līdz dzīvnieku novietnēm – 1500 m,
 - līdz autoceļiem – 500 m.
- (11) Rekomendēti šādi minimālie attālumi no sēņu audzētavas:
 - līdz zemesgabala robežai – 150 m,
 - līdz dzīvojamai mājai kaimiņu zemesgabalā – 300 m,
 - līdz jauktas apbūves zonai – 300 m,
 - līdz mazstāvu dzīvojamās apbūves zonai – 300 m,
 - līdz daudzstāvu dzīvojamās apbūves zonai – 500 m.

7.3.3.4. Aizsargjoslas ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm, ap izmantošanai pārtikā neparedzēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu lieljaudas sadedzināšanas uzņēmumiem un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm

- (1) Aizsargjoslas ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm, ap izmantošanai pārtikā neparedzēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu lieljaudas sadedzināšanas uzņēmumiem un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm nosaka, lai nodrošinātu tām piegulošo teritoriju aizsardzību no iespējamās vai esošās negatīvās ietekmes.
- (2) Ķeguma novada administratīvajās robežās nav paredzēti atkritumu apglabāšanas poligoni un atkritumu izgāztuves, kā arī izmantošanai pārtikā neparedzēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu lieljaudas sadedzināšanas uzņēmumi.
- (3) Aizsargjoslas platumu ap notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm nosaka atkarībā no izmantotās tehnoloģijas un ietaises tehniskā raksturojuma:
 - a) *attīrīšanas ietaisēm ar slēgtu apstrādi visā ciklā (bez vaļējām virsmām notekūdeņu un dūņu uzglabāšanai vai apstrādei), kuru jauda ir lielāka par 5 kubikmetriem notekūdeņu diennaktī, – 50m;*
 - b) *atklātām notekūdeņu apstrādes tilpēm un slēgtai dūņu apstrādei vai slēgtai to uzglabāšanai – 100m;*
 - c) *atklātai notekūdeņu apstrādei un atklātiem dūņu laukiem – 200m;*
 - d) *atklātiem filtrācijas laukiem – 50m.*
 - e) *slēgta tipa bioloģiskajām attīrīšanas ietaisēm, ja attīrīšanas ietaišu jauda nepārsniedz 15 m³ diennaktī – 2m.*

(4) Aizsargjoslas nosaka no objekta ārējās robežas vai ārējās malas.

7.3.4. Drošības aizsargjoslas

(1) Drošības aizsargjoslas nosaka ap ogļūdeņraža ieguves vietām, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu cauruļvadiem, tilpnēm, krātuvēm, pārstrādes un pārkraušanas uzņēmumiem, ap aizsprostiem, ap vēja ģeneratoriem, gar gāzesvadiem ar spiedienu virs 1,6 megapaskāliem, gāzes regulēšanas stacijām, dabasgāzes kompresoru stacijām, dabasgāzes savākšanas punktiem, gāzes krātuvju urbumiem, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes noliktavām, krātuvēm un uzpildes stacijām, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavām un tirdzniecības punktiem, automobiļu gāzes uzpildes stacijām, gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas un produktus, kā arī gar virszemes siltumvadiem, kuru diametrs ir 400 milimetru un lielāks. Drošības aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt vides un cilvēku drošību šo objektu ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā, kā arī pašu objektu un to tuvumā esošo objektu drošību.

(2) Aizsargjoslām ap ogļūdeņraža ieguves vietām, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu cauruļvadiem, tilpnēm, krātuvēm, pārstrādes un pārkraušanas uzņēmumiem ir šāds minimālais platums:

- a) *gar cauruļvadiem – 25 m no cauruļvada ass;*
- b) *ap tilpnēm, kuru ietilpība ir lielāka par 200 m³ un kuras paredzētas naftas un naftas produktu ieplūdināšanai avārijas gadījumā, – 50 m no šīm tilpnēm vai tās norobežojošām konstrukcijām;*
- c) *ap tilpnēm, kuru ietilpība ir lielāka par 10 m³ un kuras paredzētas bīstamu ķīmisko vielu un produktu ieplūdināšanai avārijas gadījumā, – 50 m no šīm tilpnēm vai tās norobežojošām konstrukcijām;*
- d) *ap naftas un naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu pārsūkņēšanas un iepildīšanas stacijām, rezervuāru parkiem, iepildīšanas un izliešanas estakādēm, piestātnēm un muliņiem, uzsildīšanas punktiem, noliktavām, krātuvēm, pārstrādes un pārkraušanas uzņēmumiem – 100 m no šo objektu ēkām un būvēm, kurās atrodas nafta, naftas produkti, bīstamas ķīmiskās vielas vai produkti;*
- e) *ap ogļūdeņraža ieguves vietām – 50 m no būvēm un iekārtām, kurās atrodas ogļūdeņraži;*

(3) Drošības aizsargjoslu maksimālais platums ap ogļūdeņraža ieguves vietām, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu cauruļvadiem, tilpnēm, krātuvēm, pārstrādes un pārkraušanas uzņēmumiem ir 500 m.

(4) Aizsargjoslas ap aizsprostiem minimālais platums augšpus un lejpus aizsprosta ir vienāds ar ūdensteces platumu lejpus aizsprosta, ja tas ir mazāks par 200 m. Aizsargjoslas maksimālais platums ir 200 m. Aizsargjoslas platumu mēra no hidrotehnisko būvju vistālāk akvatorijā izvirzītajām virszemes, pazemes, virsūdens un zemūdens daļām.

(5) Aizsargjoslas minimālais platums krastos pie aizsprosta un dambjiem ir 10 metru, maksimālais – 50 metru. Aizsargjoslas platumu mēra no aizsprosta vistālāk no ūdenstilpes vai ūdensteces izvirzītajām virszemes vai pazemes daļām, no dambja sausās nogāzes pamatnes vai arī no aizsprosta vai dambja drenāžas iekārtu vistālāk no ūdenstilpes vai ūdensteces izvirzītajām virszemes vai pazemes daļām, ja aizsprosts vai dambis aprīkots ar drenāžas iekārtām.

(6) Aizsargjoslas ap vēja ģeneratoriem platums ir 1,5 reizes lielāks nekā vēja ģeneratoru maksimālais augstums.

(7) Aizsargjoslas ap gāzesvadiem ar spiedienu virs 1,6 megapaskāliem, gāzes regulēšanas stacijām, dabasgāzes kompresoru stacijām, dabasgāzes savākšanas punktiem, gāzes krātuvju urbumiem, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes noliktavām, krātuvēm un uzpildes stacijām, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavām un tirdzniecības punktiem, automobiļu gāzes uzpildes stacijām veido:

a) *ap gāzesvadiem, gāzes regulēšanas stacijām un gāzes mērīšanas stacijām – zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas katrā pusē no gāzesvada ass vai nosacītas vertikālas virsmas ārpus šo objektu būvju ārsienām, iezogojuma vai norobežojošām konstrukcijām, gāzesvadam ar diametru:*

1) līdz 300 mm	100 m attālumā;
2) no 300 mm līdz 600 mm	150 m attālumā;
3) no 600 mm līdz 800 mm	200 m attālumā.

b) *ap dabasgāzes kompresoru stacijām, dabasgāzes savākšanas punktiem, gāzes krātuvju urbumiem, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes noliktavām, krātuvēm un uzpildes stacijām, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavām un tirdzniecības punktiem, automobiļu gāzes uzpildes stacijām un gāzes mērīšanas stacijām – zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas ārpus šo objektu būvju ārsienām, iezogojuma vai norobežojošām konstrukcijām:*

1) <i>ap dabasgāzes kompresoru stacijām</i>	500 m attālumā;
2) <i>ap dabasgāzes savākšanas punktiem, gāzes krātuvju urbumiem</i>	300 m attālumā;
3) <i>ap sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes noliktavām, krātuvēm un uzpildes stacijām</i>	100 m attālumā;
4) <i>ap sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavām un tirdzniecības punktiem</i>	25 m attālumā;
5) <i>ap automobiļu dabasgāzes uzpildes kompresoru stacijām (AGUKS)</i>	50 m attālumā.

(8) Aizsargjoslas gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas un produktus apjomos, kas pārsniedz 10 cisternas vai vagonus vienā dzelzceļa sastāvā, platums katrā dzelzceļa pusē ir no 25 līdz 100 metriem atkarībā no esošā un plānotā apbūves blīvuma, apkārtnes reljefa, esošām un plānotām aizsardzības ietaisēm un stādījumiem.

(9) Aizsargjoslu gar virszemes siltumvadiem, kuru diametrs ir 400 milimetru un lielāks, veido zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas 25 metru attālumā katrā pusē no siltumvada nožogojuma vai tā vistālāk ārpusē izvirzīto daļu projekcijas uz zemes virsmas.

7.3.5. Aprobežojumi aizsargjoslās

Apbūves noteikumos neatspoguļotos īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumus aizsargjoslās atkarībā no aizsargjoslas konkrētā veida skatīt “Aizsargjoslu likumā” no 36. panta līdz 58. pantam, kā arī attiecīgajās Ministru kabineta aizsargjoslu noteikšanas metodikās.

7.3.6. Tauvas joslas

- (1) Tauvas josla tiek noteikta zvejas, kuģošanas un ar tām saistīto darbību nodrošināšanai gar ūdeņu krastiem neatkarīgi no īpašuma veida saskaņā ar Zvejniecības likumu, bet ne platāka par 40 metriem.
- (2) Tauvas josla nav jānosaka, ja privātie ūdeņi un tiem pieguļošās sauszemes daļa pieder vienam un tam pašam īpašniekam un zvejas tiesības nepieder valstij.
- (3) Gar upēm un ezeriem tauvas josla nav jānorobežo ar speciālām zīmēm. Zemes īpašumu plānos tā apzīmējama kā lietošanas tiesību ierobežojums.
- (4) Tauvas josla gar mākslīgi izbūvētiem kanāliem, hidrotehniskām būvēm un citām būvēm uz ūdens (mākslīgi izbūvēta tauvas josla) nosakāma saskaņā ar šo būvju plāniem. To uztur un apsaimnieko attiecīgie īpašnieki (lietotāji).
- (5) Piekrastes zemes īpašniekiem ir tiesības lietot tauvas joslu, ciktāl šīs tiesības neierobežo šis likums, citi likumi un normatīvie akti.
- (6) Tauvas joslas bezmaksas lietošana ir paredzēta:
 - a) *kājāmgājējiem;*
 - b) *zivju resursu un ūdeņu uzraudzībai;*
 - c) *robežapsardzībai;*
 - d) *vides aizsardzībai un ugunsdrošības pasākumu veikšanai.*
- (7) Tikai vides aizsardzības institūciju speciāli norādītās vietās un pēc saskaņošanas ar zemes īpašnieku tauvas joslā ir atļauta:
 - a) *laivu un kuģu piestāšana, to kravu izkraušana un pagaidu uzglabāšana;*
 - b) *laivu un kuģu pārziemošana, būve un remonts;*
 - c) *zvejnieku apmetņu ierīkošana, atpūta, zvejas rīku žāvēšana un citas ar zveju saistītas darbības.*
- (8) Šā panta sestajā un septītajā daļā minētās darbības drīkst veikt, ievērojot vides aizsardzības normas, bet pie robežas ūdenstilpēm - arī valsts robežas režīma prasības.
- (9) *Dabiskās tauvas joslas platums ir:*
 - a) *gar privāto ūdeņu krastiem* *4 m;*
 - b) *gar pārējo ūdeņu krastiem* *10 m.*
- 10) Zivsaimniecības pārvalde tauvas joslas platumu zvejas vajadzībām un Satiksmes ministrijas Jūrniecības departaments - kuģošanas vajadzībām var noteikt arī šaurāku vai platāku, tomēr tas nedrīkst pārsniegt 40 metrus.
- (11) Mākslīgi noteiktas tauvas joslas platums tiek noteikts attiecīgās būves plānā.
- (12) Tauvas joslas platums tiek skaitīts:
 - a) *gar upju un ezeru lēzeniem krastiem - no normālās ūdenslīnijas;*
 - b) *gar upju un ezeru kraujiem krastiem - no krasta nogāžu augšmalas, turklāt tauvas joslas platumā ietilpst arī zeme no ūdenslīmeņa līdz krasta nogāzei un pati nogāze.*
- (13) Pilsētās vai biezi apdzīvotās vietās zvejošanai vai kuģošanai (ja tāda tur atļauta) tauvas joslu lieto, ievērojot tādus pašus noteikumus kā neapdzīvotās vietās, bet, ja krastmalas apbūvētas ar ēkām tādā mērā, ka nav iespējams izmantot visu šī panta devītajā daļā noteikto platumu, gar ūdeņu krastiem atstājama tik plata tauvas josla, lai nodrošinātu ērtu braukšanu pa krastu, ja nepieciešams, izvērtējot atsevišķi katru konkrēto apbūvi.

(14) Atsevišķos gadījumos, kad pilsētās vai biezi apdzīvotās vietās izbūvē mākslīgas piekrastes, attiecīgo pašvaldību uzdevums ir ierīkot ar zivsaimniecības pārvaldes piekrišanu zvejas (ja tāda tur atļauta) un kuģošanas (ja tāda tur atļauta) vajadzībām ērti pieejamās vietās un piebraucamo ceļu tuvumā tauvas joslas vietā piemērota garuma un platuma piestātnes un uzturēt tās labā stāvoklī un lietošanai derīgas.

(15) Ja dabiski mainās ūdenslīnija, atbilstoši jaunajai ūdenslīnijai mainās arī tauvas josla. Gadījumos, kad upes gultni groza ar mākslīgiem regulēšanas darbiem, ja nepieciešams, zemes gabali jaunām gultnēm un tauvas joslai atsavināmi uz vispārēja pamata saskaņā ar nekustamās mantas piespiedu atsavināšanas normām.

(16) Kam pieder zvejas tiesības, tas var lietot tauvas joslu zvejas vajadzībām. Kur tās platums nav noteikts, tur tas ir 4,0 m.

(17) Zemesgabala īpašnieks nekādā gadījumā nezaudē īpašuma tiesības uz tauvas joslu, tikai viņš nedrīkst pēdējo apsēt, apbūvēt un vispār izmantot tādā veidā, kas traucētu kuģniecību vai pludināšanu. Zemesgabala īpašnieks, bez šaubām, iegūtu pusi no tauvas joslā atrastas apslēptas mantas.

7.4. Plānotās teritorijas izmantošanas ieteikumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi

Plānojums paredz, ka Ķeguma novadā nākotnē galvenie attīstības virzieni būs uzņēmējdarbības attīstības veicināšana, lauksaimniecība, inženierinfrastruktūras uzlabošana, tūrisms, vides saglabāšana u.c. Plānotajā teritorijas izmantošanā ir paredzētas būtiskas izmaiņas salīdzinot ar teritorijas pašreizējo izmantošanu, jo ir plānota esošo ciemu robežu paplašināšana, vairāku jaunu ciemu un ražošanas objektu izveidošana

Novada teritorijā ražošanas objektu apbūve ir plānota vairākās vietās (uz A no Gražupes ciema uz, A no Glāžšķūņa ciema, Rutku ciemā, Ķeguma pilsētas Z daļā). Ražošanas objektu apbūve plānota galvenokārt esošajās ražošanas teritorijās, kā arī atsevišķās bijušo ražošanas objektu un fermu vietās, kur ir saglabājušās būves un infrastruktūra.

Jaunas apbūves teritorijas plānotas tikai esošo un plānoto ciemu teritorijās, kur iespējams nodrošināt nepieciešamo sociālo un transporta infrastruktūru. Plānojumā tiek noteiktas ciemu teritorijas, kurās plānots paplašināt savrupmāju apbūvi (Rembate, Glāžšķūnis). Jaunu daudzdzīvokļu māju būvniecība tiek paredzēta tikai Ķeguma pilsētas teritorijā. Vietās, kurām ir atbilstošs potenciāls, paredzēta tūrisma un rekreācijas objektu un infrastruktūras izvietošana, šo teritoriju sekundārā izmantošana - lauksaimniecība, mežsaimniecība, ūdenssaimniecība, viensētu saimniecība. Kā rekultivējamās teritorijas noteiktas potenciāli piesārņotās vietas.

Ķeguma novada teritorijas plānojums paredz esošo apdzīvoto vietu paplašināšanos (Rembate, Salas, Rēžas, Arāji, Rutki, Berkava, Bekuciems, Duklāvi, Ozolkalni, Latgaļi, Gražupes) un iespējamām ietekmēm, ko rada būvniecības process un būvobjektu turpmākā ekspluatācija. Teritorijas plānojumā ir noteiktas vairākas perspektīvās apbūves teritorijas Glāžšķūņa, Rembates ciemos un tiem piegulošajās teritorijās, lauku apbūves teritorijas pašreizējo lauksaimniecības zemju platībās, kā arī jaunas ražošanas apbūves teritorijas, u.c. apbūves teritorijas.

Saskaņā ar applūduma modeli lielākās applūstošās teritorijas ir Daugavas krasts pie Berkavas un Rutku ciemiem, Ogres upes krasts Rēžu ciemā ap pamesto karjeru, tāpēc šajos ciemos ir īpaši stingri jāievēro pašvaldības apbūves noteikumi (Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2003. – 2015. g. grozījumu 1. redakcijas paskaidrojuma raksts).

Veidojot jaunas apbūves teritorijas, ir iespējama ietekme uz virszemes noteci un gruntsūdens plūsmām, jo palielinās ar cieto segumu klātās teritorijas, atsevišķās vietās prognozējama meliorācijas pasākumu veikšanas nepieciešamība. Būvniecības procesā iespējama piesārņojošo vielu emisija, it sevišķi no būvtehnikas. Veidojot jaunas apbūves teritorijas tiek veidota arī

atbilstoša infrastruktūra (piebraucamie ceļi, ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas). Infrastruktūras līnijveida objektu izbūve var būtiski ietekmēt virszemes un pazemes noteci. Būtisku ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti var radīt notekūdeņu apjoma palielināšanās, ja netiek nodrošināta to atbilstoša apsaimniekošana. Tā kā šobrīd novadā notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma ir nepilnīga, tad notekūdeņu apjoma būtisks pieaugums var radīt negatīvu ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņiem, palielinot to piesārņojumu. Lai novērstu vai samazinātu minētās negatīvās ietekmes, izstrādājot detālplānojumus apbūves teritorijām, kurās paredzēta lauksaimniecībā izmantojamās vai meža zemes transformācija, būtu jāpievērš uzmanība notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumiem, nodrošinot to savākšanu un atbilstošu attīrīšanu.

Vēlams, gadījumos, kad notekūdeņu centralizēta savākšana un attīrīšana nav iespējama vai ekonomiski pamatojama, ciemos (Salas, Rēžas, Arāji, Rutki, Berkava, Bekuciems, Duklāvi, Ozolkalni, Latgaļi, Gražupes) un viensētās paredzēt bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, nodrošinot to atbilstošu uzturēšanu un apsaimniekošanu.

Atsevišķās vietās dabas parka „Ogres ieleja” teritorijā vai tās tuvumā ir uzsākta viesu māju, pirtu un citu rekreācijas objektu būvniecība, kā arī esošo ciemu robežu paplašināšana (Glāžšķūnis) un jaunu ciemu izveide (Rēžas). Šo objektu izveidē vērība jāveltī lokālajām sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, izvēloties optimālus tehnoloģiskos risinājumus, lai Ogres upē tiktu ievadīti maksimāli attīrīti notekūdeņi.

Liela nozīme teritoriju attīstībai ir pieejamā ceļu infrastruktūra, kura ir salīdzinoši labi attīstīta gar Daugavas krastiem. Teritorijas A daļā izbūvējot jauno autoceļu P80 mainīsies apdzīvojuma struktūra un īpašumu pārdale, jo blakus esošos ciemos (Glāžšķūnis) attīstīsies maģistrālei nepieciešamā infrastruktūra, palielināsies atsevišķu ceļu nozīme (P8, V996), kas palielinās antropogēno slodzi uz dabas parku „Ogres ieleja”.

Ķeguma novada DA daļā blakus Rembates ciemam atrodas LR NBS bāze „Lielvārdes lidlauks”, ņemot vērā tās izmantošanas plānoto intensitāti, objekts neatstās negatīvu ietekmi uz ĪADT, taču iespējams lidmašīnu radītais troksnis paceļoties un nolaižoties traucēs dabas parka „Ogres ieleja” Glāžšķūņa ciema apkārtnē mītošiem dzīvniekiem, jo lidosta atrodas netālu no dabas parka un tās skrejceļš ir vērsts uz dabas parka pusi, tāpēc visas plānotās darbības ir jāsaskaņo ar Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi un Vides pārraudzības valsts biroju.

Novērtējot plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanas ietekmi uz vidi, redzams, ka vairumam Ķeguma novada teritorijas plānojumā paredzēto darbību ietekme uz vidi un Natura 2000 teritorijām nebūs būtiska. Ievērojot plānošanas dokumenta izmantošanas un apbūves noteikumus, vides stāvoklis Ķeguma novadā nepasliktināsies, jo netiek paredzētas jaunas ražošanas un apbūves teritorijas Natura 2000 ĪADT tiešā tuvumā. Kā nozīmīgākās tiešās ietekmes novērtējamas jaunas apbūves, kā arī tūrisma un rekreācijas attīstība. Lai arī Ķeguma novada teritorijas plānojumā ir paredzēta jaunu apbūves vai ražošanas teritoriju izveidošana ĪADT ietvaros vai to tiešā tuvumā ievērojot visus teritorijas plānojuma un dabas aizsardzības plāna nosacījumus ietekme uz ĪADT nebūs būtiska.

Jaunajās apbūves teritorijās notekūdeņu saņemšana un attīrīšana tiks nodrošināta novadot tos esošajos kanalizācijas sistēmas tīklos un atjaunojot bioloģiskas iekārtas.

Uz bioloģisko daudzveidību ĪAD teritorijās negatīvu ietekmi var atstāt tūrisma attīstība un pieaugošais apmeklētāju skaits.

Ņemot vērā vides aizsardzības mērķus un izvirzītās vides problēmas, Ķeguma novada teritorijas plānojuma noteikti pasākumi vides kvalitātes saglabāšanai:

- Kopā ar Ogres Ceļu satiksmes drošības direkciju un Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi izpētīt Ķeguma novada teritorijā esošos autotransporta maršrutus (autotransporta plūsmas, intensitāte, kravu veidi, utt.), pa kuriem tiek pārvadātas bīstamās kravas un noteikt pasākumus, lai samazinātu bīstamo kravu pārvadājumu potenciāla riska iespējas.
- Izpētīt piesārņojuma transporta tranzīta negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām.

Nozīmīgs instruments iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi minimizēšanai ir normatīvajos aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana. Plānojumā visu veidu aizsargjoslas ir noteiktas un, kur to pieļauj mērogs, attēlotas grafiski.

Diemžēl plānošanas dokumentā nav paredzēti risinājumi kā samazināt vides piesārņojumu no mājstaiņniecībām, kurām nav pieejami centralizētie kanalizācijas tīkli.

8. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Veicot Ķeguma novada teritorijas esošās izmantošanas analīzi un salīdzinot to ar plānoto teritorijas izmantošanu, tiek piedāvāts alternatīvais variants – “nulles” variants, t.i. – izstrādātajā plānošanas dokumentā paredzētās darbības netiek realizētas.

Vērtējot kopumā, izstrādātie Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumi rada priekšnoteikumus saprātīgai un ilgtspējīgai teritorijas izmantošanai, vienlaicīgi nodrošinot esošo resursu un dabas vērtību saglabāšanu. „Nulles” varianta piepildīšanās gadījumā netiktu radīti apstākļi vides un dabas aizsardzības pasākumu realizēšanai. Tādejādi sociālās un ekonomiskās sfēras attīstība Ķeguma novadā var ieviest nepārdomātu lēmumu pieņemšanu, neadekvātus problēmu risinājumus, haotisku teritorijas attīstību un vides problēmu saasināšanos. Šāda „nulles” varianta realizācijas gaitā nav iespējams sasniegt tos mērķus, kas tika izvirzīti, izstrādājot Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumus.

Balstoties uz esošo ekonomiskās attīstības rādītāju un iedzīvotāju skaita izmaiņu analīzi, var pieņemt, ka plānošanas dokumentā ietvertajā laika posmā nav paredzama strauja apbūves intensifikācija vai liela apjoma saimnieciskās darbības pieaugums. Diezgan pamatoti var prognozēt, ka komercsabiedrības un ražotnes, ja tādas tiks dibinātas no jauna, veidosies galvenokārt esošo apdzīvoto vietu robežās, un to attīstība balstīsies uz jau esošo infrastruktūru. Līdz ar to var paredzēt, ka nākotnē paredzamā celtniecība neradīs apdraudējumu bioloģiskajai daudzveidībai un ĪAD teritorijai, ja tā tiks realizēta saskaņā teritorijas plānojumu.

9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Ķeguma novada teritorijas plānojums neparedz tādas rīcības, kas tieši negatīvi ietekmēs vides kvalitāti teritorijā un īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, tai skaitā Natura 2000 teritorijā dabas parkā "Ogres ieleja" esošās dabas vērtības, līdz ar to nav paredzēti arī kompensēšanas pasākumi.

Atbilstoši likumam "Par īpaši aizsargājamām teritorijām", paredzēto darbību var uzsākt vai plānošanas dokumentu īstenojot, ja tas rada negatīvu ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām Natura 2000. Izņēmumi ir pieļaujami tikai gadījumos, kad paredzētā darbība vai plānošanas dokuments ir vienīgais risinājums sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanai. Citos gadījumos paredzētā darbība nav pieļaujama.

Ja īstenojot Ķeguma novada teritorijas plānojumu, rodas draudi kādai no Natura 2000 teritorijām, un tikai tad, ja tas ir vienīgais risinājums sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanai, Ķeguma novada domei kompensējošie pasākumi jānosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem un konsultējoties ar attiecīgajām vides un dabas aizsardzības institūcijām.

Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju, tad kompensējošie pasākumi var būt šādi:

- biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut Natura 2000 tīklā;
- biotopa stāvokļa uzlabošana attiecīgā teritorijas daļā vai citā Natura 2000 teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem;
- jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Sugu un biotopu direktīvu (92/43/EEK).

Kompensācijas saimnieciskās darbības ierobežojumiem

Likuma grozījumos "Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos" (12.12.2008.). Saskaņā ar šo likumu zemes īpašniekiem par jebkādas mežsaimnieciskās darbības, galvenās cirtes vai kopšanas cirtes aizliegumu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās būs pieejamas kompensācijas, zemes īpašnieka neiegūtā saimnieciskā labuma apmērā vienreizēja maksājuma veidā no valsts budžeta līdzekļiem. Zemes īpašniekiem, kuru zeme ir iekļauta stingrā režīma vai regulējamā režīma zonā, būs tiesības prasīt zemes maiņu pret līdzvērtīgu valsts vai pašvaldību zemi tā paša vai blakus esoša novada robežās.

LR Zemkopības ministrija ir izstrādājusi vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu "Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007. - 2013. g. (turpmāk – LA plāna projekts).

Tas būs pamata dokuments nacionālā un ES līdz finansētā finansiālā atbalsta Latvijas lauku attīstības veicināšanai saņemšanai. LA plāna projektā ir definēti lauku attīstības stratēģiskie mērķi, prioritātes un atbalsta pasākumi. Plānā ietverti visu īstenojamo pasākumu apraksti, pasākumu administrēšanas un īstenošanas uzraudzības veidi, īstenošanā iesaistīto institūciju sadarbība un pasākumu saskaņotība ar ES un nacionālo politiku un citiem atbalsta pasākumiem.

LA plāna projektā noteiktas divas prioritātes - efektīvas, elastīgas un resursus ilgtspējīgi izmantojošas lauku ekonomikas attīstība un bioloģiski daudzveidīgas lauku vides saglabāšana.

Pirmās prioritātes darbības mērķis ir atbalstīt projektus, kuri, ilgtspējīgi izmantojot visus lauku teritorijā pieejamos resursus, sekmēs efektīvas un elastīgas saimnieciskās darbības attīstību visā lauku teritorijā un nodrošinās lauku iedzīvotāju ekonomiskās labklājības pieaugumu. Tā ietver sekojošus pasākumus: atbalsts lauku uzņēmumiem ES standartu sasniegšanā vides aizsardzības, dzīvnieku labturības, higiēnas un darba drošības jomās; priekšlaicīgā pensionēšanās; atbalsts ražotāju grupām; atbalsts daļēji naturālām saimniecībām; atbalsts jaunajiem zemniekiem; lauksaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga uzlabošana; lauku ekonomikas dažādošana; zemes uzlabošana; mežsaimniecības attīstība.

Otrās prioritātes mērķis ir atbalstīt pasākumus ilgtspējīgas lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai, tādejādi uzturot bioloģiski daudzveidīgas vides un sakoptas ainavas kvalitāti un stimulējot lauku apdzīvotības saglabāšanos. Ar šo prioritāti saistīti sekojoši pasākumi: Agrovide (ar

apakšpasākumiem: bioloģiskās lauksaimniecības attīstība; bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos; videi draudzīga saimniekošana; lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana; augu ģenētisko resursu saglabāšana), mazāk labvēlīgie apvidi un apvidi ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā; lauku ainavas saglabāšana.

Informāciju par iespējām saņemt atbalsta maksājumus meklēt Lauku atbalsta dienestā (tel. 67 02 75 42), Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrā (tel. 63 05 02 20), vai LR Zemkopības ministrijas preses un sabiedrisko attiecību nodaļā (tel. 67 02 70 70). Minētajās iestādēs arī konsultēs par atbalsta saņemšanai nepieciešamo dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu Lauku atbalsta dienestam, kā arī informēs par pēdējiem labojumiem LA plānā.

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

No Latvijas upju kopējās gada noteces (apmēram 34.7 km³) tikai 44% veidojas Latvijas teritorijā, bet 56% nāk no Lietuvas, Baltkrievijas un Krievijas kopā ar šo valstu radīto un upēs novadīto piesārņojumu. Arī caur Ķeguma novadu tekošā Daugava nāk no Baltkrievijas. Tas rada tiešus draudus iedzīvotāju veselībai lielu rūpniecisko avāriju gadījumos. Tā kā Baltkrievijā Daugavas krastos izveidojušās pilsētas ar lieliem rūpniecības uzņēmumiem (tai skaita militārajiem), šajā posmā ir vislielākais bīstamo vielu un vienreizējā piesārņojuma risks avāriju gadījumos. Viens no bīstamākajiem ir Novopolockas naftas pārstrādes kombināts, kurā jau notikušas avārijas ar smagam sekām. Tāpēc no 1996. gada Latvijas – Baltkrievijas pierobežā, Piedrujā, izveidota agrās brīdināšanas stacija.

Uzņēmumi ar iespējamo negatīvo pārrobežu ietekmi uz Ķeguma novadu:

Lietuvā: Ignalinas atomelektrostacija un topošā radioaktīvo atkritumu glabātuve Galilaukē;
Baltkrievijā: Novopolockas naftas pārstrādes kombināts.

Ķīmiskais piesārņojums:

Ķīmiskā saindējuma zonā Ķeguma novada teritorijā var nokļūt joslas gar dzelzceļu vai autoceļiem, ja uz minētajiem infrastruktūras objektiem notiek avārija bīstamo kravu (nafta un naftas produkti, amonjaks, sašķidrinātā gāze, toksiskās vielas u.c.) pārvadāšanas laikā.

Ķīmiskā saindējuma zona var veidoties, notiekot avārijai Rīgas, Ogres uzņēmumos un toksiskajām vielām (piem. hloram), atkarībā no vēja virziena, nonākot Ķeguma novada teritorijā.

Avārijas gadījumā Novopolockas ķīmiskajos uzņēmumos un naftas pārstrādes kombinātā var tikt saindēts ūdens Daugavā.

Ķīmisko un sprādzienbīstamo objektu novada teritorijā nav.

11. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAI LIETOTO GALVENO PAMATPRINCIPU UN METOŽU APRAKSTS

Izstrādājot Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu (2003. – 2015.) Vides pārskatu, tas tika gatavots vienlaicīgi ar novada plānošanas dokumentu, lai novērtētu plānojumā paredzēto pasākumu ieviešanas ietekmi uz vidi un tādejādi veicinātu analīzes rezultātu pēc iespējas agrāku pielietošanu nepieciešamo korekciju veikšanai.

Izstrādājot Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu (2003. – 2015.) Vides pārskatu, tika izmantotas sekojošas metodes:

- publiski pieejamo uz novada teritoriju attiecināmo vides datu un informācijas analīze - tika analizēti Vides ministrijas un Valsts ģeoloģijas dienesta sagatavotie, publicētie un vispasaules tīmeklī izvietotie informācijas avoti, Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas aģentūras (LVĢMA) un LR Centrālās statistikas pārvaldes dati;
- datu verificācija - novada teritorijas plānojumā sniegtās vides informācijas atbilstība likumdošanai, aktualitāte, saistība ar plānošanas dokumentu, datu ticamība, pilnīgums un nozīmīgums;
- ģeotelpiskā analīze – kartogrāfiskā materiāla (LR satelītkarte M 1 : 50 000, topogrāfiskās kartes mērogos 1 : 50 000 – 1 : 10 000, novada aizsargjoslu karte, Latvijas ģeoloģiskā karte M 1 : 200 000 u.c.) analīze un ĢIS bāzētu IT tehnoloģiju izmantošana ģeogrāfiski saistīto vides datu vizualizācijai (hidrogrāfiskais tīkls, reljefs, ģeoloģiskā uzbūve, ĪADT, infrastruktūra, aizsargjoslas u.c.), aprēķiniem (platības, ūdensteču garumi, hidrogrāfiskā tīkla biežība u.c.) un savstarpējo saistību un ietekmju novērtēšanai;
- lauka pētījumi - apskatāmās teritorijas un potenciālo vides problēmu apsekošana *in situ* (uz vietas)
- intervijas ar amatpersonām, kas bija iesaistītas novada teritorijas plānojuma izstrādē, lai iegūto informāciju izmantotu vides pārskata sagatavošanai;
- salīdzinošā analīze – līdzīgu vides problēmu un teritorijas plānojumos ietverto risinājumu salīdzināšana un konkrētajai situācijai piemērotākā varianta izvēlne, balstoties uz autoru uzkrāto pieredzi citu administratīvo vienību teritoriālo plānojumu vides pārskatu izstrādē.

12. PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Saskaņā ar LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 157 no 23.03.2004. "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, kā arī, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā, Ķeguma novada domei, būtu jāveic plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa. Monitoringa pasākumi dabas parka „Ogres ieleja” ietvaros (skat.13.1. tab), ir aprakstīti dabas parka dabas aizsardzības plāna 3.sadaļā INFORMĀCIJA PAR AIZSARGĀJAMĀS TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANU 3.1. tabulā.

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa praktiskajā veikšanā būtu jāiesaista arī Lielrīgas reģionālā vides pārvalde un Valsts Zemes dienestu, jo šo institūciju amatpersonas ir iesaistītas projektējamo objektu ietekmes uz vidi novērtēšanas procesā, būvobjektu un zemes gabalu izmaiņu saskaņošanā ar esošo teritorijas plānojumu un detālplāniem.

Iespējamais monitoringa pasākumu plāns sniegts 13.1. tabulā.

13.1. tabula

Plānotie apsaimniekošanas pasākumi dabas parkā „Ogres ieleja” (Dabas aizsardzības plāns dabas parkam „Ogres ieleja” 2008. - 2018. gadam)

N. p. k.	Atbilstošais īstenošanas mērķis	Pasākums	Prioritāte, izpildes termiņš	Iespējamais finansētājs	Iespējamais izpildītājs	Iespējamās izmaksas	Izpildes rādītāji
<i>A - Administratīvie un organizatoriskie pasākumi</i>							
1.	A.1.	Dabas parka robežu precizēšana	I (augsta prioritāte), 2009. - 2010. gads	DAP	DAP	Administratīvās izmaksas	Digitālais slānis ar robežām *.shp faila formātā, robežas apraksts un robežpunktu koordinātu tabula publiski pieejami.
2.	A.1.	Dabas parka precizēto robežu iestrādāšana teritorijas plānojumos	I (augsta prioritāte), 2010. gads	Pašvaldības	Pašvaldība	Administratīvās izmaksas	Teritoriju plānojumos norādītas precīzas dabas parka robežas
3.	A.2.	Individuālo teritorijas izmantošanas un aizsardzības noteikumu izstrāde un pieņemšana	I (augsta prioritāte), 2009. gads	VIDM	VIDM	Administratīvās izmaksas	Pieņemti teritorijas individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi
4.	A.2.	Dabas parka zonējuma un noteikto aprobežojumu iestrāde Valsts meža reģistra datu bāzē	I (augsta prioritāte), 2010. gads	Valsts meža dienests	Valsts meža dienests	Administratīvās izmaksas	Meža nogabalos, kuri ietilpst vairākās funkcionālajās zonās, izdalīti apakšnogabali. Valsts meža reģistra datu bāzē pievienota informācija par ciršanas ierobežojumiem nogabalos un apakšnogabalos

Vides pārskats Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2005.-2015. g. grozījumiem:
galīgā redakcija

5.	A.1.	Aizsargjoslas precīza noteikšana upēm dabas parka teritorijā	I (augsta prioritāte), 2010. gads	Pašvaldības	Pašvaldības	Administratīvās izmaksas	
6.	A.3.	Dabas parka administrācijas izveides iespēju izpēte un administrācijas izveide	I (augsta prioritāte) 2010. gads	Pašvaldības, zemes īpašnieki vai arī projekta finansējums no Vides aizsardzības fonda	Pašvaldības. Zemes īpašnieki vai NVO, vai līgums ar izpildītāju, kurš izvēlēts konkursa kārtībā.	~ 3500 Ls	Izstrādāts optimāls priekšlikums dabas parka administrācijas izveidei un ir izveidota dabas parka administrācija un izstrādāti tās darbību reglamentējoši normatīvie akti (nolikums).
B - dabas vērtību aizsardzība un apsaimniekošana							
7.	B.1., B.3.	Mežsaimnieciskās darbības aizliegums īpaši aizsargājamās mežu biotopos (skat. karti 12. un 21. pielikumu)	I (augsta prioritāte), 2008 - 2018. gads	-	Madonas un Rīgas - Ogres virsmežniecības (veic izpildes kontroli), zemes īpašnieki	-	Nodrošināta īpaši aizsargājama meža biotopu aizsardzība
8.	B.1., B.3.	Mežsaimnieciskās darbības aizliegums avoksnajos uz nogāzēm	I (augsta prioritāte) regulāri	-	Madonas un Rīgas - Ogres virsmežniecības (veic izpildes kontroli), zemes īpašnieki	-	Nodrošināta avoksnāju aizsardzība uz nogāzēm
9.	B.1.	Biokoku kopšana	II (vidēja prioritāte), regulāri	-	Madonas un Rīgas - Ogres virsmežniecības (veic izpildes kontroli),	-	Nodrošināta atbilstoša biokoku apsaimniekošana
					zemes īpašnieki		
10.	B.1.	Ierobežotas mežsaimnieciskās darbības pieļaušana dabas parka zonā	I (augsta prioritāte) regulāri	-	Valsts mežu dienests (veic izpildes kontroli), zemes īpašnieki		
11.	B.2.	Pasākumi biogēnu ietpūdes novēršanai upē	I (augsta), regulāri	-	Kontroli veic Valsts vides dienesta Madonas un Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes Pašvaldības un zemes īpašnieki un apsaimniekotāji ievēro nosacījumus	-	Nodrošināta Ogres upes kvalitātes nepasliktināšanās un līdz ar to nodrošināta saldūdens biotopu kvalitāte
12.	B.1.	Saglabātas un uzturētas īpaši aizsargājamās pļavas 71,7 ha platībā	I (augsta), regulāri	Pļavu apsaimniekotāji, Maksājumi par BVZ uzturēšanu no LAD	Īpašnieki, sadarbībā ar apsaimniekotājiem	no 50 – 150 LVL/ha, vietām līdz 300 LVL/ha	Saglabātas atklātas, regulāri pļautas un/vai noganītas pļavu platības 71,7 ha platībā
13.	B.3.	Motorizēta transporta izmantošanas aizliegums	I (augsta), regulāri	-	Kontroli veic Valsts vides dienesta Madonas un Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes, aizliegumu ievēro zemes īpašnieki u.c.	Administratīvās izmaksas	Samazināta ietekme uz īpaši aizsargājamām putnu sugām

Vides pārskats Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2005.-2015. g. grozījumiem:
galīgā redakcija

N. p. k.	Atbilstošais īstermiņa mērķis	Pasākums	Prioritāte, izpildes termiņš	Iespējamais finansētājs	Iespējamais izpildītājs	Iespējamās izmaksas	Izpildes rādītāji
14.	B.3.	Atjaunot pagrabus	II (vidēja)	-	Zemes īpašnieki	Izmaksas nav vērtētas	Ir veicināta īpaši aizsargājamo zīdītājdzīvnieku saglabāšana
15.	B.6.	Skatu atsegšana uz Ogres upi un tās ieleju (skat. karti 12. pielikumā)	III (zema), 2018. gads	Teritorijas apsaimniekotājs	Teritorijas apsaimniekotājs	Atkarībā no vietas, vidēji vienai vietai izmaksas varētu būt ap 100 Ls	Atsegti skati uz Ogres upi un ieleju
16.	B.5.	Bioloģiski vērtīgo plāvu uzturēšana 603 ha platībā	II	Īpašnieki, sadarbībā ar apsaimniekotājiem	Īpašnieki, sadarbībā ar apsaimniekotājiem	no 50 – 150 LVL/ha, vietām līdz 300 LVL/ha	Saglabātas atklātas platības ar augstu bioloģisko potenciālu, kā arī tradicionālā ainava
17.	B.5.	Atklāto kultivēto ganību un zālāju saglabāšana	II	Īpašnieki, sadarbībā ar apsaimniekotājiem	Īpašnieki, sadarbībā ar apsaimniekotājiem	no 50 LVL/ha	Saglabāta tradicionālā dabas parka ainava
C – Informatīvie, izglītojošie pasākumi							
18.	C.1.	93 informatīvo zīmju uzstādīšana (skat. karti 12. pielikumā)	I (augsta) 2008. - 2009. gads	Vietējās pašvaldības sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi	Vietējās pašvaldības sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi	20 Ls par 1 zīmi	Dabas parka robežas dabā ir skaidri iezīmētas
19.	C.1	Informatīvi – izglītojoša materiāla sagatavošana un izdošana par dabas parku „Ogres ieleja”	II (vidēja prioritāte) 2010. gads	Vietējās pašvaldības, Tūrisma informācijas centri, vai projekta finansējums no Vides aizsardzības fonda	Madonas un Ogres rajonu padomes, vietējās pašvaldības, Tūrisma informācijas centri vai izpildītājs, kurš izvēlēts konkursa kārtībā	~ 3000 Ls (2000 eksemplāri)	Sagatavoti izglītojoši - informatīvi bukleti par dabas parku „Ogres ieleja”
20.	C.1.	Dabas parka „Ogres ieleja” tūrisma kartes sagatavošana un izdošana	II (vidēja prioritāte) 2010. gads	Vietējās pašvaldības, Tūrisma informācijas centri, vai projekta finansējums no Vides aizsardzības fonda	Vietējās pašvaldības, Tūrisma informācijas centri vai izpildītājs, kurš izvēlēts konkursa kārtībā	1300 Ls (500 eksemplāri)	Sagatavota karte, kur atspoguļoti tūrisma un rekreācijas objekti dabas parkā
21.	C.1., C.2.	8 informatīvu stendu izvietošana (skat. karti 12. pielikumā)	II (vidēja prioritāte) 2010. gads	Vietējās pašvaldības, Tūrisma informācijas centri, Vai projekta finansējums no Vides aizsardzības fonda	Vietējās pašvaldības, Tūrisma informācijas centri vai izpildītājs, kurš izvēlēts konkursa kārtībā, sadarbībā ar zemes īpašniekiem	300- 500 Ls par vienu stendu	Dabas parka teritorija apmeklētāji informēti par dabas parku „Ogres ieleja”, par atļautajām un aizliegtajām darbībām
N. p. k.	Atbilstošais īstermiņa mērķis	Pasākums	Prioritāte, izpildes termiņš	Iespējamais finansētājs	Iespējamais izpildītājs	Iespējamās izmaksas	Izpildes rādītāji
24.	D.1.	Ar norādēm marķēta (dabā iezīmēta) jauna velomaršruta izveide: Ogre – Lēdmane – Meņģele – Ērgļi. (skat. karti 12. pielikumā)	II (vidēja) 2011. gads	Vietējās pašvaldības, vai projekta finansējums no Vides aizsardzības fonda	Izpildītājs, kurš izvēlēts konkursa kārtībā sadarbībā ar pašvaldībām un zemes īpašniekiem	~1000 Ls	dzirnavas - Ērgļi Uzlabota dabas parka teritorijā esošā tūrisma un rekreācijas infrastruktūra. Izveidots jauns velomaršruts Ogre - Lēdmane - Meņģele - Ērgļi

**Vides pārskats Ķeguma novada teritorijas plānojuma 2005.-2015. g. grozījumiem:
galīgā redakcija**

26.	D.1.	5 apsaimniekotu un ar atbilstošiem labiekārtojumiem aprīkotu ūdenstūrisma apmetņu un ūdenstūristu iekāpšanas/izkāpšanas vietu izveide	I (augsta) 2009. gads	Vietējās pašvaldības, vai projekta finansējums no Vides aizsardzības fonda	Izpildītājs, kurš izvēlēts konkursa kārtībā sadarbībā ar pašvaldībām un zemes īpašniekiem	600 - 700 Ls par vienu vietu	Uzlabota ūdenstūrisma infrastruktūra, izveidojot 5 laivotāju apmetnes vietas
E - Monitorings							
27.	E.1.	Dabas aizsardzības plānā paredzēto apsaimniekošanas pasākumu rezultātu novērtējums	II (vidēja) 2018. gads	DAP	DAP	?	Novērtēti dabas aizsardzības plānā paredzēto pasākumu ieviešanas rezultāti.
28.	E.2.	Sugu un biotopu monitorings saskaņā ar valsts monitoringa programmu	I (augsta)	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, valsts monitoringa programmas ietvaros	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, valsts monitoringa programmas ietvaros	Nav vērtētas	Ir veikts Eiropas nozīmes aizsargājamo sugu un biotopu monitorings

13. VIDES PĀRSKATĀ IEKĻAUTĀS INFORMĀCIJAS KOPSAVILKUMS

Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumu 2003. - 2015. gadam realizācija uzlabos esošo vides stāvokli novada teritorijā, kā arī veicinās teritorijas sakārtoību, potenciālo resursu izmantošanu, vides un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, pastāvošās likumdošanas un sabiedrības interešu ievērošanu nekustamo īpašumu izmantošanā.

Dokumenta realizācija neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz ĪAD teritorijām jo netiek paredzētas ražošanas apbūves teritorijas ĪADT tuvumā vai būtisks šo teritoriju palielinājums novadā. Plānojums perspektīvā paredz paplašināt esošo ciemu robežas, kā arī izveidot jaunus ciematus un viens no tiem atrodas dabas parka teritorijā - Rēžas, taču tas atradīsies dabas parka neitrālajā zonējumā. Teritorijas plānojuma grozījumi neparedz būtisku zemes izmantošanas mērķa maiņu novada teritorijā un ir izstrādāts tādā veidā, lai pēc iespējas efektīvāk izmantotu esošos objektus un teritorijas gan ekonomiskā ziņā, gan no vides aizsardzības viedokļa, un daudzos gadījumos šie abi aspekti sakrīt.

Novadā nav lielu atmosfēru un ūdeņus piesārņojošu vielu emisijas avotu, lielāko daļu piesārņojuma rada emisija no katlu mājām, transporta un attīrīšanas iekārtām.

Ķeguma novadā esošo vides stāvokli dabas parkā, kuru var ietekmēt teritorijas plānojuma grozījumi, var uzskatīt par labu. Ietekmes uz vidi samazināšanai Ķeguma novada plānošanas dokumentā ir noteiktas dažādas aizsargjoslas atbilstoši LR „Aizsargjoslu likumam”.

Esošajam Ķeguma novada teritorijas plānojuma grozījumiem nav piedāvāti alternatīvie varianti, izstrādājot plānošanas dokumentu, tajā nav paredzēta negatīva ietekme uz NATURA 2000 teritorijām, tādejādi nav nepieciešami arī kompensēšanas pasākumi saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pantu.

Izstrādātā plānošanas dokumenta īstenošana neradīs paredzamas pārrobežu ietekmes.

Problēmas, ko neatrisina plānojums:

- Nav iespējams nodrošināt esošo viensētu dzīvojamo un saimniecisko notekūdeņu attīrīšanu;
- Saglabājas virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma risks no viensētu notekūdeņiem;
- Daļa esošās dzīvojamās apbūves atrodas teritorijās ar neatbilstoša izmantojuma statusu - kapu aizsargjoslā, autoceļu aizsargjoslā u.c.;
- Būtu nepieciešams izveidot vides monitoringa sistēmu, kas nodrošinātu plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, reizi četros gados veicot mērījumus, lai varētu novērtēt, prognozēt un minimizēt radušās ietekmes.

Ja plānošanas dokumenta īstenošanas laikā tiek izstrādāti un stājas spēkā pašvaldības teritorijā esošās Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (Natura 2000) teritorijas dabas parka „Ogres ieleja” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, Vides pārraudzības valsts birojs rekomendē izvērtēt Ķeguma novada teritorijas plānojumā ietvertu risinājumu atbilstību minētajā dokumentā izvirzītajiem nosacījumiem un lemt par nepieciešamību izstrādāt grozījumus teritorijas plānojumā.

Lai konstatētu Ķeguma novada teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī lai nepieciešamības gadījumā izstrādātu grozījumus teritorijas plānojumā, pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz plānošanas perioda beigās (2015. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS

Publikācijas un pārskati

1. *Āva R.*, 1994 (b). Augšņu rajonēšana. Enciklopēdija "Latvija un Latvieši". Latvijas daba. 1.sēj. / Atb. red. G.Kavacs. – Rīga: Latvijas enciklopēdija, 1994. – 88.- 90.lpp.
2. Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns, 2003. CD-formāta izdevums.
3. *Eberhards G.*, 1985. Ieleju attīstība pēdējā kontinentālā apledošanas apgabalā un mūsdienu upju procesi. Disertācijas ģeogrāfijas zinātņu doktora grāda iegūšanai autoreferāts. M.Lomonosova Maskavas valsts Universitate, 54 lp. (krievu val.)
4. Enciklopēdija Latvijas pagasti, Ķeguma novads, 2002. -Preses nams, -233. – 235. lpp.
5. Pazemes ūdeņu aizsardzība Latvijā. I.Semjonova red. -Rīga, Gandrs, 1997., -462 lpp.
6. *Ramans K.*, 1994. Ainavrajonēšana. Enciklopēdija "Latvija un Latvieši". Latvijas daba. 1.sēj. / Atb. red. G.Kavacs. – Rīga: Latvijas enciklopēdija, 1994. – 22.- 24.lpp.
7. *Ramans K., Zelčs V.*, 1995. Fizioģeogrāfiskā rajonēšana. Enciklopēdija "Latvija un Latvieši". Latvijas daba. 2.sēj. / Atb. red. G.Kavacs. – Rīga: Latvijas enciklopēdija, 1995. – 74. -76.lpp.
8. *Turlajs J., Milliņš G.*, 1998. Latvijas apdzīvotās vietas (klasifikācija, vērtēšanas kritēriji, ciemu saraksts, kartes). – Rīga, Jāņa Sēta. – 92 lpp.
9. Upju baseinu apgabalu raksturojums. Antropogēno slodžu uz pazemes un virszemes ūdeņiem vērtējums. Ekonomiskā analīze"(Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2005.g.)
10. *Vereteņņkivos V.*, 1996. Latvijas un tās blakus teritoriju kristāliskā pamatklintāja stratigrāfija, tektonika un metaloģēnija. –Rīga, Valsts ģeoloģijas fonds.
11. Vides kvalitāte Latvijā, 2003. CD-formāta izdevums. –Rīga, Vides ministrija.

Likumi, noteikumi, normatīvie akti, koncepcijas, plāni

1. Par 1971. gada 2. februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi. LR likums. (05.04.1995)
2. Par 1992. gada 5. jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību. LR likums, *Latvijas Vēstnesis*, 1995., 137. nr.
3. Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu. LR likums (17.12.1996) *Latvijas Vēstnesis*, 1997., 1. nr.
4. Aizsargjoslu likums. LR likums, 1997. *Latvijas Vēstnesis*, 1997., 56. nr.
5. Teritorijas plānošanas likums. LR likums, 2002.
6. Par Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību. LR likums, *Latvijas Vēstnesis*, 1997., 58. nr.
7. Par ietekmes uz vidi novērtējumu. LR likums, 1998. *Latvijas Vēstnesis*, 1998., 322.-325. nr.
8. Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja nolikums. LR MK 1998. gada 24. novembra noteikumi Nr. 445. *Latvijas Vēstnesis*, 1998., 352.-354. nr.
9. Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums. MK 2004. gada 1. maija noteikumi Nr.157. *Latvijas Vēstnesis*, 2004., 53. nr.
10. Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi. LR MK 2004. gada 19. oktobra noteikumi Nr. 883.
11. Noteikumi par pazemes ūdens resursu apzināšanas kārtību un kvalitātes kritērijiem .LR MK 2004. gada 19. oktobra noteikumi Nr. 857. *Latvijas Vēstnesis*, 2004., 168. nr.
12. Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti. LR MK 2002. gada 4.aprīļa noteikumi Nr.118. *Latvijas Vēstnesis*, 2002., 50. nr.
13. LR Ministru kabineta Noteikumi nr. 175 (prot. Nr. 18 7. §) no 2001.04.17. „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”, izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 13.panta otro daļu (publicēts: „Vēstnesis” 63 2001.04.24.)

14. Noteikumi par gaisa kvalitāti. LR MK 2003. gada 21. oktobra noteikumi Nr. 588. *Latvijas Vēstnesis*, 2003., 153. nr.
15. LR Ministru kabineta noteikumi Nr.157 (23.03. 2004) “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. *Latvijas Vēstnesis*, 2004., 53. nr.
16. LR Ministru kabineta Noteikumi Nr.415 (22.07.2003) „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
17. LR Ministru kabineta Noteikumi Nr.455 (06.06.2006) „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju” (Natura 2000).
18. LR Ministru kabineta Noteikumi Nr.175 (24.02.2009) „Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem”
19. LR Ministru kabineta noteikumi Nr.956 (23.11.2004) Valsts aģentūras “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras” nolikums. *Latvijas Vēstnesis*, 2004., 189. nr.
20. Dabas parka „Ogres ieleja” dabas aizsardzības plāna projekts 2008.-2018.gadam.

INTERNET resursi

1. Nacionālais vides politikas plāns 2004. - 2008.gadam” (<http://www.mk.gov.lv/site/files/3/16951.doc> (skatīts 10.08.2008)
2. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma.
3. http://www.vidm.gov.lv/vad/Latviski/Plani/BD_nac_programma/Saturs.html (skatīts 10.08.2008)
4. Dabas aizsardzības plāni. Vides ministrijas Dabas aizsardzības departaments. http://www.dap.gov.lv/public/files_uploaded/aizsardzibas_plani/OgresIeleja_DAP.pdf (skatīts 10.01.2009)
5. Valsts statistikas pārskats Nr. 2 - ŪDENS. Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras; <http://oas.vdc.lv:7779/2ud.html> (skatīts 22.07.08)
6. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras; <http://vdc2.vdc.lv:8998/iadt.html> (skatīts 05.05.08)
7. Ezeru pases. Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras; http://oas.vdc.lv:7779/ez_pas.html (skatīts 10.01.2009)
8. Valsts statistikas pārskats par sadzīves atkritumiem 3-SA. Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras; <http://oas.vdc.lv:7779/3sa.html> (skatīts 17.01.09)
9. Valsts statistikas pārskats par bīstamiem atkritumiem 3-BA. Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras; <http://oas.vdc.lv:7779/3ba.html> (skatīts 15.06.08)
10. Ķeguma novads <http://kegums.lv/page/1> (skatīts 10.09.08)
11. http://www.vietas.lv/objekts/denskritumi_ogres_pieteka_pie_glazskuna (skatīts 14.01.09)

Nepublicētie materiāli

Daugavpils Universitātes Ķīmijas un Ģeogrāfijas katedras zinātnisko pētījumu fondu materiāli

PIELIKUMS